

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PERFECTIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

Un element hotărîtor
pentru creșterea
producției nete

**REDUCEREA
CHELTUIELILOR
MATERIALE**

CONSFĂTUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

28 septembrie 1978

„Pentru înlăptuirea tuturor măsurilor de realizare a planului pe acest an și pe următorii doi ani ai cincinalului, a hotăririlor Congresului al XI-lea, a prevederilor Programului partidului, a hotăririlor Conferinței Naționale trebuie să acționăm cu mai multă hotărire și fermitate, îmbunătățind activitatea în toate domeniile. Să punem pe primul plan realizarea în cele mai bune condiții a producției, la nivelul calitativ și tehnic stabilit.

Disponem în această privință de tot ce este necesar. Realizările pe care le-am obținut în decursul a doi ani și nouă luni din acest cincinal demonstrează că avem forța materială și tehnică, precum și forța de muncă și de creație necesare pentru îndeplinirea întregului program de dezvoltare a patriei noastre. Depinde numai și numai de felul cum vom lucra. Eu sînt convins că toate organizațiile noastre de partid, comitetele județene, ministerele, comuniștii, cadrele noastre de partid și de stat din toate domeniile vor face totul pentru a lichida cît mai grabnic lipsurile și a asigura desfășurarea în cît mai bune condiții a întregii noastre activități”.

NICOLAE CEAUȘESCU

MOBILIZARE DE FORȚE, INTENSĂ CREATIVITATE PENTRU ÎNFĂPTUIREA EXEMPLARĂ A PLANULUI

LA RECENTA CONSĂTUIRE DE LUCRU – cu primii secretari ai comitetelor județene de partid, miniștrii, alți conducători de organe centrale de stat – de la C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a rostit o importantă cuvîntare. Ea constituie un mobilizator program de acțiune pentru întreaga economie în scopul înfăptuirii exemplare a planului pe acest an, al pregătirii temeinice a celui pe anul următor ca și pentru 1980, degajînd cu pregnanță viziunea complexă asupra problemelor, concepția științifică, spiritul lucid, dinamic, operativ și constructiv de acțiune al secretarului general al partidului nostru.

Mecanism perfect sincronizat, activitate riguroasă în toate compartimentele

ACCENTUL pus de partid pe înfăptuirea întocmai a prevederilor de plan pe acest an are **multiple și însemnate rațiuni**. Ele derivă, în bună măsură, din însăși trăsăturile particulare ale acestui an în înlănțuirea planului cincinal. Pe de o parte 1978 este anul în care prin realizarea nivelelor de producție, investiții și comerț exterior proiectate se parcurge o etapă de însemnătate deosebită în edificarea coloanei vertebrale a dezvoltării economiei pe acești cinci ani, menită să susțină importante componente ale creșterii economiei în anii 1979 și 1980. El este totodată anul în care au prins și prind viață prevederile de perfecționare a mecanismului economico-financiar, concepute la inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, corespunzător stadiului de complexitate a dezvoltării noastre economico-sociale, democrației largi existente în societatea românească, necesității sporirii răspunderii nemijlocite pe care fiecare colectiv de muncă, fiecare om al muncii trebuie să o aibă pentru progresul accelerat al economiei, menite să stimuleze vigoarea și dinamismul dezvoltării țării.

Nu în ultimul rînd și indisolubil legat de cele arătate, 1978 este anul care marchează încheierea primei etape a celei mai mari creșteri de venituri ale populației țării într-un cincinal, asigurînd, în același timp, condițiile pentru înfăptuirea celei de a doua etape a acestei majorări începînd cu anul viitor. Este limpede, deci, că realizarea exemplară a sarcinilor pe acest an, pregătirea în cele mai bune condițiuni a perspectivei apropiate, analiza felului în care sînt utilizate posibilitățile oferite pentru dezvoltare de către perfecționarea mecanismului economiei, relevarea unor măsuri apte să stimuleze aplicarea lor, cu maximum de eficacitate, capătă o deosebită importanță pentru înfăptuirea cincinalului, a indicatorilor de creștere a nivelului de viață. Mai mult, această importanță este considerabil potențată avînd în vedere că cincinalul în curs se detașează ca temelia programului dezvoltării economico-sociale a țării în 1981–1985, ce va marca atingerea unui obiectiv de considerabilă însemnătate și semnificație pentru propășirea României: înscrierea în rîndul

statelor cu un nivel mediu de dezvoltare economică. Iată, prin urmare, rațiunile care susțin **înalta exigență** relevată de cuvîntarea secretarului general al partidului față de îndeplinirea sarcinilor curente. Ținînd seama de amploarea și complexitatea obiectivelor dezvoltării accelerate, manifestarea permanentă a unui înalt spirit de exigență, bazată pe o analiză riguroasă și amănunțită a realităților fiecărei etape, constituie o componentă de bază a dinamicii și conducerii societății noastre.

Investigînd cu profund spirit științific și analitic realitățile, studiînd cu rigurozitate faptele și pătrunzînd esența lor, expunerea secretarului general al partidului pune cu claritate în lumină obiectivele și direcțiile prioritare, instrumentele decisive de acțiune. Așa cum rezultă din cuvîntarea rostită, în etapa actuală este necesară **„luarea tuturor măsurilor în vederea îndeplinirii în întregime a planului pe fiecare județ și pe fiecare unitate, a sarcinilor privind producția fizică, sortimentală”**. Se degajă de aici cerința ca unitățile economice să acționeze în orice situație în sensul asigurării creșterii eficienței sociale, al realizării exemplare a planului.

Există desigur numeroase dovezi ce atestă progresele majore înregistrate în industrie, în economie pe trei trimestre din acest an. Asemenea succese, așa cum sublinia secretarul general al partidului, s-ar fi putut ridica în mai mare măsură la nivelul cerințelor și posibilităților existente în condițiile realizării producției **„în toate sectoarele, la toate sortimentele stabilite”**. Este neîndoielnic că într-o economie planificată, cu o complexitate în continuă creștere, exprimată de amplificarea interdependențelor dintre unități, realizarea acestui imperativ permite prevenirea unor greutăți în desfășurarea normală a activității economice, de aprovizionare, investiții export, etc.

Astfel, numeroase deficiențe semnalate în întreprinderi sînt datorate funcționării nu întotdeauna corespunzătoare a aprovizionării tehnico-materiale. Ori, în condițiile creșterii stocurilor, aceasta relevă – după cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** – nu o bază necorespunzătoare de aprovizionare, ci **„neîndeplinirea planului fizic la diferite materiale”** proces care face **„ca pînă la urmă să nu putem dispune de materialele de care avem nevoie la un moment dat”**. Iată, deci, un aparent paradox economic – producție pe stocuri și lipsuri în aprovizionare – dovedind o dereglare care se poate înlătura în condițiile acțiunilor ferme, operative consacrate îndeplinirii planului la toate pozițiile sale, în fiecare unitate economică, a perfecționării permanente a cooperării interuzinale. Importanța acestor măsuri, prevăzute de altfel în condițiile introducerii noului mecanism în economie ca obligații nemijlocite ale unităților, a măsurilor privind mai buna pregătire a producției anului următor, mult facilitată de același nou mecanism, este decisivă pentru dezvoltarea economiei în această etapă.

Promovarea calității – condiție hotăritoare în dezvoltare

ÎN ACESTE LUNI ale anului trebuie pus cu hotărire accentul pe materializarea mai pregnantă a unei trăsături esențiale a cincinalului revoluției tehnico-științifice contemporane, a trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate: „**îmbunătățirea calității producției, ridicării nivelului ei tehnic**”. Aceasta este reafirmată ca o problemă de o mare acuitate pentru economie, care „**trebuie să preocupe zilnic, în fiecare oră, în fiecare minut**”, toate conducerile întreprinderilor, întregul nostru sistem instituțional economic și politic, pe toți oamenii muncii. Firește, în industrie, în ansamblul economiei, s-au făcut progrese în acest an în ce privește ridicarea calității produselor, înnoirea și modernizarea produselor și tehnologiilor, creativitatea românească bucurându-se de aprecieri în numeroase țări ale globului. Relevând aceste progrese și sesizând totodată exigențele dezvoltării țării, secretarul general al partidului subliniază din nou necesitatea creșterii calității producției, a îmbunătățirii continue a parametrilor tehnici și funcționali ai produselor românești, ca o condiție indispensabilă a sporirii competitivității acestora în raport cu produse similare pe plan internațional, a progresului economiei naționale în ansamblu.

Stabilirea unui asemenea raport pune în lumină politica partidului deopotrivă și permanent preocupată de satisfacerea superioară a cerințelor interne ale economiei, de înlăturarea unor neajunsuri și creșterea eficienței, de realizarea cerințelor de consolidare și amplificare a poziției active a României în diviziunea mondială a muncii cu o desfășurare hotăritor marcată de acțiunea intensă, cuprinzătoare a revoluției tehnico-științifice. Tocmai în acest sens secretarul general al partidului arată că „**întreprinderile nu vor putea funcționa dacă nu vor realiza produse de calitate înaltă**”, cerind asigurarea unui foarte exigent control calitativ al producției, înlăturarea oricărei abateri și indiscipline în această direcție. Tocmai pe această bază se subliniază, o dată mai mult, necesitatea ridicării calității producției „**ca o condiție hotăritoare pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale, pentru mersul ferm înainte al patriei spre progres și civilizație, pentru ridicarea bunăstării poporului**”. Sînt obiective de vitală importanță, care trebuie să ghideze hotăritor activitatea unităților din economie în aceste ultime luni ale anului.

A acționa astfel înseamnă a analiza prezentul avînd permanent înainte **cerințele perspectivei**. Aceasta impune mai multă hotărire în procesul de înnoire a producției, dinamizarea în acest scop a activității grupurilor de concepție și asimilare din fiecare uzină, lărgirea contribuției organelor de resort, a institutelor de cercetări științifice. Sarcini deosebite revin proiectării, definindu-se clar ceea ce trebuie să însemne operativitate în această atît de importantă activitate: „**În momentul în care un produs este introdus în fabricație, proiectanții și cercetătorii trebuie să aibă deja pe planșetă sau în atenție un produs nou**”, se subliniază în expunere. Se cere, deci, în aceste luni, o intensă muncă creatoare în unitățile din economie, în institutele de proiectări și cercetări, capabilă să ridice activitatea la nivelul exigențelor pe care le pune actuala etapă de progres dinamic, calitativ al economiei.

Același mod de a gîndi și acționa în perspectivă îl pune în lumină secretarul general al partidului atunci cînd se referă la un aspect la fel de important al promovării noului. Se știe că în condițiile progresului actual, ale unei adevărate explozii de informații tehnice și economice, în condițiile intensificării și lărgirii circulației acestor noutăți, cunoștințele dobîndite în anumite etape de formare a personalului se perimează rapid, tot mai rapid,

afectînd sensibil posibilitățile celor ce produc de a ține cadența cu tehnica nouă, cu exigențele ce se pun în domeniul calității producției, contribuînd prin aceasta la diminuarea unor efecte ale eforturilor în dezvoltare. Este un proces care poate fi combătut numai cu o pregătire profesională continuă, „la zi”, în pas cu ultimele exigențe și noutăți, desfășurată la scara întregii economii.

Sînt argumente care determină ca cerința intensificării energice a eforturilor pentru **aplicarea întocmai a programelor de calificare, de ridicare a nivelului de pregătire tehnică și profesională** pentru muncitori, maiștri, pentru toate categoriile de personal, să fie definită ca o „**problemă esențială în întreaga economie națională**”. Nu numai unitățile, ci și centralele și ministerele sînt direct răspunzătoare de aplicarea cu fermitate a hotăririlor privind organizarea cursurilor de calificare și reciclare profesională, se impun eforturi colective, concertate pentru a asigura acțiunea sistematică a celor mai calificate cadre în scopul ridicării nivelului profesional al personalului.

Este imperios necesar ca toate aceste măsuri să se materializeze în reducerea continuă a consumurilor de materiale, de energie și combustibil, în creșterea, într-o mai mare măsură, a valorii nou create, a producției nete, în amplificarea astfel a rezultatelor economice și sociale ce decurg pentru dezvoltarea generală a țării. Se urmărește direct realizarea efectelor de sinteză, multiple, ale consumului sporit de inteligență, de raționalitate în procesul de producție. Aceasta trebuie să devină hotăritor o constantă a activității în întreaga economie.

Imperativul economisirii muncii sociale

VIZIUNEA ȘTIINȚIFICĂ asupra obiectivelor și sarcinilor concrete ale dezvoltării, evidențiînd direcțiile fundamentale de acțiune capabile să impulsioneze desfășurarea întregii activități, cerința concentrării astfel a forțelor, imperativul economisirii muncii sociale, se degajă ca un numitor comun al întregii expuneri. Aceasta este pusă în evidență de secretarul general al partidului în analiza unor probleme specifice diferitelor sectoare și domenii ale economiei. În ce privește **investițiile**, realizate în ritmuri nemulțumitoare, se cere concentrarea eforturilor asupra obiectivelor cu termene de punere în funcțiune în acest an și nu împrăștierea activităților, acțiuni conjugate în scopul scurtării duratei de montaj a mașinilor și utilajelor, găsirea și aplicarea, prin eforturi comune, a unor soluții pentru reducerea cheltuielilor materiale și a consumurilor de muncă cu care se înfăptuiesc programele de investiții. Realizarea sarcinilor de **export**, considerate ca minimale impune aplicarea neîntîrziată a programelor concepute pentru eliminarea unor întîrzieri, calcule și analize realiste, menite să pună operativ în valoare toate posibilitățile capabile să răspundă solicitărilor de pe piața externă în condițiile utilizării unor importuri raționale, dezvoltarea în continuare a cooperării în producție cu alte țări. În **agricultură**, activitatea se impune concentrată, cu precădere asupra stringerii la timp a recoltei, predării întocmai a produselor la fondul de stat, mai bune pregătiri a recoltei din anul următor. În **transporturi** prin optimizarea fluxurilor, prin evitarea transporturilor inutile se poate asigura o creștere însemnată a activității și economicității etc.

Dan POPESCU

(Continuare în pag. 20)

AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONȘĂTUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE, element hotărîtor pentru creșterea producției nete

TRANSPUNEREA ÎN PRACTICĂ a indicațiilor tratate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conșătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. a făcut ca în întreprinderile industriale din întreaga țară să se elaboreze măsuri concrete menite să conducă la îmbunătățirea activității economice. În cadrul acestora se detașează, cu un rol și o capacitate de influență deosebite asupra cuantumului realizării producției nete, acțiunea complexă de reducere a cheltuielilor materiale.

Deși aceste cheltuieli dețin, în cadrul costurilor de producție, o pondere care variază considerabil în funcție de specificul fabricației, se poate aprecia că, în toate ramurile, ele rămân un element principal în acțiunea de îndeplinire și depășire a prevederilor planului producției nete, cu o eficiență ridicată de creștere a beneficiului și a rentabilității. Aceasta cu atât mai mult cu cât există în toate locurile de muncă rezerve însemnate de diminuare a consumurilor de materii prime și materiale, de combustibil și energie electrică. Găsirea soluțiilor pentru reducerea consumurilor materiale a devenit o necesitate în îndeplinirea căreia în toate unitățile economice se depun și va trebui să se depună în continuare un efort creativ — organizațional de mari proporții. O experiență de larg interes în acest sens o reprezintă cea existentă în cadrul Combinatului de industrializare a lemnului Pipera-București.

Mobilizarea resurselor de creștere a valorii nou create — din faza de concepție

DAT FIIND că cheltuielile materiale au în procesul de fabricație a mobilei o pondere de 74%, reducerea lor continuă a adus o contribuție deosebit de importantă în îndeplinirea și depășirea planului de producție netă în primele 3 luni a.e. În această perioadă s-au obținut economii peste prevederi la costurile materiale care însumează 400 mii lei. (A fost exercitată în acest fel o puternică influență favorabilă (în special în lunile iulie și august) asupra micșorării cheltuielilor totale la 1 000 lei producție-marfă, care s-au situat în primele 3 luni la un nivel cu 7.64 lei sub cel planificat (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
Realizarea unor indicatori de plan pe 3 luni a.e.

Indicatori	U M	Semestrul I	Lunile iulie + august	Cumulat 3 luni
Producția netă	%	104,0	103,6	103,9
Producția marfă	%	104,5	101,4	103,7
Producția globală	%	103,1	100,7	102,5
Productivitatea muncii	%	103,9	103,7	103,9
Cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă	lei	—4,29	—13,14	—7,64
din care :				
— cheltuieli materiale	lei	—1,20	— 0,43	—0,96

Procesul de fabricație a mobilei are o complexitate ridicată și, ca atare, posibilitățile de acțiune pentru diminuarea cheltuielilor materiale sînt localizate, practic, în toate fazele procesului de transformare a materiilor prime în produs finit. Cu toată această largă posibilitate de acțiune, prioritățile în cadrul strategiei de creștere a valorii nou create în condiții de rentabilitate sporită au fost localizate la C.I.L. Pipera în faza de concepție-proiectare a sortimentelor realizate.

1 Innoirea produselor a reprezentat o primă acțiune în acest sens.

Prin studierea mai aprofundată a cerințelor de consum, prin analiza științifică, inclusiv prin metoda analizei valorii, a funcționalității diferitelor componente, au fost proiectate produse care, fabricate cu cheltuieli reduse, satisfac o gamă mai largă de nevoi. În primele 9 luni din acest an au fost realizate tipurile complexe „Colentina”, cuprinzînd mai multe variante de dormitoare și camere de zi, precum și o cameră de tineret și o bibliotecă și „Onela” — cuprinzînd sufragerie, cameră de zi și bibliotecă, programul de bucătărie „Bucur” în două variante și alte piese utilitare multifuncționale. Aceste realizări cit și altele, obținute în domeniul diversificării producției și asimilării în fabricație a noilor produse s-au repercutat favorabil asupra utilizării materiilor prime și materialelor, în general, și a valorificării superioare a masei lemnoase în special. Prin intermediul proiectării și reproiectării produselor au fost adoptate soluții constructive și estetice prin care s-a înlocuit aproape în totalitate cherestea cu PAL și P.F.L. Un exemplu în acest sens îl reprezintă înlocuirea ramei suport saltea de la patul de mijloc cu suport din PAL realizat prin îmbinarea mai multor plăci, ceea ce a condus la reducerea cu 30% a consumului de cherestea.

Orientarea mai fermă spre utilizarea semifabricatelor, concomitent cu extinderea utilizării unor înlocuitori de materiale scumpe și deficitare, au constituit alte căi pentru economisirea masei lemnoase. Prin înlocuirea în proiecte a cherestelei cu material plastic la picioarele și baghetele garniturii „Drobeta” și la realizarea scheletului de la taburetul „Dafin” s-au realizat economii materiale anuale de circa 1 mil. lei. Prin folosirea unor înlocuitori se obțin reduceri la consumul de furnire, la piesele interioare de garnituri „Onela” și „Drobeta”, precum și la ușile celulare, de 200 mii lei anual.

2 Modernizarea tehnologiilor a reprezentat o componentă complementară cu eficiență ridicată. Aceasta s-a realizat, de exemplu, prin modernizarea și dezvoltarea fabricii de scaune care, împreună cu intrarea în funcțiune a capacităților pentru fabricarea înlocuitorilor de furnire și îmbunătățirile aduse fluxului fabricației în secția 3 mobilă-panouri, au condus la economii însemnate de masă lemnoasă. Mai mult decît atît, o serie de procedee tehnologice adoptate în această

perioadă au avut o dublă influență favorabilă asupra creșterii valorii nou create, prin sporirea productivității muncii. Este vorba de confecționarea centralizată a cepurilor rotunde, centralizarea operațiilor de îmbinat furnire și a debitării reperelor de PAL care determină micșorarea costurilor cu circa 250 mii lei/an. Modernizarea tehnologiilor a reprezentat, de altfel, principalul suport al depășirii productivității muncii planificate pe combinat cu 3,9%.

Influența pregătirii operative a producției asupra costurilor

DIN PRACTICA ACTIVITĂȚII PRODUCTIVE din combinat a reieșit cu claritate că înlăptuirea unei adecvate pregătiri operative a producției conduce la obținerea de economii materiale însemnate prin efort propriu, fără investiții suplimentare. În cadrul complexului de activități care se derulează în această fază, o influență pregnantă asupra reducerii cheltuielilor de producție o au următoarele :

● **reducerea normelor de consum prin recalcularea prevederilor pe care le conțin, în funcție de tehnologiile noi și concepția îmbunătățită a produselor** privind eliminarea supradimensionărilor, folosirea înlocuitorilor etc. Reactualizarea normelor de consum la anumite categorii de mobilier, la scaune, în fabricația unor sortimente de PAL și PFL ș.a. duce la realizarea, în 1978, a unor economii de 2,76 mil. lei. Rezervele în această direcție sînt însă departe de a fi epuizate. **Economii însemnate vor trebui să se obțină, în continuare, prin reducerea normelor de consum pe baza calculelor de actualizare, în special în cazul secției nr. 2 mobilă-stil la garnitura „Regence” și la reperatele masive de la pupitrul „Junior”, precum și la unele tipuri de scaune din cadrul secției nr. 1 ;**

● **perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale.** Este vorba, printre altele, de asigurarea din vreme a stocurilor normate de cherestea și semifabricate în vederea realizării unei preuscări naturale a acestor materiale, care poate să determine însemnate economii materiale. Pe această cale s-a obținut în sem. I. a.c. o economie totală de 280 MWh energie electrică și 439 tce. Prin amplificarea acestor acțiuni de pregătire curentă a fabricației se va putea realiza în total, pînă la sfîrșitul anului, o reducere a consumului de energie electrică și combustibil de circa 150 mii lei ;

● **reducerea cheltuielilor de aprovizionare, depozitare și desfacere** pe seama căreia se scentează că, la nivelul acestui an, costurile de producție se vor diminua cu 100 mii lei. Însemnate economii materiale se vor obține, în contextul acestor preocupări, prin sporirea exigențelor la recepționarea materiilor prime pentru asigurarea concordanței între performanțele reale ale materialelor din loturile livrate cu cele din documentațiile de execuție a mobilei, care să asigure un procent minim de deșeuri și rebuturi din vina furnizorilor. Totodată, asigurarea din vreme a înlocuirii cu cutii de carton a ambalajului din cherestea la mobilier va avea drept efect însemnate economii de material lemnos. În aceeași ordine de idei trebuie arătat că mai există unele neajunsuri în procesul de pregătire a expedierii produselor, în special în schimburile II și III. Alături de deficiențele organizatorice proprii, o influență nefavorabilă asupra costurilor în procesul desfacerii și, în ultimă instanță, asupra cheltuielilor materiale a avut-o lipsa spațiilor de depozitare. Această problemă nesoluționată pînă în prezent, face necesară o urgentă rezolvare deoarece provoacă costuri materiale suplimentare pentru

asigurarea condițiilor de conservare a materiilor prime și a materialelor precum și a produselor finite.

Un efort organizațional sporit în faza de execuție

ÎN PROCESUL EXECUȚIEI propriu-zise a producției din acest an s-au desfășurat și se vor desfășura cu consecvență acțiuni menite să ducă la economisirea materiilor prime și reducerea în acest fel a cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, în condițiile sporirii corespunzătoare a producției nete (tabelul nr. 2). Din multi-

Tabelul nr. 2

Dinamica producției nete, a cheltuielilor totale și materiale (1977=100)

Indicatori	Anii		
	1978	1979	1980
Producție netă	107	119	132
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă	97	98	96
Cheltuieli materiale	94,5	92,0	91,0

tudinea măsurilor adoptate și a preocupărilor existente pentru respectarea și reducerea normelor de consum de materiale, ca element hotărîtor în creșterea producției nete, rețin atenția cu prioritate cele legate de anumite perfecționări în organizarea producției și a muncii :

— **optimizarea activității de cooperare pentru semifabricate de cherestea și alte reperate**, prin alegerea unor clase de calitate și dimensiuni adecvate pieselor necesare și, mai ales, prin efectuarea unor sortări și prelucrări cît mai judicioase. Analizîndu-se posibilitatea realizării unor semifabricate în producție proprie și renunțării la cooperarea în afara combinatului, prin producerea în întreprindere a PAL-ului melaminat pentru mobila de bucatărie se estimează, pentru 1979, o scădere a cheltuielilor materiale cu cea. 40 mil lei ;

— **îmbunătățirea calității produselor**, care reprezintă o cale importantă de a obține, cu aceleași costuri, valori suplimentare la producția netă. Se acționează pentru creșterea cu circa 10% a ponderii claselor superioare de calitate la plăcile innobilate, scotîndu-se pe un plus anual de 15 mil. lei la producția netă ;

— **reducerea cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajelor** care, în cadrul costurilor totale, dețin o pondere de 8%, constituită, în cea mai mare parte, din cheltuieli materiale. Aprecîem că reducerea prevăzută pentru acest an în planurile de măsuri adoptate, de numai 10% pentru costurile cu întreținerea utilajelor, nu reflectă îndeajuns posibilitățile existente în acest domeniu. De aceea, este necesar ca, în special în fabricile de mobilă, scaune, plăci innobilate, PAL, să fie luate măsuri organizatorice mai concrete pentru raționalizarea cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajelor. Acestea privesc **planificarea mai judicioasă a reviziilor și reparațiilor, întocmirea devizelor de lucrări pentru fiecare reparație, îmbunătățirea acestora, precum și aducerea în circuitul productiv a utilajelor inactive și altele.**

Esențial este ca, în toate secțiile de producție, la toate locurile de muncă, să se acționeze mai eficient ca pînă în prezent pentru creșterea continuă a calificării și policalificării cadrelor, pentru respectarea mai severă a disciplinei tehnologice, pentru un aport creativ sporit în îndeplinirea sarcinilor de plan cu costuri de producție cît mai reduse.

Maria CÎRSTEA

economist, C.P.L. — București

AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONȘĂTUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

ASIGURAREA TUTUROR CONDIȚIILOR PENTRU REALIZAREA INTEGRALĂ A PLANULUI DE INVESTIȚII

REALIZAREA RITMICĂ, INTEGRALĂ a planului de investiții și, mai ales, punerea în funcțiune a obiectivelor planificate pentru acest an, reprezintă — așa cum s-a subliniat la recenta Conșătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. — o cerință hotărâtoare, fundamentală, a obținerii de rezultate economice superioare în anul viitor. De aceea, în perioada care a mai rămas din acest an, pe toate șantierele volumul lucrărilor planificate trebuie să fie executat în strictă conformitate cu prevederile din graficele de execuție sau în devans, în așa fel încât intrarea în funcțiune a noilor capacități să se realizeze la termen sau în avans față de prevederi. Concomitent cu aceste preocupări, o atenție deosebită se acordă în continuare pregătirii temeinice a lucrărilor pentru anul 1979 prin asigurarea bazei materiale a planului și creșterea calificării forței de muncă, perfecționarea organizării și conducerii activității de construcții-montaj.

La eforturile constructorilor se cere adăugat un sprijin mai susținut din partea celorlalți factori care participă la procesul investițional pentru asigurarea din vreme a documentațiilor tehnice și de execuție pentru capacitățile cu termene de punere în funcțiune și pentru lucrările din 1979, eliberarea amplasamentului viitoarelor obiective, asigurarea deschiderii finanțării în timp util, livrarea instalațiilor tehnologice necesare în ordinea cerută la montaj ș.a.

La baza creșterilor cantitative și calitative din 1979 — realizarea integrală a planului în acest an

CONSECVENT opticii că există o deplină continuitate și o interdependență directă între rezulta-

tele din acest an și cele din 1979, colectivul de oameni ai muncii din cadrul Trustului de construcții pentru îmbunătățiri funciare din București își intensifică eforturile pentru îndeplinirea sarcinilor din planul pe 1978. **În primele 9 luni din acest an lucrările de construcții-montaj planificate au fost realizate, pe multe șantiere, integral sau în devans.** Cele mai bune rezultate s-au obținut în cadrul șantierelelor Grivița (102%), Valea Ciorii (101,5%), Greaca (101,0%), Lehliu (100%) ș.a. Eforturile din acest an ale constructorilor s-au materializat în realizări însemnate: la Giurgiu-Râzmirești a fost finalizată, încă în semestrul I a.c., punerea în funcțiune a întregului sistem de irigații de peste 100 000 ha; la Lehliu și Căscioarele au fost puse în funcțiune noi capacități la orezării și sisteme de irigații; în cadrul șantierului Dorobanțul, care are lucrări la Mostiștea, județul Ilfov, a fost depășit volumul lucrărilor de conservare a solului etc. Un aport deosebit l-a avut sectorul de prelucrări industriale din cadrul trustului, care a înregistrat însemnate realizări fizice peste prevederile de plan la o serie de sortimente importante pentru buna desfășurare a lucrărilor de construcții: prefabricate, confecții metalice, agregate de balastieră, betoane ș.a.

Alături de rezultate bune, trebuie arătat că, în perioada analizată, **anumite șantiere au înregistrat nerealizări ale prevederilor valorice de plan**, neatingerea nivelului prevăzut al unor stadii fizice ale lucrărilor de construcții-montaj. Este vorba de unele șantiere de construcții agrozootehnice din județele Teleorman, Ilfov și Ialomița, precum și de executarea unor lucrări de îmbunătățiri funciare de către șantierele Burdușani, Pietra, Smîrdioasa, Ulmuțu, Topora ș.a.

Asigurarea documentației: o cerință esențială

EXISTĂ, desigur, un complex de cauze care a generat nerealizările amintite. Cu toate că, datorită interdependenței activităților pe șantiere, departajarea lor clasică în „obiective” și „subiective” și mai ales cuantificarea exactă a influenței exercitate este greu de realizat, se impune, de la început, precizarea că **neasigurarea la vreme a documentației de execuție a provocat neajunsuri considerabile pe șantiere.** Pe primele 6 luni a.c. beneficiarii nu aveau asigurată documentația pentru lucrări ale anului 1978, în valoare de 126 000 mii lei, care au afectat, îndeosebi, activitatea de construcții agrozootehnice și agroindustriale. Deși situația s-a îmbunătățit de atunci, totuși au rămas în prezent neasigurate proiecte de execuție pentru anul 1978 în proporție de 15% din valoarea lucrărilor pe acest an. Documentațiile nu au fost asigurate, în principal, pentru lucrări ale unor beneficiari din cadrul Departamentului agriculturii de stat (pentru unele ferme în Ilfov, Teleorman și Ialomița), Direcției industriei alimentare, Centralei de legume și fructe (pentru sere de legume în Alexandria, centre și stații pilot din București și Teleorman etc.), din cadrul Ministerul Agriculturii, Ministerului Energiei Electrice ș.a. Dat fiind complexul de lucrări care trebuie realizat de către constructor ulterior primirii documentației, se impune, la toți beneficiarii în restanță o mai amplă mobilizare pentru asigurarea, în cel mai scurt timp, a întregii documentații necesare pentru lucrările acestui an.

Lipsa unor materiale de construcții pe șantierele trustului a

determinat, în semestrul I a.c. ne-realizarea unei producții de construcții-montaj în valoare de peste 30 milioane lei. Restanțele pe primele 7 luni din acest an în contractarea și livrarea materialelor de construcții necesare efectuării lucrărilor din plan se ridicau la mii de tone de ciment, oțel beton, însemnate cantități de cărămizi și blocuri ceramice, agregate de balastieră, tuburi azbo și premo etc.

Pe lista cauzelor generatoare de neajunsuri se adaugă și lipsa de consecvență manifestată pe unele șantiere în asigurarea condițiilor de realizare integrală a sarcinilor de plan, în respectarea disciplinei tehnologice a unor lucrări. În semestrul I a.c. forța de muncă necesară a fost asigurată numai în proporție de 84%, la unele locuri de muncă a lipsit personalul muncitor de calificarea necesară, fondul de timp de muncă planificat nu a fost integral utilizat pe anumite șantiere, iar în alte unități s-au înregistrat serioase rezerve în introducerea acordului global la lucrările de construcții și, în special, în activitatea de mecanizare etc. Ținând seama de aceste rezerve, consiliul oamenilor muncii, cu sprijinul larg al organizațiilor de partid, al tuturor specialiștilor și oamenilor muncii de pe șantiere, a adoptat și aplicat programe de măsuri concrete, cu sarcini și responsabilități precise, pentru atragerea în circuitul productiv a tuturor capacităților disponibile. Ele au condus, în lunile iulie, august și septembrie la obținerea unor rezultate economice superioare, la recuperarea unor rămăneri în urmă.

Operativitate sporită în nominalizarea tuturor lucrărilor din planul pe 1979

CONCOMITENT cu acțiunile amintite, obținerea documentațiilor de execuție pentru noile obiective din planul anului 1979 reprezintă o altă prioritate pentru șantierele trustului. Pentru lucrări de îmbunătățiri funciare stadiul livrării documentației de beneficiari către constructori este avansat (Direcția de îmbunătățiri funciare) (80%), existând perspective ca în scurt timp întreaga documentație să fie integral asigurată, iar respectivele lucrări să fie bine pregătite. Nu același lucru se poate spune despre beneficiarii din cadrul altor departamente din Ministerul

Agriculturii sau din alte ministere, care au în prezent neasigurată documentație pentru lucrări în valoare de circa 170 000 mii lei.

Dat fiind că din analizele efectuate de specialiștii noștri reiese că, în general, rămănerile în urmă sînt localizate la aceiași beneficiari care au creat probleme din acest punct de vedere și în anul 1978, se impune ca forurile tutelare (Departamentul agriculturii de stat, Direcția industriei alimentare, Centrala de legume și fructe din cadrul Ministerului Agriculturii, direcțiile de specialitate din Ministerul Energiei Electrice ș.a.) să acționeze mai energic pentru ca documentațiile să sosească pe șantiere în timp util.

O altă problemă în rezolvarea căreia se cere o operativitate sporită față de prezent o reprezintă stabilirea amplasamentului viitoarelor obiective și nominalizarea exactă a tuturor lucrărilor. Și aceasta deoarece unii beneficiari (Departamentul agriculturii de stat ș.a.) mai au poziții de plan la care nu este localizată investiția, titlul respectivei investiții fiind foarte general (lucrări de îmbunătățiri funciare în județul Ialomița și ferme de vaci în județele Ialomița și Teleorman). În aceste cazuri constructorul întâmpină greutăți deosebite pentru că el nu poate să indice concret furnizorilor în planul său de aprovizionare și respectiv în contracte gările de destinație pentru materialele de construcții necesare în 1979. Pe de altă parte, deoarece prevederile din planul de aprovizionare trebuie stabilite la aceste poziții pe bază de indici estimativi, apare riscul unor aprovizionări peste sau sub necesarul sortimental real, cu atât mai mult cu cît constructorul este pus în imposibilitatea de a stabili specificații concrete pe cantități și sortimente.

Avînd în vedere că din această cauză încheierea contractelor de aprovizionare pentru 1979 se desfășoară mai greu (grad de finalizare doar 70—80%), precum și faptul că în situațiile amintite compartimentul de organizare a producției nu-și poate defini din vreme organizarea necesară pe șantiere și loturi se impune o sporire a consecvenței beneficiarilor pentru nominalizarea integrală a planului lor de investiții pe 1979.

În ce ne privește, pe toate șantierele se acționează pentru o

mobilizare mai amplă a tuturor resurselor materiale și umane. Preocupările noastre au în vedere trecerea din anul 1979, conform prevederilor, la introducerea indicatorului producției nete în activitatea de construcții-montaj. Pe baza studiului întreprins pe parcursul acestui an asupra componentelor producției globale și a modalităților de maximizare a valorii nou create au fost adoptate programe de măsuri menite să sporească realizările obținute prin efort propriu, în primul rînd pe seama creșterii productivității muncii. Sporul însemnat de productivitate din 1979 — de peste 15% față de 1978 — va fi obținut în proporție de 50% pe seama promovării progresului tehnic în cadrul căruia ponderea majoritară o are introducerea soluțiilor constructive și tehnologice noi. Vor fi dezvoltate succesele obținute în înlocuirea produselor de balastieră, în perfecționarea proceselor de execuție a terasamentelor, va fi extinsă introducerea utilajelor de mare productivitate care asigură o mecanizare complexă a lucrărilor. Prin perfecționările organizatorice adoptate se va realiza o creștere sensibilă a indicilor de folosire a mașinilor și utilajelor, perfecționarea pregătirii tehnologice și a programării lucrărilor, creșterea ponderii muncitorilor calificați, extinderea lucrului în acord global etc.

Reducerea cheltuielilor materiale va contribui cu o pondere însemnată la sporirea valorii nou create. Realizările bune din acest an privind reducerea costurilor de producție (economii de 17,50 lei la cheltuieli la 1 000 lei producție de construcții-montaj în valoare de 5 milioane lei realizată în semestrul I), vor fi amplificate prin măsurile pe care le-am adoptat în special pentru diminuarea cuantumului cheltuielilor indirecte, a celor neproductive și administrativ-gospodărești, de încasare la vreme a contravalorii întregii producții realizate.

Cu un sprijin sporit din partea celorlalți participanți la pregătirea și realizarea investițiilor, la noile obiective din planul anului 1979 se va putea lucra, din primele zile, cu eficiență ridicată.

Aurel POPA

directorul Trustului de construcții pentru îmbunătățiri funciare București

AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONȘĂȚUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

PRIN OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR, OPERATIVITATE SPORITĂ ÎN APROVIZIONARE

OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR reprezintă o componentă esențială a pregătirii producției pe 1979, o condiție hotărâtoare pentru desfășurarea cu eficiență ridicată a fluxurilor aprovizionării și desfacerii producției. Antrenând reducerea cheltuielilor de circulație și utilizarea în grad înalt a mijloacelor de transport, optimizarea transporturilor permite obținerea unor însemnate economii. Dimensiunea eficienței pe care o determină apare și mai evidentă dacă se are în vedere că, în condiții optimizate de transport, numai în decurs de un an cheltuielile pentru transportul produselor chimice, de exemplu, se reduc cu peste un milion lei comparativ cu situația anterioară.

Pentru ca în anul 1979 eficiența aprovizionării și a desfacerii producției să se situeze la niveluri și mai ridicate, se cere acționat atât în fază pre cât și postcontractuală pentru o continuă „optimizare a optimizării” transporturilor. Dacă nu sînt pregătite din vreme toate condițiile pentru ca materialele să sosească la termen la consumator, pot apare pierderi în producție care să anihileze economia realizată prin acțiunea de optimizare a transporturilor. Spre a se evita apariția unor astfel de probleme nedorite în anul 1979, considerăm necesar să se realizeze o concordanță mai adecvată între toate reglementările privind optimizarea transporturilor și cele referitoare la aprovizionare.

Creșterea operativității transportului

ACTIUNEA DE ÎNCHEIERE a contractelor economice pentru producția anului 1979 este în curs de finalizare. Legea contractelor economice nr. 71/1969, la art. 20, prevede că: „dacă după încheierea contractelor se constată ivirea unor cauze, altele decît forța majoră, care ar pune una din părți în imposibilitate de a-l executa,

organul cărui a parte ii este subordonată are obligația să ia măsurile necesare pentru a se asigura executarea contractului”. Experiența din 1978 arată că, în cursul anului de plan, apar, din diverse cauze, abateri de la producția planificată care obligă forul tutelar să ia măsurile prevăzute de lege. Concret, aceasta înseamnă schimbarea furnizorului, operație care trebuie făcută repede, în câteva zile, întrucît marea majoritate a acestor abateri nu pot fi prevăzute — așa cum cere Centrul de calcul al Ministerului Transporturilor pentru a modifica calculele optimizării — pînă la data de 6 a lunii în curs pentru luna următoare. Ca urmare, pentru fiecare din aceste cazuri în parte, coordonatorul de balanță are de făcut următoarele operații: găsirea locului de unde se poate lua resursa necesară rezolvării abaterii: solicitarea aprobării acestei modificări din partea Ministerului Aprovizionării; întocmirea, după primirea aprobării, a fișei pentru actualizarea relațiilor existente pe care o prezintă spre avizare Direcției mișcării și comerțului din M.T.Tc., apoi, cu viza acesteia, o prezintă la Centrul de calcul al M.T.Tc.

Numai după consumarea acestor formalități se poate efectua transportul. Ele durează însă, așa cum rezultă din practică, circa 10 zile, timp în care producția suferă. Pentru a rezolva problema operativ, în spiritul legii 71, considerăm că, în asemenea cazuri, ar putea fi efectuat transportul pe răspunderea ministerului tutelar, pe baza unui cod special, obținerea vagoanelor făcîndu-se potrivit reglementărilor C.F.R. Concomitent, va fi informat M.A.T.M.G.F.F. care va decide dacă transportul se efectuează cu sau fără penalizări.

Cum acționează optimizarea ?

REGLEMENTĂRILE aprovizionării admit substituirea produ-

selor, cu acordul părților și cu îndeplinirea condițiilor de calitate. Mai frecvent această situație se ivește în cadrul industriei chimice, de exemplu, la îngrășămintele chimice, unde substanța activă este aceeași, diferind doar conținutul în ingrediente și unde este de preferat a avea un sortiment în locul altuia, decît a nu avea deloc.

Sistemul de optimizare a transporturilor nu permite însă substituirea produselor. De exemplu. Combinatul de îngrășăminte chimice Craiova, ca furnizor, are program optimizat aprobat să transporte azotat de amoniu în județul Timiș. În cursul lunii de plan apare, să presupunem, o cauză care împiedică expedierea azotatului de amoniu dar, în schimb, furnizorul ar putea livra uree, iar beneficiarul este de acord. Totuși, transportul nu se poate efectua deoarece se invocă motivul că, în acest caz, s-ar putea încrucișa transportul de uree de la Craiova spre județul Timiș, cu cel de la Tîrgu Mureș spre județul Caraș-Severin. La prima vedere așa este și sîntem tentați a aprecia ca necesar să se livreze de la Tîrgu Mureș în județul Timiș și de la Craiova în județul Caraș-Severin. În aparență este simplu. În executarea practică însă trebuie să ținem seama de implicațiile ce le-ar atrage după sine o asemenea situație, dată fiind durata scurtă în care nevoia trebuie satisfăcută la beneficiar și operativitatea comparativ mai redusă pe care o permite metodologia modificării programului de transport în cursul lunii de plan.

În cazul analizat, presupunînd că de la Craiova ar trebui expediat, timp de 3 zile, uree în loc de azotat — în vagoanele aprobate pentru azotat — potrivit actualei metodologii, spre a nu se efectua încrucișări în transportul ureei, ar trebui restructurat tot sistemul.

C. SUCIU

(Continuare în pag. 10)

AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONSĂTUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

CALITATEA PRODUSELOR — cerință de bază pentru lărgirea exportului

ASIGURAREA importurilor necesare dezvoltării accelerate a economiei naționale, ca și echilibrarea balanței comerciale externe a țării, sînt strîns legate de realizarea și depășirea sarcinilor, cantitative și calitative, stabilite în domeniul exportului. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., sarcinile de producție pentru export hotărîte să fie considerate ca minime și să se facă totul pentru găsirea unor resurse suplimentare.

Ca și în alte unități economice din întreaga țară, realizarea exemplară a acestor sarcini a constituit și la întreprinderea „Steaua roșie” din București direcția principală de mobilizare amplă a eforturilor și creativității întregului colectiv de oameni ai muncii.

DATORITĂ unei permanente modernizări a produselor, care le conferă gabarite reduse, parametri tehnico-funcționali înalți și competitivitate sporită, „Steaua roșie” și-a mărit substanțial, an de an, volumul exportului (îndeosebi la betonierele de 250 și 500 l. betonierele hidraulice cu acționare electrică și cele hidraulice cu motor termic). Dacă, începînd din anul 1975, aceste produse erau exportate, îndeosebi, în Cehoslovacia și în Franța, în

anii actualului cincinal ele au pătruns pe noi piețe, în Polonia, Ungaria, R. F. Germania, Iugoslavia, Siria, Iordania și în alte țări. Ca urmare a acestui fapt, exportul ca și ponderea sa în totalul producției-marfă a crescut continuu (vezi graficul).

Lărgirea exportului se datorește faptului că colectivul întreprinderii se străduiește în permanență ca produsele pe care le realizează să aibă parametri tehnico-funcționali înalți, comparabili cu produsele similare din țări dezvoltate, în așa fel încît să fie cît mai competitive pe piața internațională; întreprinderea desfășoară o largă prospecție a pieței și își adaptează producția la exigențele manifestate de partenerii externi; în sfîrșit, ea și-a făcut un titlu de cinste și corectitudine din a respecta întru totul clauzele contractuale stabilite, atît în privința termenelor, cît și a calității produselor. Trebuie menționat că în toți acești ani, întreprinderea nu numai că nu a avut nici un litigiu din aceste puncte de vedere ci, dimpotrivă, a primit numeroase aprecieri pozitive la adresa calității produselor și a performanțelor acestora.

ÎN PRIMII ANI ai actualului cincinal, întreprinderea și-a realizat integral planul la export, l-a depășit chiar substanțial (vezi tabelul).

Realizarea planului la export

Anii	Realizat față de plan %
1976	113,8
1977	132,0
1978 (8 luni)	107,5
Cumulat doi ani și 8 luni	118,1

Pentru promovarea largă a exportului și pentru realizarea planului la acest indicator au fost adoptate programe speciale de măsuri. Acțiunile întreprinse în acest scop se referă cu prioritate la :

1 efectuarea, prin efortul propriu al întreprinderii, cît și prin întreprinderea de comerț exterior „Mecanoimportexport”, a unei largi prospecții a pieței externe pentru asigurarea unui portofoliu de contracte ferme cu partenerii externi — unele pe termen lung. Odată cu încheierea de contracte pentru betoniere, au fost încheiate separat și contracte pentru livrarea de seturi de piese de schimb;

2 încheierea din vreme a contractelor economice de aprovizionare atît cu furnizorii de materii prime și materiale, cît și cu întreprinderile cooperatoare, care livrează piese, subsamblabile sau asamblabile necesare fabricației. Avînd asigurat un portofoliu de comenzi prin contracte ferme, întreprinderea a fost și este în măsură să-și asigure din vreme baza tehnico-materială corespunzătoare;

3 buna desfășurare a producției, asigurarea ritmicității, prin adoptarea unor măsuri de ordin tehnic și organizatoric privind :

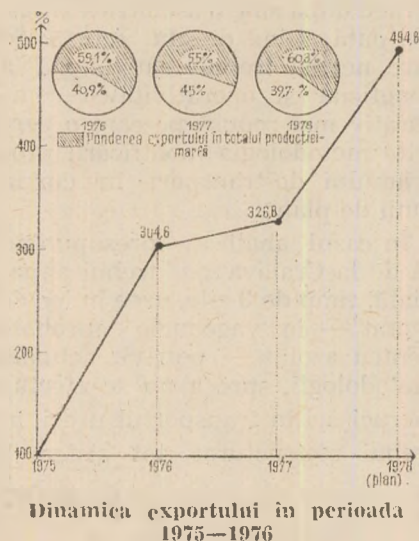
- dotarea secțiilor cu S.D.V.-uri în așa fel încît să se asigure o calitate superioară a produselor, să se obțină parametri tehnico-funcționali înalți;

- asigurarea forței de muncă atît numeric, cît și pe specialități printr-o mai judicioasă redistribuire a cadrelor existente;

- asigurarea ritmicității fabricației, prin organizarea unei suprafețe de producție care să permită un montaj continuu, respectarea ritmului de livrare — potrivit termenelor prevăzute în contracte — prin organizarea în trei schimburi a echipelor de expediere și vagonare a produselor.

Aceste măsuri au constituit factori de bază în depășirea, an de an, a producției la export.

L. ȚARANU

Perfecționarea mecanismului economico — financiar

Influența structurii sortimentale în planificarea și realizarea nivelului de cheltuieli și a producției nete

ADOPTAREA PRIN LEGE a măsurii ca fondul de retribuire în industrie să se calculeze și să se elibereze în funcție de îndeplinirea planului valorii producției nete a determinat o preocupare firească și deosebită pentru realizarea și depășirea acestui indicator. Principalii factori care influențează atât la plan, cât și la realizat valoarea producției nete sînt următorii: producția fizică; structura sortimentală a producției; nivelul de cheltuieli totale și în special cele materiale.

În cele ce urmează ne propunem să analizăm modul cum structura sortimentală a producției influențează nivelul de cheltuieli și, în mod implicit, valoarea producției nete. Pentru a demonstra acest lucru, am întocmit trei variante cu cantități ipotetice, dar în care s-au utilizat prețuri pe unitate de produs reale, după cum urmează:

— situația producției marfă efectiv realizată în anul 1977 la prețuri de cost efective și la prețuri de producție (varianta nr. 1);

— situația producției marfă planificată în anul 1978 la prețuri de cost efectiv realizate în anul de bază și la prețuri de producție (varianta nr. 2); în această variantă crește ponderea sortimentelor cu o rată a rentabilității mai mare;

— situația producției marfă planificată în anul 1978 la prețuri de cost efectiv realizate în anul de bază și la prețuri de producție (varianta nr. 3); în această variantă, scade ponderea sortimentelor cu o rată a rentabilității mai mare.

În toate situațiile s-a prevăzut același volum total de producție fizică, însă, așa cum am arătat, cu o structură sortimentală diferită.

Din analiza comparativă a datelor rezultă indicatorii prezentați în tabelul nr. 1. În condiții de costuri totale și materiale pe unitate de produs identice, comparativ cu indicatorii din varianta nr. 1, în varianta nr. 2 apare o reducere a nivelului de cheltuieli și, drept consecință, o creștere a rentabilității, beneficiului și a valorii producției nete. În varianta nr. 3 apare o majorare a nivelului de

cheltuieli și drept consecință o reducere a rentabilității, beneficiului și a valorii producției nete.

Este important să analizăm și modificările produse în elementele componente la 1 000 lei producție marfă la prețuri de producție, ter-

tele economice încheiate, cerințe care se pot schimba ca urmare a unor factori deosebiți de eterogeni; în al doilea rînd, am arătat că sursa de materie primă, mai ales aceea provenită din import, care este înlocuită cu cea indigenă, schimbarea furnizorilor externi, precum și descoperirea unor noi materiale determină modificări importante în structura sortimentală; în al treilea rînd, introducerea tehnicii noi, modernizarea utilajelor și instalațiilor, raționalizarea producției și a fluxului tehnologic cauzează, de ase-

Tabelul nr. 1

Denumirea indicatorului	U/M	Indicatori din varianta nr. 1	Indicatori din varianta nr. 2	Indicatori din varianta nr. 3
Cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă	lei	786,4	717,8	823,1
Cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă	"	714,8	635,6	758,1
Valoarea producției nete la 1 000 lei producție marfă	"	285,2	364,4	241,9
Rentabilitatea medie	%	27,2	39,3	21,5
Valoarea beneficiului	mii lei	38491	46028	34088
Valoarea producției nete	mii lei	51388	59447	46597

menii de comparație fiind indicatorii din varianta nr. 1 (tabelul nr. 2). În varianta nr. 2 apare o creștere a beneficiului cu 68,6 lei la 1 000 lei pe seama reducerii cheltuielilor materiale cu 79,2 lei și o majorare a cheltuielilor cu munca vie cu 10,6 lei. În varianta nr. 3 apare o scădere a beneficiului cu 36,7 lei la 1 000 lei pe seama creș-

menea, modificările la care m-am referit.

În momentul de față, planul costurilor producției industriale se întocmește și se fundamentează pe reducerile de cheltuieli, pornind de la nivelul cheltuielilor totale și materiale la 1 000 lei producție marfă realizat efectiv în anul de bază. Am arătat în rîndurile pre-

Tabelul nr. 2

nr. crt.	Denumirea indicatorului	Indicatorii din varianta nr. 1	Indicatorii din varianta nr. 2	Dif. (±) col. 4-3	Indicatorii din varianta nr. 3	Dif. (±) col. 6-3
1	2	3	4	5	6	7
1	Cheltuieli materiale	714,8	635,6	-79,2	758,1	+43,3
2	Cheltuieli cu munca vie	71,6	82,2	+10,6	65,0	-6,6
3	Beneficiul	213,6	282,2	+68,6	176,9	-36,7
4	Total valoare	1000,0	1000,0	-	1000,0	-

terii cheltuielilor materiale cu 43,3 lei și a diminuării cheltuielilor cu munca vie cu 6,6 lei.

Există o singură cauză a modificărilor la care m-am referit și anume **influența schimbărilor în structura sortimentelor**, întrucît în varianta nr. 2 ponderea sortimentelor cu o rată a rentabilității mai mare a crescut, în timp ce în varianta nr. 3 a scăzut. Printre cauzele care determină modificarea structurii sortimentale a producției de la un an la altul am evidențiat, în primul rînd, cerințele beneficiarilor, concretizate în contrac-

cedente că aceste niveluri sînt influențate într-o formă destul de activă de structura sortimentală a producției din acea perioadă. În perioada de plan structura sortimentală a producției poate fi diferită de cea din perioada de bază, iar influența ei poate fi favorabilă sau nefavorabilă. În felul acesta un factor de influență cu totul obiectiv și independent de efortul întreprinderii joacă un rol important în planificarea costurilor, a rentabilității, beneficiului și a valorii producției nete.

Desigur că structura sortimen-

tală din perioada de plan, comparativ cu cea din anul de bază, poate fi în unele cazuri favorabilă, în sensul unei rate a rentabilității medii mai mari, dar poate fi și nefavorabilă. În primul caz, întreprinderea ar reduce nivelul de cheltuieli și ar realiza o valoare a producției nete mai mare fără efort, ceea ce nu ar fi echitabil. În al doilea caz, efortul de reducere a costurilor și de majorare a valorii producției nete ar fi afectat de o cauză ce nu depinde de colectivul unității respective, ceea ce ar fi, de asemenea, neechitabil.

Rezultă deci o concluzie logică, și anume: necesitatea eliminării influenței factorului structura sortimentală a producției din planificarea indicatorilor la care ne-am referit.

În acest sens, **propunem ca fiecare unitate industrială să calculeze producția de marfă din pe-**

rioadă planificată la prețurile de cost pe unitate de produs efectiv realizate în anul de bază și la prețurile de producție, așa cum s-a procedat în variantele nr. 2 și 3. Produsele care nu s-au fabricat în anul de bază să fie calculate la prețurile de cost pe unitate de produs antecalulate. În felul acesta, vom stabili nivelurile de cheltuieli totale și materiale la 1000 lei producție marfă aferente structurii sortimentale din perioada planificată, în condițiile de costuri efectiv realizate în anul de bază. De la aceste niveluri urmează să se pornească pentru reducerea și fundamentarea micșorării costurilor în perioada planificată.

Referindu-mă la cifrele ipotetice prezentate în variantele nr. 1—3, procedeul propus este următorul: din varianta nr. 1 rezultă că în anul de bază (1977) s-a realizat efectiv un nivel de cheltuieli

totale la 1000 lei producția marfă de 786,4 lei, din care cheltuieli materiale 714,8 lei; în varianta nr. 2, producția planificată în anul 1978 calculată la prețurile de cost efectiv realizate în anul 1977, determină un nivel de cheltuieli total de 717,8 lei, din care cheltuieli materiale 635,6 lei. Pentru reducerea costurilor în perioada planificată trebuie să se pornească nu de la 786,4 lei și respectiv 714,8 lei ci de la 717,8 lei și respectiv de la 635,6 lei la cheltuieli materiale.

Prin aplicarea metodei propuse consider că planificarea costurilor, a rentabilității, a beneficiului și valorii producției nete se va efectua pe baza unor criterii mai științifice și mai reale, ceea ce este deosebit de important.

H. LAZAROVICI

contabil șef la întreprinderea de in și cînepă „Textila”-Iași

Optimizarea transporturilor

(Urmare din pag. 7)

Nu ne-am propus să analizăm problema restructurării relațiilor de transport optimizate în cursul lunii de plan, dar trebuie să menționăm că, după părerea noastră, acest lucru nu se poate face decât cu prețul unor costuri mult mai mari ca acelea cauzate de nerespectarea unei relații optimizate inițial. În plus, operația nu poate fi făcută decât cu aprobarea Ministerului Aprovizionării care, așa cum am arătat, durează cca. 10 zile, timp în care evenimentul s-a consumat.

Ținând seama de aceste considerente, se poate aprecia că este în interesul economiei naționale și al sporirii eficienței ca reglementările optimizării să se coreleze cu cele ale aprovizionării, în sensul de a se admite transportul în substituție. Rezolvarea nu este deloc complicată. În prealabil, însă, ar trebui elaborată o listă cu substituirile posibile.

Livrarea produselor cu anticipație, cu acordul părților

O PROBLEMĂ similară este și aceea a livrării produselor cu anticipație sau cu întârziere, cu acordul prealabil al părților. În practică apar destule cauze care deter-

mină părțile să recurgă la această soluționare, prevăzută, de altfel, în art. 19 din Legea contractelor economice. În prezent, la majoritatea produselor chimice, de exemplu, relațiile de transport se stabilesc pe trimestre, adică așa cum se întocmesc balanțele și se încheie contractele. Datorită neconcordanței depline a resurselor și consumurilor pe zonele optime de desfacere — în general din cauza datelor diferite a perioadelor de revizii — apar situații când un beneficiar primește produsul într-un trimestru de la un furnizor, iar în alt trimestru de la alt furnizor. În asemenea cazuri, actualul sistem de optimizare nu admite însă transportul cu anticipație sau cu întârziere, deoarece se consideră că nu este relație de transport în trimestrul respectiv.

După părerea noastră rezolvarea acestei probleme s-ar putea face printr-o completare a programului calculatorului cu întrebări din care să rezulte dacă există relație în alt trimestru decât cel de plan.

Aprovizionare operativă — nici cu tarif dublu de transport ?

DUPĂ CUM SE ȘTIE H.C.M. 425/1975 prevede că pentru respectarea relațiilor de transport optimizate și depășirea distanței

medii se va suporta o penalizare egală cu tariful de transport care se va încasa de către C.F.R. obligatoriu la predare.

În activitatea curentă apar situații când beneficiarul este de acord să suporte tarif dublu de transport, numai să poată obține produsul respectiv la termenul când i-a apărut necesitatea. Din punctul de vedere al reglementărilor aprovizionării, situația este rezolvabilă. Dar Ministerul Transporturilor nu admite transportul decât dacă s-a obținut aprobarea prealabilă a Ministerului Aprovizionării, operație însă de durată.

Se pune întrebarea: **dacă furnizorul achită tarif dublu de transport — așa cum prevede H.C.M. 425/1975 — de ce mai este necesară aprobarea unui minister?** Personal consider că nu este o interpretare justă a H.C.M. 425 și cred că M.T.Tc. ar trebui să revină asupra dispoziției de aplicare.

Desigur, toate aceste probleme, precum și altele privind optimizarea transporturilor sînt deosebit de importante pentru situarea producției din anul viitor la cote de eficiență mai ridicate. Dat fiind că există o mulțime de aspecte implicate, ar fi de un real folos ca subiectul optimizării transporturilor pentru 1979 să constituie obiectul unor largi dezbateri ale specialiștilor în paginile revistei.

Creșterea eficienței economice în zootehnie

FUNDAMENTAREA EFECTIVULUI OPTIM

MĂSURILE SPECIALE preconizate de partid pe linia dezvoltării în ritm susținut a zootehniei se materializează atât în alocarea de mijloace materiale și bănești sporite, cât și în forme superioare de organizare a producției și a muncii, cu adânci implicații tehnico-economice, capabile să producă mutații însemnate în condițiile de muncă și de viață ale lucrătorilor din agricultură.

Demonstrând avantajele procesului de concentrare și industrializare a producției agricole, întreprinderile specializate — de stat și intercooperatiste —

care produc carnea de bovine au creat condiții pentru o mai bună valorificare a resurselor, realizând creșterea și îngrășarea tineretului taurin pe baza unor procese tehnologice aransate. Paralel cu sporirea producției, fiecare variantă constructiv-tehologică aplicată în acțiunea de extindere a complexelor de tip industrial urmărește obținerea unor niveluri programate de eficiență economică a producției și a investițiilor.

Activitatea de producție din îngrășătorile de taurine este influențată de factori de natură diferită; analiza sec-

vențială a principalilor factori și stabilirea gradului lor de influență asupra producției de carne reprezintă o problemă de importanță deosebită pentru eficiența întregii activități din aceste unități moderne ale agriculturii.

Unul dintre acești factori este efectivul mediu de animale, principalul obiectiv al muncii în unitățile cu profil zootehnic. Din experiența practică a complexelor de taurine existente rezultă că efectivul mediu exprimă cel mai fidel gradul de utilizare a capacităților de producție, acest indicator influențând direct și decisiv costurile de producție și rezultatele financiare ale întregii activități. Această constatare practică ridică problema stabilirii cât mai exacte a influenței efectivului mediu asupra costurilor de producție. Întrucât proiectele pentru noile investiții sînt fundamentate tehnologic pe o anumită mărime a efectivului mediu apare o a doua problemă, legată de același factor: alegerea criteriilor economice în stabilirea punctelor de optim ale acestuia.

Corelații specifice

Informațiile necesare abordării acestei problematice le-a oferit sinteza rezultatelor activității economice din șase îngrășătorii analizate^{*)}. Pe această bază au fost stabilite corelațiile specifice procesului de producție a cărnii de bovină în sistem industrial, folosind atât analiza economică clasică, cât și metoda funcțiilor de producție. Pornind de la faptul, cunoscut, că mărirea îngrășătorilor este corect exprimată prin **efectivul mediu furajat (x)** — factor și indicator de producție, este normal să acceptăm că acesta, la rîndul său, influențează **cei alți indicatori de producție (y)** după anumite relații funcționale. În acest scop se pot folosi următoarele tipuri de funcții: cea liniară ($y = ax + b$), parabola ($y = ax^2 + bx + c$) sau o funcție multiplicativă ($y = ax^b$; $y = ab^x$).

Influența efectivului de animale asupra principalelor elemente de cheltuieli are, din punct de vedere matematic, o evoluție monotonă (lent crescătoare sau descrescătoare), cel mai adecvat pentru descrierea fenomenului de corelație fiind modelul de tip liniar și cel de tip multiplicativ. Se știe din literatură de specialitate și din practică că, în ce privește raportul de dependență al cheltuielilor față de producție, acestea se împart în trei mari categorii:

- **cheltuieli constante**, care nu depind de mărirea producției (efectivul de animale);
- **cheltuieli variabile**, care, calculate la unitatea de produs, se micsorează odată cu mărirea efectivului;
- **cheltuieli variabile**, care calculate la unitatea de produs, cresc o dată cu mărirea efectivului.

Cheltuielile de producție pe kilogram de spor în greutate (costul sporului), rezultatul financiar pe animal mediu furajat și rezultatul financiar pe tona de carne greutate vie nu variază monoton în raport cu mărirea efectivului furajat, ci admit un punct de optim. Modelul matematic adecvat este de tip parabolic, iar punctele de optim sînt date de relația: $x = -\frac{b}{2a}$.

Efectivul furajat și costurile unitare

INTRE COSTURILE unitare variabile descrescătoare și efectivul mediu furajat există o corelație inversă: coeficient de corelație negativ ($-1 < r < 0$). Din

aceste costuri fac parte: cheltuielile cu retribuirea muncii, care scad în medie cu 8% odată cu creșterea efectivului; unele cheltuieli materiale, care se reduc în medie cu 30 la sută, din care cele cu furajele scad cu 21 la sută; cele cu reparațiile cu 5 la sută; cheltuielile indirecte, care scad cu 49 la sută odată cu creșterea efectivului.

Corelația dintre efectivul mediu și cheltuielile variabile crescătoare este directă ($0 < r < 1$). Cresc simultan cu sporirea efectivului: cheltuielile cu medicamentele și materialul biologic, cheltuielile cu aprovizionarea, cheltuielile cu amortizarea. Pătratul coeficientului de corelație arată că influența mărimii efectivului este de 17 la sută, 47 la sută și respectiv 30 la sută asupra categoriilor de cheltuieli enumerate. Sub rezerva unui număr diferit de cupluri (x, y) luate în calcul și a utilizării mai multor tipuri de funcții, se poate afirma că, după gradul de influență al mărimii efectivului, elementele de cheltuieli se ierarhizează astfel:

1. **în ordinea descrescătoare:** cheltuielile indirecte, cele cu furajele, retribuirea, reparațiile;
2. **în ordinea crescătoare:** cheltuielile cu aprovizionarea, amortismentul, medicamentele și materialul biologic.

Studiul efectuat permite stabilirea mărimii relative și absolute a influenței efectivului asupra fiecărui element de cheltuieli, cînd el crește de la 1 000 la 8 000 de capete. Mărirea absolută a costurilor este redată în tabelul următor:

Tabelul nr.1
Variația principalelor elemente de cheltuieli (y) în funcție de efectivul mediu furajat (x)

Efectivul (capete)	Cheltuieli de producție pe cap de animal (y)							Indi- zionare re- cte total
	Retri- buire	Mate- riale	Furaje	Medica- mente	Amor- tizare	Repa- rații	Aprovi- zionare	
1000	100	100	100	100	100	100	100	100
2000	96	95	96	124	114	90	129	90
3000	92	89	92	135	130	81	167	80
4000	88	84	88	154	150	72	213	69
5000	85	78	84	165	171	62	275	59
6000	81	73	80	176	196	53	354	49
7000	77	68	75	183	227	44	454	39
8000	73	62	71	191	259	34	583	29

În ce privește variația procentuală a cheltuielilor, pe măsura creșterii efectivului, cele 2 categorii de costuri se manifestă astfel:

Costurile variabile descrescătoare	Reducere %
— Forță de muncă	27
— Materiale	38
— Furaje	29
— Reparații	66
— Indirecte	71
Costurile variabile crescătoare	Creștere %
— Medicamente, material biologic	191
— Amortizare	260
— Aprovizionare (Transport)	583

Dacă rezultatele cercetării permit cunoașterea tendințelor fiecărui element de cheltuieli, aceasta nu înseamnă că, individual sau grupat, ele pot constitui un criteriu de stabilire a punctelor de optim. În cazul îngrășătoriilor bazate pe un circuit deschis, atrage atenția creșterea deosebit de mare a cheltuielilor cu aprovizionarea — fapt de care trebuie să se țină seama atît în stabilirea dimensiunii, cît și în corelarea acesteia cu măsuri de integrare a producției.

În perioada 1972—1977, datorită creșterii cererii de animale pentru îngrășat în complexe de tip industrial, preluarea lor s-a făcut de pe o zonă mai întinsă, influențînd nivelul cheltuielilor de transport. Asociația economică intercooperatistă Bărcănești-Prahova a înregistrat în acest interval o creștere de 2,3 ori a cheltuielilor cu transportul animalelor, iar la I.A.S. Iernut-Mureș creșterea a fost de 1,8 ori.

Reține atenția și tendința înregistrată de cheltuielile de amortizare; acestea, contrar principiului care le situează într-un raport invers proporțional cu mărimea efectivului, au crescut cu 160 la sută. Înseamnă că, în practică, odată cu creșterea dimensiunii poate apărea situația de neutilizare la întreaga capacitate a complexului, fenomen care se reflectă negativ în structura de cheltuieli. Astfel, de exemplu, la I.A.S. Iernut-Mureș, cu o capacitate de producție de 10 000 locuri pe perioada analizată, în 1975 efectivul mediu de animale a fost cu 753 capete mai mic decît în 1972; la A.E.I. Bărcănești, deși capacitatea de producție crește cu 660 capete prin modificarea tehnologiei, în 1976 complexul a preluat cu 1 132 capete mai puțin decît în 1973.

Efectivul mediu și indicatorii sintetici

● **Productivitatea muncii.** Între mărimea efectivului și productivitate, exprimată prin consumul de muncă vie (ore-om/tonă spor, ore-om/animal), există o relație inversă. Creșterea efectivului mediu conduce la scăderea consumului de muncă vie cu 69 la sută (în exprimarea ore-om/animal) și cu 23 la sută (în exprimarea ore-om/tonă spor). Dacă efectivul crește de la 1 000 la 8 000 capete, scăderea consumului de ore-om/animal este de 70%, iar a consumului de ore-om/tonă de spor de 57 la sută.

● **Costul pe unitatea de produs.** Influența creșterii efectivului asupra scăderii costului unitar al cărnii de bovină este de 34 la sută. Punctul de optim corespunzător este de 1 482 capete, cu un cost minim pe kilogramul de spor în greutate. De subliniat faptul că pînă la dimensiunea de 5 000 capete costul unitar al cărnii este acceptabil sub raportul rentabilității.

● **Rezultatul financiar pe animal.** Punctul de optim corespunde efectivului de 4 275 capete, cu un beneficiu

maxim de aproximativ 300 lei animal. Zona rentabilității apropiate de maximum se situează între 3 000 și 6 000 capete (tabelul nr. 2). Calculele de extrapolare demonstrează că la dimensiuni de peste 8 000 capete, apar rezultate financiare negative (pierderi).

● **Rezultatul financiar pe tona de greutate vie.** Punctul de optim determinat este de 3 831 capete și corespunde unui beneficiu maxim ce depășește 500 lei/tona greutate vie. O rentabilitate crescută se menține între

Efectivul (capete)	Productivitatea muncii (ore-om/tonă spor)	Costul unui kg. greutate vie	Rezultat financiar pe animal	Beneficiu pe tona greutate vie
1000	100	100	100	100
2000	92	90	100	167
3000	84	79	101	209
4000	76	69	103	228
5000	68	60	106	222
6000	59	49	111	193
7000	51	39	115	140
8000	43	30	122	62

Criteriile de stabilire a optimului

ALEGEREA CRITERIILOR ECONOMICE în stabilirea mărimum optime a îngrășătoriilor de taurine reprezintă o problemă de mare actualitate, de a cărei rezolvare de principiu depinde utilizarea rațională a resurselor materiale și umane implicate. Indicatorii folosiți în acest scop în prezentul studiu, redau cu destulă fidelitate situația de fapt, pentru îngrășătoriile de taurine de dimensiuni între 1 000 și 8 000 capete. Rezultatele la care s-a ajuns demonstrează că este oportună utilizarea a cel puțin două criterii economice, ceea ce facilitează interpretarea mai exactă a fenomenelor. Astfel, dacă prin folosirea criteriului „cost pe kg greutate vie”, zona de optim este cuprinsă între 1 000 și 2 000 capete, următorii doi indicatori utilizați (**beneficiul pe animal și pe tona de spor**) determină optimul în zone foarte apropiate, la mărimea de aproximativ 4 000 capete. Este firesc să se dea prioritate ultimilor doi indicatori, datorită ariei lor de cuprindere și sinteză, semnificative în ce privește rentabilitatea producției și valorificarea superioară a acesteia. Utilizarea mai multor indicatori permite și delimitarea mai judicioasă a zonei de rentabilitate. Faptul că punctele de optim rezultate prin folosirea mai multor indicatori sînt diferite demonstrează necesitatea ca în cazul utilizării unui singur criteriu, alegerea să cadă asupra celui cu grad mai mare de expresivitate.

În cazul de față, considerăm că **beneficiul pe tona de greutate vie redă în modul cel mai complet fenomenul studiat.** Efectivul optim corespunzător acestui criteriu este de 3 831 capete taurine. Această concluzie este susținută și de preocupările actuale pentru reducerea dimensiunii îngrășătoriilor de taurine. În domeniul proiectării, recent s-a elaborat o tehnologie pentru capacitatea de 3 660 capete (I.C.C.T.-Corbeanca), ai cărei parametri economici antecalculați sînt net superiori proiectelor existente (5 120, 6 400, 7 700 capete).

Prezentul studiu aduce un argument în plus ideii că pentru realizarea unei eficiențe economice corespunzătoare eforturilor depuse, este necesar să se țină cont de experiența practică a unităților, care, analizat prin metode adecvate, poate contribui în mod substanțial la stabilirea dimensiunilor optime ale unităților zootehnice de tip industrial ce se vor construi în viitor.

drd. Gh. IOSIF
dr. Maria STROE

*) Unitățile specializate în îngrășarea intensivă a taurinelor luate în studiu: I.A.S. Iernut și A.E.I. Cucl, jud. Mureș; I.A.S. Grabăt, jud. Timiș; A.E.I. Bărcănești, jud. Prahova, I.A.S. Adunații-Copăceni, ferma nr. 1 și A.E.I. Căciulați, jud. Ilfov.

Capacitatea de producție

INDICATORUL TEHNICO-ECONOMIC „capacitatea de producție” exprimă potențialul productiv dinamic al unei mașini, instalații, întreprinderi sau ramuri economice într-un interval de timp dat, potențial prevăzut în documentațiile tehnico-economice legal aprobate sau determinat într-un anumit moment prin metode de optimizare sau prin metodologii fundamentate în mod științific, ținând cont de o anumită structură și o anumită calitate a producției. Acest indicator tehnico-economic a stat în viziunea și preocupările cercetătorilor și specialiștilor din producție doar în mod sporadic, deși modul de utilizare a fondurilor fixe productive se răsfringe nemijlocit asupra eficienței întregii activități economice. În esență conceptul capacității de producție evidențiază caracterul dinamic — în timp — al acesteia și diversele ei ipostaze exprimate în tot atâția indicatori tehnico-economici. Consider necesari și suficienți cinci asemenea indicatori, respectiv capacitatea proiectată de producție, optimă, ideală, aparentă și reală de producție.

Toți cei cinci indicatori de capacitate ar furniza informații deosebit de utile pentru activitatea de conducere la nivel micro și macroeconomic. Dintre ei, capacitatea reală de producție rămâne totuși indicatorul principal pentru fundamentarea planului de producție. Primii trei indicatori de capacitate de producție (proiectată, optimă și ideală) ar trebui determinați încă din faza de proiectare și înscrși în documentațiile tehnico-economice în mod obligatoriu.

Având în vedere caracterul dinamic al capacității de producție sub influența factorilor ce acționează în sensul perfecționării fondurilor fixe productive pe timpul exploatării lor, calificării și perfecționării pregătirii profesionale a oamenilor, îmbunătățirii organizării producției și a muncii etc., unităților productive le-ar reveni sarcina determinării anuale a celor patru indicatori de capacitate (optimă, ideală, aparentă, reală).

Propun ca pentru determinarea lor atât proiectanții, cât și unitățile productive să dispună de metodologii fundamentate în mod științific, unice pe ramuri sau subramuri economice. Normele metodologice în vigoare emise de C.S.P., D.C.S. și M.A.T.M.C.G.F.F. au o serie de lacune, iar instrucțiunile elaborate pe baza acestora de către unele ministere economice nu sînt suficiente de fundamentate, suficiente de clare încît să nu facă loc interpretărilor de către cei ce le utilizează.

ing. dr. Jenică BASOC
Combinatul minier Ploiești

Instrument

SINT DE ACORD cu propunerea din nota intitulată „Indreptar”, publicată în nr. 36 al „R.E.”; în plus sugerez ca dispozițiile (cu caracter general) ale organelor centrale să fie difuzate prin publicare comună; adică toate aceste dispoziții să fie cuprinse în fascicule care să parvină, prin abonament, tuturor celor interesați.

Prin apariția a 12 fascicule (cite unul pe lună) se va reduce substanțial consumul de hirtie, precum și activitatea de

dactilografiere; ajunsă la destinatar, nu sub forma unei simple hirtii transmise în copie, publicația propusă obligă a fi consultată la „colecție” și aplicată corespunzător. Propunerea se întemeiază și pe faptul că în Buletinul Oficial al R.S.R. nu sînt publicate ordinele privind probleme de retribuție, vechime în muncă, anumite precizări privind funcționarea gestiunilor, mișcarea ambalajelor, disciplina contractuală etc.

Eventual, fasciculele respective ar putea să apară ca supliment la una din revistele cu largă circulație.

Gheorghe P. LĂZANU
Cluj-Napoca

ECOURI

Utilizare maxima

ÎN LEGATURĂ cu articolul „Sînt folosite mașinile unelte și utilajele din dotare la posibilitățile maxime?”, publicat în „Revista economică” nr. 21, vă informăm că mașinile unelte pe care industria noastră ușoară le deține în parc sînt repartizate la un număr mare de întreprinderi (350), fiind destinate în special pentru asigurarea lucrărilor de întreținere și reparări, producerea și recondiționarea unor grupe de piese de schimb necesare în acest scop. Aceste mașini sînt utilizate în mod independent și nu sînt constituite în linii complete de prelucrare din care cauză încărcarea lor nu se poate efectua în mod uniform în toate perioadele unei luni sau unui trimestru.

Cu toate condițiile deosebite de lucru ale mașinilor unelte în cadrul industriei ușoare, au fost întreprinse acțiuni cum sînt: deplasări ale specialiștilor din ministere și centrale industriale la toate întreprinderile M.I.U., pentru analize și găsirea soluțiilor de încărcare a utilajelor; în funcție de necesități s-au efectuat transferări de mașini între întreprinderi; s-a extins profilarea și specializarea unor ateliere mecanice pentru producerea pieselor de schimb și au fost întocmite în același timp planuri de cooperare în producție între aceste ateliere pentru încărcarea la indicii planificați a tuturor mașinilor unelte din dotare; au fost stabilite o serie de măsuri pentru creșterea gradului de dotare cu S.D.V.-uri acolo unde condițiile sortimentale o impun.

Ca urmare a tuturor acțiunilor întreprinse, utilizarea fondului de timp disponibil al mașinilor unelte din dotarea atelierelor mecanice din întreprinderile industriale s-a îmbunătățit. Astfel, în prima jumătate a anului curent s-a înregistrat un procent de peste 85% față de 80,6% din 1977.

Nicolae POPESCU
director adjunct în M.I.U.

UTILIZAREA MAȘINILOR-UNELTE în 1978 este superioară față de 1977, indicii crescînd de la 80,4% la 84,9%. Articolul precizează corect aspectul cantitativ al acestei creșteri, semnănd faptul că parcul de mașini-unelte al ramurii construcțiilor de mașini deține 86,2% din total parc pe economie. Desigur, nu se poate afirma că nu mai sînt rezerve. Colectivele din

întreprinderi și centrale industriale care se ocupă de creșterea continuă a gradului de utilizare a mașinilor-unelte au în vedere permanent găsirea unor soluții pentru îmbunătățirea utilizării mașinilor-unelte. În sprijinirea acestei acțiuni, recent, organele de specialitate din M.I.C.M. au inițiat o acțiune privind echilibrarea capacităților deficitare cu excedentul de capacitate transmis de întreprinderi.

Gh. NESTORESCU
director general în M.I.C.M.

S-AU LUAT MASURI OPERATIVE la nivel de ministere și centrală pentru redarea mașinilor-unelte în circuitul economic. Astfel, s-a analizat în biroul executiv al ministerului și centralelor industriale situația fondurilor neutilizate; s-au difuzat la întreprinderile din sector și la institutele de proiectări și cercetări din cadrul ministerului și la celelalte ministere și instituții centrale listele acestor utilaje, în vederea analizării posibilitățile de utilizare a lor în noile obiective de investiții.

Ca urmare a apariției Decretului nr. 112/1978, din numărul de 400 fonduri fixe nefolosite au fost scoase din funcțiune 90 buc. De asemenea, au fost date în funcțiune utilajele componente ale secției de dialit de la întreprinderea de materiale de construcții Deva, care la sfîrșitul trim. I 1978 erau nefolosite.

I. VASILESCU
director în M.E.F.M.C.

PENTRU ASIGURAREA realizării indicelui planificat și diminuarea la minimum a cauzelor care au influențat negativ creșterea indicelui planificat în toate unitățile și centralele din subordinea M.I.Ch., conducerea ministerului a luat următoarele măsuri cu caracter permanent: analizarea lunară de către biroul executiv a situației încărcării mașinilor-unelte pe tot ministerul și trasarea de sarcini precise cu termene, pe centrale și unități direct subordonate, pentru înlăturarea deficiențelor constatate; analizarea trimestrială de către biroul executiv a necesarului de forță de muncă, stabilindu-se măsurile urgente ce se impun a fi luate de către toți factorii de răspundere.

P. RAICIU
director în M.I.Ch.

Locuințe

CELE MENȚIONATE în articolul „Urgențele planului de locuințe” (apărut în nr. 22 al „R.E.”) corespund realității. În primele luni ale anului în curs trustul nostru nu a realizat producția secundar-industrială la agregate de balasieră și prefabricate. În vederea recuperării rămănelor în urmă s-au luat măsuri pentru introducerea lucrului în schimb prelungit la agregate, terminarea liniei tehnologice la cabinele spațiale, extinderea turnării prefabricatelor pe platforme exterioare, amenajarea poligoanelor de prefabricate la șantierele exterioare, Vișeu, Borșa și Tg. Lăpuș. Prin aceste măsuri vom recupera restanțele.

Gh. ARDELEAN
directorul Trustului de Construcții Maramureș

AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONSĂTUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

PARTICIPARE DE MASĂ LA MODERNIZAREA ORGANIZĂRII ȘI TEHNOLOGIILOR

CU UN RITM MEDIU de dezvoltare a industriei, în ultimele două cincinale, de 19%, județul Buzău a trecut încă din 1976 pragul producției anuale de 10 miliarde de lei.

La această propulsare, ca și la completarea profilului industrial a județului cu o ramură de bază — metalurgia, au contribuit decisiv crearea și dezvoltarea în etape succesive a **Întreprinderii de sirmă și produse din sirmă — Buzău**. Primele sale capacități au intrat în funcțiune în anul 1967, inaugurând noua platformă industrială din sudul municipiului. În prezent, colectivul de 4 000 de oameni al I.S.P.S. realizează a șasea parte din producția globală industrială a județului.

● I.S.P.S. Buzău :

- asigură 55% din producția de sirmă trasă a României ;
- realizează aproape întreaga producție a țării la plase sudate pentru construcții și la electrozi tubulari pentru încărcări dure ;
- este unica producătoare din sud-estul Europei de cord metalic pentru armarea anvelopelor auto din cauciuc.
- Producția realizată peste plan de către colectivul întreprinderii, în ultimii 10 ani, depășește 300 milioane de lei.
- Exportate în 25 de țări, produsele I.S.P.S. — Buzău sint cunoscute și apreciate pe toate continentele.

În climatul de puternică emulație determinat de vizitele de lucru în uzină ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, în septembrie 1976 și martie 1977, de prețioasele indicații date cu acest prilej de către secretarul general al partidului, **oamenii muncii de aici au dat autoconducerii muncitorești obiectivul de ample dimensiuni al saltului la o nouă calitate**. Un stimulent în acest sens l-a constituit și includerea întreprinderii între unitățile selecționate pentru a deveni, pînă în 1980, **model în creșterea suplimentară a productivității muncii**.

Un atribut al autoconducerii muncitorești

ÎN CADRUL acestei acțiuni, urmează ca față de nivelul din 1976, productivitatea să marcheze un spor de 30% în acest an și de 46,3% în 1980.

Puternic motivat prin perspectivele de dezvoltare a țării, a județului, a întreprinderii, prin ceea ce înseamnă pentru munca de fiecare zi modernizarea proceselor de producție, prin legătura intimă între rezultatele activității sale și creșterea câștigurilor, ridicarea nivelului de trai, colectivul buzoian și-a asumat rezolvarea **prin forțe proprii** a unei părți net majoritare din această sarcină, mizînd în primul rînd pe potențialul său de inovare tehnică și organizatorică, și doar apoi pe investiții. Așa se face că noile capacități puse în funcțiune anul trecut și în ultimele 9 luni — de cord metalic, de sirmă laminată, de plase sudate — au antrenat resurse financiare, inclusiv valutare, mai mici decît se prevăzuse inițial, iar la secțiile existente s-au atins randa-

mente superioare, concretizate în îmbunătățiri rapide ale indicatorilor economici de bază. Cu toate că n-au lipsit unele dificultăți, de pildă în aprovizionarea tehnico-materială, în trimestrul recent încheiat — față de perioada corespunzătoare din anul trecut — nivelul realizărilor a reprezentat :

● producția marfă	125 ⁰ / ₀
● productivitatea muncii	127 ⁰ / ₀
● cheltuielile la 1 000 lei producție marfă	98.7 ⁰ / ₀

În numeroasele idei, soluții, înfăptuiri ale celor ce lucrează în producție, ale specialiștilor se regăsește efectul aplicării indicațiilor secretarului general al partidului — date și cu prilejul Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 28 septembrie a.c. — privind îndatorirea organelor de conducere colectivă de a se preocupa de creșterea nivelului de pregătire și calificare a întregului personal, de a contribui permanent la activitatea politico-educativă, de dezvoltare a conștiinței socialiste, astfel încît **administrarea întreprinderii de către oamenii muncii — răspunzători de mijloacele și bunurile incrementate de societate — să asigure obținerea unei producții superioare, creșterea eficienței economice, sporirea valorii nou create**. Cadrul de consultare creat — și la care participarea muncitorilor se afirmă, numeric și calitativ, tot mai pregnant — cuprinde adunările de partid, cele ale organizației sindicale și de tineret, bi-nualele adunări generale ale oamenilor muncii, la nivelul secțiilor și al întreprinderii, ședințe largite ale C.O.M., ca și acțiuni speciale.

„Solicităm larg opinia personalului muncitor — relatează președintele consiliului oamenilor muncii, **Stan Cazan** — de cîte ori se elaborează ori se reactualizează programele prioritare ale unității : de creștere a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor materiale, de progres tehnic. Însoțind prelucrarea principiilor, de dezbateri asupra aspectelor concrete ale implementării în întreprindere, s-au obținut numeroase și valoroase propuneri privind îmbunătățirea structurii de organizare și elaborarea noului regulament de funcționare (pe baza atribuțiilor unitare ale compartimentelor de muncă, stabilite de Consiliul Organizării Economico-Sociale), măsurile legate de introducerea indicatorului producție netă, aplicarea experimentală a metodei costurilor standard ș.a. Printr-un chestionar cu 127 de întrebări, ale căror răspunsuri au fost prelucrate pe calculator, 1 000 de muncitori și-au exprimat părerea despre posibilitățile unei soluționări mai bune a principalelor probleme de organizare și sociale, consiliul oamenilor muncii desprinzînd direcții de intervenție deosebit de eficiente în ce privește mecanizarea transportului intern, organizarea locurilor de muncă, mărirea randamentului utilajelor, ridicarea nivelului de servire la cantină reamplasarea vestiarelor ș.a. **Portretului colectiv al muncitorului nostru i se adaugă mereu noi trăsături de dinamism, interes acut pentru viața întreprinderii, profunzime în gîndire, pasiune și responsabilitate în acțiune, dăruire.**”

Concepție nouă în perfecționarea cadrelor

CONCENTRAREA asupra unei complexe modernizări a organizării și tehnologiilor a primit un nou impuls și un suport științific al inițiativelor, prin desfășurarea

Acțiuni implementate în întreprinderea-model

- Raționalizarea utilizării suprafețelor construite și a extinderilor planificate, potrivit sarcinilor date de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor de lucru în întreprindere, a permis economisirea a 270 milioane de lei la investiții, din care 143 milioane de lei la construcții-montaj.
- Prin dezvoltarea acțiunii de autoutilare s-au construit, în cadrul atelierului propriu, utilaje metalurgice complexe, s-a redus importul de piese de schimb și utilaje. Cea mai recentă realizare: echipamentul pentru o nouă linie de plase sudate.
- Îmbunătățirea organizării formațiilor de întreținere și reparații a contribuit la creșterea indicilor de folosire a utilajelor, în condițiile unei economii de personal la aceste activități.

în întreprindere de către Academia „Ștefan Gheorghiu“, pe bază de contract, a unor programe*) de perfecționare a pregătirii cadrelor și de formare a specialiștilor.

O asemenea modalitate de integrare a învățămîntului cu producția, introdusă de academie în ultima perioadă, își situează doar printre cele mai puțin însemnate avantaje acela de a nu-i detașa pe cursanți de locul de muncă (durata programelor este de 64-96 ore, eșalonate în module tematice de câte 4 ore în două zile pe săptămînă). Principalul este că **instruirea lor se face în contact direct cu problemele ce le au de rezolvat în producție și pornind tocmai de la aceste probleme.** Temele au un pronunțat caracter practic, atît în ce privește expunerile, cît și lucrările de absolvire, elaborate în echipe. În acest fel, ridicarea nivelului de pregătire al cadrelor își are asigurat efectul imediat, concomitent, în creșterea participării acestora la modernizarea proceselor și a sistemului de organizare și conducere al întreprinderii.

Peste 120 de cadre de conducere, membri ai C.O.M., ingineri, economiști, juriști, subingineri, tehnicieni, maiștri au participat la 4 programe simultane, concepute tematic sau pe niveluri ierarhice, care au antrenat în susținerea temelor — pe lingă cadrele didactice din academie — specialiști din Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria metalurgică, precum și din centrală și minister, din institutul de proiectare și inginerie tehnologică de profil, din aparatul local de partid și de stat, din organe de sinteză. Paralel, un număr însemnat de maiștri și tehnicieni au urmat programe de pregătire organizate de centrul de perfecționare.

Structura programelor și tematica proiectelor de absolvire au fost stabilite pe baza unei analize-diagnostic**) care, în analiza situației existente și în formularea direcțiilor de îmbunătățire, a făcut larg apel la opinia personalului din întreprindere.

Este de reținut **deosebita forță de difuzie în masă a întregii acțiuni**, bine pregătită și urmărită pe parcurs de către C.O.M. Prin consultarea tovarășilor de muncă de către titularii lucrărilor de absolvire, prin punerea în dezbatere a temelor respective în organizațiile de partid și în adunările sindicale din secțiile respective, preocupările pentru rezolvarea concretă a unor probleme prioritare ale întreprinderii — cu fundamentarea lor teoretică — au pătruns pînă la ultimul loc de muncă, iar multe din proiecte au devenit, în mare parte, un elaborat colectiv. O astfel de osmoză în dublu sens între învă-

țămînt și producție, în care teoria și practica se susțin și verifică reciproc, constituie o formulă de excepțională valoare în soluționarea problemei calificării, a ridicării nivelului de pregătire tehnică, profesională, a reciclării, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. de săptămîna trecută, a caracterizat-o drept „o problemă esențială în întreaga economie națională“.

Fără a intra în detalii asupra soluțiilor propuse prin proiectele de absolvire***), cîteva exemplificări sînt necesare pentru a aprecia recolta de idei și fapte pe care a adus-o, la întreprinderea buzoiană, perfecționarea echipei de conducere — în sensul larg al principalelor funcții de conducere și execuție. Perfecționarea structurii de organizare (înființarea unui compartiment tehnic, dimensionarea optimă a altor compartimente, aplicarea unui sistem informativ complex, completarea R.O.F. cu diagrame de rutină și flux informațional pentru precizarea responsabilităților în elaborarea unor lucrări intercompartimente, înființarea unui laborator de organizare ergonomică a muncii ș.a.) va avea, printre rezultate, creșterea cu circa 8% a productivității muncii aparatului funcțional, reducerea cheltuielilor de proiectare cu 5 milioane de lei (prin participarea specialiștilor din întreprindere și centrală la elaborarea unor documentații care, altfel, trebuiau contractate cu institute de specialitate), scurtarea ciclului de aplicare a soluțiilor privind reducerea influenței factorilor de stress asupra capacității de muncă a lucrătorilor. Prin planifi-

Eficiența scontată a studiilor și proiectelor elaborate în cadrul programelor de perfecționare

- **Perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere :**
 - creșterea producției nete cu 6 milioane lei an,
 - creșterea productivității muncii cu 2%,
 - diminuarea efortului de investiții cu circa 10 milioane lei.
- **Pregătirea personalului din activitatea tehnologică și de producție :**
 - creșterea producției nete cu 28 mil. lei an,
 - economii la materialele consumate de 10 lei la 1.000 lei producție marfă,
 - îmbunătățirea capacităților de producție cu 8%,
 - reducerea ciclului de fabricație cu 5%.
- **Pregătirea personalului din activitatea de întreținere, reparații și energetică :**
 - reducerea costurilor de producție cu circa 11 mil. lei an,
 - reducerea opririlor pentru reparații cu circa 30%,
 - producție suplimentară de circa 20 mil. lei an.
- **Îmbunătățirea normării consumurilor și a evidenței costurilor de producție :**
 - economii la costurile de producție de circa 5 mil. lei an.

care, programarea și urmărirea producției de plase sudate folosind calculatorul electronic se scentează, la nivelul unui an, reducerea cheltuielilor materiale cu 1,3 milioane și creșterea beneficiului cu 1,4 milioane de lei. O eficiență economică anuală de peste 9,5 milioane de lei va aduce îmbunătățirea organizării activității de recuperare a produselor secundare, de depozitare și evacuare a reziduurilor rezultate în procesul de fabricație. Elaborarea unei rețete originale și a tehnologiei de fabricare, utilajele existente, a electrozilor pentru sudarea aluminiului va diminua importul cu mai mult de 9 milioane de lei pe an. Aplicarea metodei costurilor standard înseamnă posibilitatea de a economisi anual 1,8 milioane de lei la cheltuielile materiale. Etc., etc. ...O estimare destul de prudentă a efectului total avansează cifra de **50 milioane de lei economii suplimentare !**

ÎN RECENTA CUVÎNTARE, secretarul general al partidului, referindu-se la răspunderile sporite față de trecut ale consilierilor oamenilor muncii, a cerut „să se apeleze tot mai mult la participarea maselor de oameni ai muncii atît în adoptarea deciziilor, cît și în exercitarea controlului înfăptuirii în viață a măsurilor stabilite de partid“.

Rezultatele remarcabile ale aplicării acestei orientări la I.S.P.S.-Buzău demonstrează că focalizată pe problemele-cheie, stimulată prin munca politică, potențată prin cunoaștere, inițiativa de masă ridică autoconducerea și autogestiunea la treapta înaltă a actualelor exigențe ale economiei noastre în plină dezvoltare.

Dorin CONSTANTINESCU

*) Concepția și structura programelor au fost elaborate de: Mihai Dumitrescu, Ion Goran, Nicolae Oprea, Ion Tomescu.

**) Elemente metodologice ale analizei-diagnostic au fost prezentate în suplimentul nr. 18/39, din 29 sept. a.c., al „Revistei economice“.

***) O prezentare de ansamblu a acestora a fost realizată de către Academia „Ștefan Gheorghiu“ printr-o expoziție la sediul Institutului pentru perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din economie și administrația de stat și printr-un film de referință. „Revista economică“ își propune, la rîndul său, popularizarea unor soluții generalizabile, introduse la I.S.P.S. — Buzău, într-unul din numerele viitoare ale suplimentului „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice“.

Mic dicționar economic

AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ

O COMPONENTĂ DE BAZĂ a conducerii economico-sociale în țara noastră o reprezintă **autogestiu­nea economico-financiară**. Ea constituie principala formă de organizare și conducere planificată a unităților economice socialiste de stat, de tipul întreprinderii și centralei industriale, și a cooperativelor, potrivit căreia fiecare unitate economică își comensează și compară cheltuielile efectuate în expresie bănească, își acoperă integral cheltuielile pe seama veniturilor proprii, obținînd în același timp un venit net, în măsură să asigure fonduri pentru dezvoltarea propriei activități și pentru alte nevoi ale economiei naționale.

În virtutea diviziunii sociale a muncii, conducerea activității economico-sociale în socialism este structurată pe trei nivele: conducerea centrală — macroeconomică, teritorială și microeconomică. Caracterul unitar, omogen al economiei socialiste, determinat de proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, în strînsă legătură cu amplificarea diviziunii sociale a muncii, face necesar și posibil ca în procesul conducerii, multitudinea actelor decizionale să se stabilească corelat, coordonat, în baza unor principii generale ale organizării conducerii și planificării activității economico-sociale, contribuind, în final, la ridicarea bunăstării întregului popor.

Raporturile dintre conducerea micro și macroeconomică, dintre latura centralizată și cea locală a conducerii cunosc modalități și intensități diferite de realizare de la o etapă la alta a construcției socialiste. Ele sînt influențate de o multitudine de factori obiectivi și subiectivi. Dintre aceștia fac parte: nivelul dezvoltării forțelor de producție, gradul diviziunii sociale a muncii, gradul de maturizare al relațiilor de producție socialiste, nivelul de pregătire științifică și politico-ideologică al membrilor societății și în special al cadrelor de conducere, dezvoltarea democrației muncitorești, calitatea informației, etc. Corelațiile dintre conducerea micro și macroeconomică trebuie să realizeze — în mod necesar — convergența deciziilor, armonizarea sistemului de interese.

Așa cum se arată în Programul partidului, „**Progresul rapid al tuturor domeniilor de activitate face necesară conducerea unitară, armonioasă a societății, unirea tuturor eforturilor pe baza unui plan unic central**”. În acest cadru, păstrînd principiul conducerii unitare, partidul acționează continuu pentru extinderea autonomiei unităților economico-sociale. Numai imbinînd armonios autonomia fiecărei unități cu conducerea unitară a întregii vieți economico-sociale, pe baza aplicării principiului centralismului democratic, se asigură valorificarea deplină a avantaajelor orînduirii socialiste, dezvoltarea democrației socialiste, a autoconducerii muncitorești.

Pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale a partidului, a indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în acest an s-au adoptat o serie de măsuri care asigură lărgirea continuă a participării oamenilor muncii la elaborarea și înlăunțirea politicii partidului. În acest context, **întărirea autogestunii economico-financiare în luarea deciziilor reprezintă direcția fundamentală a dezvoltării și perfecționării conducerii activității economico-sociale**. „Cerința trecerii la o nouă calitate a activității economice necesită — așa cum se subliniază la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 — să se perfecționeze mecanismul economico-financiar, astfel încît unitățile economice, organele lor de conducere colectivă să dispună de pîrgii corespunzătoare pentru îndeplinirea în cît mai bune condiții a rolului și atribuțiilor ce le revin”.

Premisa economică fundamentală a autogestunii o constituie faptul că fiecărui colectiv de oameni îi este încredințată o parte a mijloacelor de producție ale societății pe care trebuie să le gospodărească în calitate de proprietar, în așa fel încît să contribuie la creșterea continuă a producției, la sporirea avuției naționale, la ridicarea bunăstării tuturor celor ce muncesc. Mijloacele de producție repartizate colectivelor specializate de oameni ai muncii, gospodărite de unitățile socialiste, îmbracă forma de fonduri. Cu ajutorul acestor fonduri, autonomizate din totalul proprietății obștești, unitățile organizează în mod de sine stătător producția și desfacerea. Mărimea veniturilor proprii ale unităților, din care își acoperă cheltuielile și își asigură dezvoltarea, va depinde de calitatea activității unităților, de măsura în care activitatea respectivă răspunde necesităților sociale. Atunci cînd unitățile economice utilizează resursele lor economice cu maximum de raționalitate și în concordanță cu nevoile societății, rezultatele activității lor sînt recunoscute ca socialmente utile, își recuperează cheltuielile din venituri și obțin beneficii. Activitatea lor este deci eficientă.

Beneficiul realizat în unitatea economică este în parte folosit pentru fondul de dezvoltare a societății în ansamblu, parte rămînd la dispoziția unității și fiind utilizat pentru constituirea fondurilor proprii de dezvoltare, a unor fonduri cu caracter social, precum și a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii. În acest fel se stimulează interesele unității economice pentru valorificarea eficientă a resurselor economice.

Conținutul autogestunii economico-financiare se pune în evidență printr-un complex de trăsături între care există un raport de interdependențe și intercondiționare. Orice unitate organizată pe principiul autogestunii este o unitate **autonomă**. Autonomia se manifestă în cadrul conducerii unitare a economiei în ansamblu.

Asemenea atribuții ale unităților se inseriu ca o cerință obiectivă a funcționării armonioase și eficiente a mecanismului economiei socialiste. O conducere centralizată, oricît de bine ar fi organizată, mai ales în condițiile unei economii complexe, nu poate găsi cele mai adecvate soluții ale rezolvării tuturor problemelor tehnice, economice și de organizare nemijlocită a producției. Cele mai în măsură să cunoască, pe baza unei informații complexe, rezervele, posibilitățile de producție și forma concretă de manifestare a cererii solvabile sînt unitățile economice, organele colective de conducere ale acestora. Calitatea membrilor societății de proprietari socialiști uniți impune cu strîngere participarea lor cît mai activă la decizie. Răspunderea pentru realizarea sarcinilor inserse în plan crește atunci cînd la elaborarea planului, la fundamentarea obiectivelor au participat producătorii înșiși.

Printre mijloacele economico-financiare cu ajutorul cărora prinde viață autonomia unităților economice un rol deosebit revine **bugetului propriu de venituri și cheltuieli**. Trecerea la elaborarea bugetului propriu de venituri și cheltuieli reprezintă, în țara noastră, o treaptă **calitativ nouă** în manifestarea autogestunii economico-financiare. Prin intermediul său se realizează de fapt cadrul pentru creșterea rolului și răspunderilor organelor colective de conducere a unităților economice. În strînsă legătură cu bugetul propriu, planurile de activitate — de perspectivă și curente — rezultat al deciziilor proprii, reprezintă o manifestare decisivă a autonomiei unităților. Aceste planuri elaborate de unități pe baza cunoașterii propriilor realități, în concordanță cu nivelurile orientative și normativele de plan, reflectă în final, după aprobarea lor de către Marea Adunare Națională, imbinarea intereselor unităților cu cele generale ale societății.

Planul propriu al întreprinderii care cuprinde numeroși și variați indicatori obligatoriu de realizat, este detaliat în programe interne care jalonează în amănunt sarcinile unităților, astfel încît ele să se finalizeze cu rezultate economico-financiare deosebite. În organizarea activității depuse, în întreg procesul decizional, unitățile acordă o atenție sporită realizării indicatorilor economiei. Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a fundamentat necesitatea ca primul indicator al programului de producție să fie producția fizică, care exprimă cantitatea și calitatea produselor pe care unitatea trebuie să le producă; iar indicatorul esențial pentru aprecierea calității activității unităților să fie producția netă care, exprimă valoarea nou creată într-o perioadă de timp de către colectivul unității.

Cointeresarea și răspunderea materială se inseriu ca trăsături esențiale a autogestunii economice. Ele se realizează prin intermediul mai multor pîrgii economico-financiare cum sînt: retribuția, prețurile, beneficiul, creditul, dobînda etc. Aceste pîrgii financiare sînt astfel reglementate în țara noastră încît mărimea fondului de retribuție a oamenilor muncii, mărimea beneficiului net, pe care unitățile îl pot folosi pentru autofinanțare, pentru participarea oamenilor la beneficii ca și pentru satisfacerea altor nevoi sociale ale colectivelor să depindă, strict, de rezultatele propriei activități ale unităților.

Autogestiu­nea implică cu necesitate **controlul financiar-bancar**. În calitate sa de proprietar al mijloacelor de producție, statul socialist trebuie să cunoască în orice moment felul cum este gospodărită partea din avuția națională autonomizată sub forma fondurilor unităților economice. În acest cadru un rol deosebit revine **autocontrolului** exercitat de către unitatea economică, de către oamenii muncii înșiși.

Întărirea autogestunii economico-financiare în țara noastră are menirea să realizeze ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești, a rolului colectivelor de muncă, a fiecărui om al muncii, în conducerea vieții noastre economico-sociale.

conf. dr. Viorica NICOLAU

CITEVA CONSIDERAȚIUNI CU PRIVIRE LA LOCUL ECONOMIEI POLITICE ÎN SISTEMUL ȘTIINȚELOR ECONOMICE

1 Pentru fixarea locului economiei politice în ansamblul științelor economice este necesară înainte de toate determinarea exactă a obiectului economiei politice. În această privință poate să ne fie de folos în primul rând sublinierea faptului că din punct de vedere istoric economia politică a apărut ca știință distinctă prin desprinderea ei din știința generală despre societatea omenească, analog cu autonomizarea filozofiei, a sociologiei etc. Avându-se în vedere diferența specifică față de aceste științe, economia politică ar fi — într-o formulare oarecum tautologică, dar totuși justificată într-o primă abordare — acea știință socială care se ocupă de studiul fenomenelor economice.

Se impune acum determinarea conținutului acestui din urmă termen, lucru care va permite și înlăturarea elementului tautologic despre care am vorbit. În literatura marxistă și în practica predării economiei politice s-a menținut pînă azi formularea că obiectul economiei politice îl constituie relațiile de producție din societate. Conținutul termenului „fenomene economice” nu este însă epuizat prin noțiunea de relații de producție, oricît de larg am concepe cuprinsul acestei noțiuni. Nu încap aici o îndoială că de „fenomenele economice” ține întreaga problematică a punerii în lucru a forțelor de producție. Reglementarea diviziunii muncii este o problemă de utilizare a forțelor de producție în diferite ramuri și subramuri ale activității productive. De problematica forțelor de producție ține și productivitatea muncii, precum și mijloacele de ridicare a ei. Nivelul tehnic al mijloacelor de producție și progresul tehnic se încadrează tot aici. De asemenea, utilizarea eficientă a mașinilor, a spațiilor productive este o problemă a forțelor de producție. Problema utilizării raționale a materiilor prime, a combustibililor și materialelor privește un aspect important al punerii în lucru a forțelor de producție. Este vorba de normarea justă a consumurilor, de reducerea lor continuă, de reducerea și eliminarea rebuturilor. Toate aceste probleme ale factorilor creșterii economice, pe care le recunoaștem ca tot atîtea probleme de cea mai mare actualitate ale practicii economice, reprezintă deci aspecte ale utilizării și dezvoltării forțelor de producție și, în același timp, — lucru indiscutabil — obiect de preocupare ale economiei politice.

Pe de altă parte, după cum se știe, relațiile de producție reprezintă o noțiune complexă. Aspectul fundamental al relațiilor de producție îl reprezintă relațiile de proprietate asupra mijloacelor de producție. Alte aspecte ale relațiilor de producție sînt: relațiile care se formează în procesul de producție propriu-zis, relațiile din sfera reproducerii, cele din sfera schimbului, precum și cele din sfera consumului.

În ceea ce privește în mod special relațiile din cadrul procesului de producție propriu-zis, ele cunosc — afară de problemele reunirii forței de muncă cu mijloacele de producție — și alte aspecte. Astfel, de aceste relații ține de pildă, modul de organizare și conducere a unităților de producție. Diviziunea muncii care, după cum am văzut, este o problemă a utilizării forțelor de producție, cunoaște o anumită organizare socială dependentă de forma de proprietate. Corelațiile dintre diferitele ramuri ale producției sociale, cum sînt industria, agricultura, construcțiile, transporturile, cu subdiviziunile lor țin de repartizarea forțelor de producție asupra diferitelor domenii de activitate, dar ele reprezintă în același timp relații între diferite grupuri de oameni care lucrează în aceste ramuri diferite. Această întrepătrundere a problemelor forțelor de producție cu relațiile legate de procesul de producție propriu-zis este firească întrucît este vorba de două aspecte ale aceluiași proces de producție. Nu pot fi separate forțele de producție de relațiile de producție; nu poate fi separat procesul de producție ca raport între om și natură de organizarea socială a procesului de producție, de relațiile dintre oameni.

Din cele de mai sus se vede că pentru determinarea obiectului economiei politice își păstrează toată actualitatea următoarele teze ale lui Engels: „Economia politică, în sensul cel mai larg, este știința legilor care guvernează producția și schimbul bunurilor materiale necesare traiului în societatea omenească⁽¹⁾”. „Modul de producție și de schimb al unei societăți istorice este determinat și premisele istorice ale acestei societăți implică un mod corespunzător de repartitie a produselor⁽²⁾”. Și mai departe Engels consideră „economia politică ca știință a condițiilor și formelor în care se efectuează producția și schimbul și, respectiv, repartitia produselor în cadrul diferitelor societăți omenesti⁽³⁾”.

Ținînd seama de considerentele de pînă acum, întemeiate pe tezele teoretice ale științei economice marxiste și pe analiza problemelor de care se ocupă în mod practic, efectiv economia politică, va trebui să considerăm deci ca obiect al economiei politice forțele de producție și relațiile de producție ale societății în unitatea lor strînsă și indisolubilă, deci ca mod de producție, înlăturîndu-se ideea că acesta s-ar împărți în mod mecanic în două părți separabile una de alta, distincte și putînd forma obiectul unor științe distincte.

Menționăm că practica predării economiei politice a fost de mult obligată să țină seama de acest fapt fără a se trage însă în mod consecvent toate concluziile: ca obiect al economiei politice sînt considerate relațiile de producție „în strînsă legătură cu forțele de producție”. Această formulare nu este suficientă pentru a se lua în considerare locul esențial pe care-l au aspectele menționate mai sus, ale forțelor de producție și al economiei politice. Economia politică a socialismului este de neînchipuit fără tratarea largă, temeinică a acestor aspecte ale punerii în lucru a forțelor de producție și a altora asemănătoare. Tot afit de întemeiată ca formularea menționată mai sus ar fi deci și cea inversată: obiect al economiei politice sînt și forțele de producție în strînsă legătură cu relațiile de producție. Aceasta deoarece nu este vorba, bineînțeles, de a se include în obiectul economiei politice aspectele tehnice ale forțelor de producție. Acestea formează obiectul științelor tehnice, al tehnologiei. Fără îndoială că problema rezistenței unui material la coroziune ține de științele tehnice, dar consumul de materiale pe unitatea de produs — problemă de utilizare a forțelor de producție — este obiect de preocupare al economiei politice. Delimitarea aceasta față de științele tehnice este strict necesară, așa cum în mod analog și relațiile de producție trebuie delimitate de alte relații sociale, care sînt strîns legate de ele, dar care formează obiectul de studiu al științelor sociale, al sociologiei sau al filozofiei. În felul acesta credem că este determinat în mod corespunzător conținutul termenului „fenomene economice”, pe care l-am acceptat într-o primă aproximare ca exprimînd obiectul economiei politice.

La capitolele: producție, repartitie, schimb, consum, în ultimul timp se adaugă și capitolul cercetare științifică. Această lărgire se poate accepta, deși, privind lucrurile în mod strict, acest capitol este cuprins în „producție”. Necesitatea unei asemenea separări ar apărea poate inutilă și din cauza procesului de integrare continuă a cercetării cu producția, care are loc pe plan mondial.

2 Dacă obiectul economiei politice îl constituie modul de producție, acest lucru exprimă faptul că în preocupările ei intră totalitatea fenomenelor economice din societate. Chiar dacă anumite probleme economice sînt tratate în mod autonom, în cadrul unor discipline speciale, din cauza complexității lor mai mari și din cauza importanței mai mari ce le revine în cadrul problematicii economice, ele nu încetează, prin esența lor, să facă parte din obiectul economiei politice. Diviziunea muncii și reglementarea ei sînt un aspect esențial al modului de producție, ele privind atît forțele de producție cît și

relațiile de producție din societate. O formă istoricește determinată a acestei reglementări este planificarea economiei naționale. Problemele planificării țin prin esența lor de economia politică, chiar dacă importanța și complexitatea acestora a impus tratarea lor autonomă, ca o disciplină distinctă.

Valoarea, prețurile, moneda, creditul fac parte din marele capitol al „schimbului”, în mod indiscutabil obiect de preocupare al economiei politice. Acest lucru nu a împiedicat autonomizarea unora din aspectele acestei problematice, ca obiect al științei finanțelor sau chiar al științei despre monedă. Diferitele forme ale plusprodusului sint obiect de preocupare al economiei politice. Ele formează însă, în același timp, obiect de preocupare al științei finanțelor. Legea cantității de monedă necesare pe piață sau legea lui Gresham țin de economia politică și au fost descoperite în cursul unor studii de economie politică. Ele formează însă, în același timp, obiect de preocupare al științei despre monedă, dacă o asemenea știință distinctă există.

Cu greu s-ar putea susține că problematica forțelor și relațiilor de producție din industrie, respectiv din agricultură nu ar face parte din obiectul de preocupare al economiei politice. Cu toate acestea autonomizarea lor ca obiect al economiei industriale, respectiv al economiei agrare apare pe deplin justificată. În acest context nimeni nu va contesta de pildă că teoria rentei funciare face parte din economia politică și că diferitele ei aspecte trebuie elaborate de economia politică. De când există însă o disciplină numită economia agrară, desigur că ea nu poate să evite preocupările în legătură cu această problemă.

Economia muncii, ca studiu al celei mai importante forțe de producție a societății, este prin esența ei parte integrantă a economiei politice. Toemai datorită importanței sale ea a devenit în același timp o disciplină economică independentă.

Același lucru este valabil pentru economia comerțului. Legea lui Engel este o lege a economiei politice. În același timp ea este un obiect principal de preocupare al economiei comerțului.

Relațiile economice internaționale reprezintă un aspect al relațiilor de producție ale societății omenești. Teoria relațiilor economice internaționale reprezintă un capitol tradițional al economiei politice. Astfel, teoria costurilor comparative a fost formulată în cadrul economiei politice și ține de economia politică. Dacă însă importanța problemei relațiilor economice internaționale și amploarea ei impun studierea ei în cadrul unei discipline separate, fără îndoială că această teorie trebuie să intre în sfera de preocupări a acestei discipline.

3 Dacă necesități și posibilități metodologice noi au lărgit mult în ultimele decenii sfera de preocupări și metodele economiei politice, cercetările respective nu pot să nu fie încadrate în economia politică atunci când ele se referă la diferitele aspecte ale modului de producție, chiar dacă în aparență este vorba de discipline științifice distincte. Problema optimizării în economie, cu utilizarea unor metode matematice precise este o problemă de dată relativ recentă. Astfel, unirea forței de muncă cu mijloacele de producție nu are numai aspectele calitative cunoscute, care se materializează în formele de proprietate, în existența sau inexistența exploatării, în diferitele forme pe care le ia plusprodusul în diferite orînduiri și în cadrul aceleiași orînduiri. Unirea forței de muncă cu mijloacele de producție are și importante aspecte cantitative. Stabilirea unor raporturi cantitative corespunzătoare între forța de muncă, obiectele muncii și mijloacele de muncă cu substituirea reciprocă a acestor factori ai producției materiale este o sarcină de primă importanță în special în condițiile progresului tehnic rapid, care determină anumite tendințe obiective în această privință. Stabilirea acestor raporturi este o problemă de optimizare care se rezolvă prin metode matematice de programare. Problema rămîne o problemă de economie politică, chiar dacă se încearcă să se susțină că ar exista o știință numită economia matematică, respectiv chiar dacă s-ar admite existența unei asemenea științe.

Tot astfel stau lucrurile în general cu modelarea matematică a proceselor economice. Descrierea sistematică și coerentă cu ajutorul modelării matematice a unor raporturi cantitative poate să fie de cel mai mare folos în studierea fenomenelor economice cuantificabile (bineînțeles fără a se uita faptul că multe fenomene economice se susțin pe posibilități de cuantificare și fără a se transforma utilizarea matematicii în simple exerciții cu scopul principal al eleganței demonstrațiilor). Cercetările respective își păstrează caracterul de cercetări de economie politică.

În mod special trebuie menționată în această privință utilizarea metodei balanței legăturilor dintre ramuri în cercetarea științifică și în activitatea didactică din domeniul economiei.

Analiza timpului de muncă socialmente necesar din punct de vedere tehnic pentru producerea unei mărfi, concomitent cu analiza lui din punct de vedere al nevoii sociale pentru produsul respectiv devine posibilă abia prin utilizarea acestei metode. Fără utilizarea acestei metode transformarea muncii trecute în muncă vie și măsurarea timpului total de muncă cheltuită pentru producerea unei mărfi era de domeniul speculațiilor abstracte. Studiul echilibrului dintre ramurile producției materiale trebuia să se rezume timp de multe decenii la reprezentarea corelațiilor dintre sectorul I și sectorul II ale economiei naționale cu ajutorul exemplelor cifrice elaborate de Marx. Abia dezvoltarea metodei balanței legăturilor dintre ramuri a creat posibilitatea unei analize a relațiilor de echilibru dintre toate ramurile, luate în considerare în mod separat. Cu toate acestea, problemele respective au rămas și sint problemele de economie politică; chiar dacă unora le place să le considere ca făcînd parte dintr-o știință numită economia matematică.

Un lucru asemănător se poate spune despre aplicarea metodelor ciberneticii în economia politică. Teoria reglării și autoreglării sistemelor poate fi aplicată cu folos în analizarea și perfecționarea mecanismelor economiei naționale. Numeroase metode ale ciberneticii pot fi aplicate în economia politică. Dar aplicarea unor metode oricît de diverse nu poate motiva sărăcirea obiectului economiei politice, sustragerea din cadrul acestui obiectiv a oricăreia din părțile sale componente,

4 Se impune deci concluzia că prin însuși obiectul ei — determinat în mod științific, pe baza metodologiei marxiste — economia politică se ocupă de studiul ansamblului fenomenelor din societate, că chiar dacă anumite aspecte ale acestor fenomene fac obiectul special de preocupare și al unor discipline speciale, de ramură sau parțiale, el nu încetează de a forma parte integrantă a obiectivului economiei politice. Nu putem să ne închipuim un curs de economie politică fără tratarea adecvată a problemelor planificării, monedei, prețurilor, finanțelor, muncii, industriei, agriculturii, comerțului, economiei mondiale etc.

Bineînțeles că cele spuse pînă acum nu înseamnă „topirea” științelor economice speciale sau de ramură în economia politică. Disciplinele acestea s-au desprins din economia politică, atunci cînd anumite părți ale acesteia, devenind deosebit de complexe, s-au autonomizat și, păstrîndu-și bineînțeles legăturile cu ansamblul problematicii economiei politice, au început să fie studiate separat, de oameni de știință specializați, cu aplicarea preponderentă a unora din metodele utilizate în cercetarea economică. Au apărut astfel disciplinele economice particulare, clasificate la rîndul lor fie după criteriul ramurii de care se ocupă, fie după criteriul „funcțional”. Aceste discipline economice particulare trebuie bineînțeles considerate ca discipline autonome care își justifică existența atît prin obiectul lor bine determinat cît și prin metodele utilizate. Nu este exclusă apariția și a altor discipline distincte prin autonomizarea cercetării altor aspecte particulare ale obiectului economiei politice sau chiar al unor științe speciale. Unii vorbesc de economia industriei siderurgice, a industriei chimice etc. Credem însă că asemenea încercări sint cel puțin premature.

5 După această încercare cu privire la un anumit raport de filiație istorică și logică dintre economia politică și disciplinele economice speciale se impun și unele considerații de fond privitoare la raportul dintre obiectul economiei politice și cel al disciplinelor economice speciale. Acest raport nu se poate rezuma doar la criteriul succesiunii de timp (economia politică fiind știința apărută mai întîi) și nici la relația dintre parte și întreg (obiectul disciplinelor speciale nefiind decît aspecte parțiale ale obiectului economiei politice).

Astfel, economia politică, ocupîndu-se de ansamblul diferitelor aspecte ale modului de producție atît pe plan macroeconomic cît și pe planul unităților economice, ne mijlocește o viziune sintetică asupra totalității fenomenelor economice. Avînd în vedere obiectul ei de studiu, modul de producție al societății, economia politică ne oferă o viziune integrală asupra fenomenelor economice din societate, studiîndu-le în intercondiționarea lor reciprocă, ca părți ale unui tot unitar, care este modul de producție. Nici una din celelalte discipline economice nu poate face acest lucru. Ele se ocupă, fiecare în parte, de cite un aspect parțial al modului de producție, aspect privit fie ca o secțiune transversală, fie ca o secțiune longitudinală a acestuia din urmă. Prima-tul economiei politice față de disciplinele economice speciale nu se rezumă deci la prioritatea istorică sau la faptul că ea s-ar ocupa de un ansamblu format în mod mecanic din părți disper-

prof. I. RACHMUIH
membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. 30)

¹⁾ F. Engels, Anti-Duhring, în: Karl Marx-F. Engels, Opere, vol. 20, București, Ed. politică, 1963, p. 142.
²⁾ Ibidem, p. 143.
³⁾ Ibidem, p. 145.

6 decenii de la făurirea statului național unitar român

Economia românească unitară — expresie a unor necesități obiective și aspirații profunde

O strinsă interdependență economică

DEZVOLTAREA forțelor și relațiilor de producție capitaliste au accelerat procesul obiectiv de creare a pieței economice unice pe toate teritoriile românești, ca fundament material al desăvârșirii unității naționale a poporului român. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, dezvoltarea economică a Transilvaniei era în mare măsură condiționată, ca și în trecut, de legăturile sale tradiționale cu teritoriile românești de dincolo de Carpați, formând continuu o unitate sub raport economic, completându-se reciproc. Între Transilvania și România a avut loc o diversificare și amplificare a legăturilor economice care s-au manifestat printr-un schimb larg de materii prime și produse industriale. S-au dezvoltat legăturile pe liniile de comunicație, s-a făcut joncțiunea principalelor linii de căi ferate. Evoluția obiectivă a evenimentelor justifică pe deplin teza că: „Etapa nouă în care intrase societatea românească, nevoia de largire a pieții, de extindere a relațiilor de producție capitaliste, impunee și mai stringent unirea Transilvaniei cu România și cucerirea independenței de stat a întregului popor român”¹⁾.

În direcția desăvârșirii economiei unitare românești au acționat numeroși factori. Revoluția din 1848 în Țările Române, precum și unirea Munteniei cu Moldova în anul 1859 au creat condiții prielnice desfășurării luptei pentru progres social, pentru cucerirea independenței și formarea statului național român unitar.

Sub influența acestor evenimente istorice, economia României a cunoscut un progres continuu. În același timp, însemnate progrese a înregistrat și economia Transilvaniei. Despărțită în mod artificial de restul teritoriului româ-

nesc, economia Transilvaniei gravita în mod organic, cu o forță deosebită, spre România. În aceste condiții se lărgesc și schimburile de bunuri materiale ale Transilvaniei cu România. Acest lucru rezultă pregnant din analiza balanței comerțului României cu Austro-Ungaria, în cadrul căreia ponderea cea mai mare revenea Transilvaniei. Între anii 1871-1875, exportul mediu al României în Austro-Ungaria a fost de 58,86 milioane lei (aproape 37 la sută din exportul total al României), iar importul de aproape 41 milioane lei (peste 39 la sută din importul total al României)²⁾.

Comerțul Transilvaniei cu România se făcea prin cele douăsprezece oficii vamale care erau totodată și oficii de frontieră. Piața românească era abundent asigurată cu diverse produse industriale. Deosebit de cunoscute erau mărfurile brașovene: stofe din lână, postavuri, flanele, pinzeturi, mobilă, produse din lemn și numeroase articole de producție meșteșugărești. La rîndul ei, România a desfăcut în Transilvania prin aceste puncte de vamă importante cantități de cereale, vite, produse animaliere. Astfel, în anul 1872 au fost aduse din România în Transilvania 448 mij chintale cereale, 23 mii chintale lână, 6.315 chintale piei crude. În Transilvania se importau mari cantități de țigări; cantitatea de țigări adusă din România a crescut în anul 1875 la 11.133 chintale față de 6.700 mii chintale în 1872³⁾. Piața românească avea și o mare importanță pentru valorificarea resurselor bogate ale minelor de fier și cărbune din Hunedoara și Valea Jiului. Strînse legături economice existau între întreprinderile industriale din Arad, Cluj, Sibiu, Bistrița etc. cu centrele comerciale din România. Deși schimbul de bunuri materiale dintre Transilvania și România a cunoscut, în anii de după revoluție, o creștere permanentă, el era îngreunat din lipsa unei reglementări contractuale a comerțului cu Austro-Ungaria. Cercurile economice din Transilvania, camerele de comerț și industrie și asociațiile industriale, au făcut numeroase demersuri la autoritățile centrale pentru încheierea grabnică a convenției cu România. Convenția avea menirea să asigure condiții pentru schimbul multilateral de produse industriale și agricole între Transilvania și România.

Încheierea Convenției în anul 1875, se poate aprecia că a reprezentat un moment în afirmarea neatîrnării țării încă

înainte de proclamarea independenței de stat a României⁴⁾. Convenția a avut importante consecințe economice.

Austro-Ungaria a beneficiat, pe baza principiului națiunii celei mai favorizate, de mari avantaje în schimbul cu România. Ea a obținut scutire completă de vamă la cărbune, lemn de construcții, mașini și unelte agricole, făină și la produse petrolifere. La zahăr, vin, bere, spirt, hirtie, stofe din lână și bumbac, produse din lemn și piele, ea beneficia de importante reduceri de tarife, sub 7,5 la sută. În schimbul acestor avantaje de tarife vamale, Austro-Ungaria se obliga să asigure scutire de vamă la importul grului din România, iar la importul de vite să aplice tarife avantajoase. Aceasta a creat o inegalitate în relațiile de schimb și a avut urmări negative asupra economiei românești.

În același timp, intrarea în vigoare a Convenției a deschis o perioadă de intensă dezvoltare a schimbului de produse și activități între România și Transilvania. Era epoca în care așa cum se relatează într-un raport al Camerei de comerț și industrie Brașov, șiruri lungi de caruri cît vedeai cu ochii străbăteau toate posturile noastre de frontieră pînă departe înlăuntrul țărilor estice și duceau și aduceau poveri grele de mărfuri⁵⁾. În cei zece ani ai aplicării prevederilor Convenției, schimbul de produse dintre Transilvania și România s-a extins și s-a diversificat, întrepătrunderea și interdependența economică devenind și mai puternice.

Învățămintele războiului vamal

ÎN EVOLUȚIA schimbului dintre România și Austro-Ungaria s-au reletat o serie de obstacole care au constituit o frînă în calea dezvoltării unui comerț larg și au dus pînă la urmă la cunoscutul război vamal. Ca urmare a condițiilor de inegalitate, balanța comercială a României cu Austro-Ungaria a înregistrat mari deficite. România exporta în Austro-Ungaria îndeosebi produse agricole și țigări care erau prelucrate acolo și readuse ca produse finite. Se făcea, după cum remarcă și Nicolae Iorga „din grâu făină, din pieile brute încălțăminte, din lână postav, revinzîndu-ni-le cu un spor important peste renta mașini-

¹⁾ Nicolae Ceausescu: România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. 3, Ed. Politică, Buc., 1969, p. 710.

²⁾ După „Magyar Törvénytár, 1910 évi törvények”, Bp., Franklin Társulat, 1911, p. 16.

³⁾ Raportul Camerei de comerț și industrie Brașov, pe anii 1878-1879, p. 26-31.

⁴⁾ Vezi: Ecoul internațional al luptei poporului român pentru independență, în Revista Economică, nr. 29-30/1977.

⁵⁾ Raportul Camerei de comerț și industrie Brașov pe anul 1908, p. 9-10.

lor și valoarea salariilor⁶⁾. În timp ce România exporta în Austro-Ungaria peste 433 mii tone mărfuri, importul era de numai 290 mii tone; pentru aceeași cantitate de produse importată se exporta de două ori pe atita⁷⁾.

O cauză primordială care a perturbat relațiile comerciale a fost restricțiile impuse de Austro-Ungaria la importul de vite din România, care a scăzut permanent, aproape pînă la dispariție. Astfel, în anul 1886 numărul vitelor importate în Transilvania din România a fost de numai 265 față de 25 678 în 1879⁸⁾. Această situație, care constituia de fapt o închidere a granițelor pentru vitele provenite din România, a existat începînd din anul 1877. Pentru industria transilvăneană — raporta Camera de comerț și industrie Brașov, „nu poate fi gîndită o apăsare mai mare decît aceste interdicții⁹⁾. Prin aceasta a fost lezată, în defavoarea României, una din prevederile principale ale convenției.

După proclamarea independenței în situația economică a României au intervenit schimbări însemnate. În noile condiții politice și-a făcut treptat loc în România un puternic curent protecționist care preconiza măsuri de încurajare a industriei de către stat.

În interes național, România a trebuit să reazeze relațiile sale economice externe pe noi principii bazate pe egalitate și cointeresare reciprocă. În relațiile comerciale externe urma să se aplice prevederile tarifului vamal protecționist din 1874. România adopta astfel un nou tarif vamal protecționist care fixa taxe vamale la un număr mare de produse importate. Ia

expirarea Convenției, în anul 1885, Austro-Ungaria nevoind să accepte aceste condiții, pe deplin legitime, a refuzat încheierea unei noi convenții și a introdus taxe prohibitive, excesiv de mari, la toate produsele ce se importau din România, interdicții care au dus la anihilarea aproape completă a comerțului. Astfel, din vina Austro-Ungariei a început cunoscutul război vamal. În istoriografia contemporană maghiară au fost emise unele păreri, nulișite de temei, după care războiul vamal a început de fapt mai înainte, cînd monarhia a închis definitiv granițele pentru importul de cornute, ovine și porcine din România¹⁰⁾. Acest lucru rezultă și din faptul că valoarea mărfurilor exportate din România în Austro-Ungaria a scăzut de la 32 milioane florini în 1883 la numai 5 milioane florini la sfîrșitul primului semestru al anului 1886¹¹⁾.

Politica economică violentă a monarhiei austro-ungare, care folosea războiul vamal ca metodă de presiune față de alte țări, a avut urmări din cele mai dezastruoase asupra economiei Transilvaniei, îndeosebi a industriei. Ea a avut ca efect accentuarea barierelor artificiale ce stăteau în calea dezvoltării multilaterale a relațiilor de schimb dintre Transilvania și România. Războiul vamal a afectat serios industriile din Brașov, Timișoara, Arad, Hunedoara și din celelalte regiuni ale țării. Aproape că nu a existat vreo ramură a industriei care să nu fi resimțit urmările perturbării relațiilor comerciale cu România. Războiul vamal a fost perioada celor mai mari greutăți prin care a trecut economia Transilvaniei în epoca modernă.

Efectele războiului vamal erau deosebit de grele, deoarece economia Transilvaniei era organic legată de piața din România. Referitor la urmările nefaste ale războiului vamal, într-un memoriu al „Asociației comerciale și industriale din Brașov” adresat ministerului agriculturii al Ungariei la 1 iunie 1886 se arată: „Încetarea Convenției vamale și comerciale existente pînă acum cu România, mai precis nereînnoirea ei,

a provocat în rîndurile tuturor păturilor comunității noastre o deprimare generală”. Greutățile ivite în schimbul tradițional cu România au zdruncinat industria Transilvaniei care: „secole de-a rîndul a urmat o singură direcție, drumul ei ducea spre Orient și îndeosebi în România”, ea „s-a sprijinit în întregime pe România și depindea de ea ca și România de industria brașoveană”¹²⁾.

O nouă etapă în schimburile economice dintre Transilvania și România

ÎN RELAȚIILE ECONOMICE dintre România și Austro-Ungaria a început din anul 1891 o perioadă nouă, în care au fost înlăturate cauzele care au dus la războiul vamal. Primul pas a fost făcut de România care la expirarea convențiilor comerciale cu celelalte state, în luna iulie 1891, a aplicat față de toți partenerii externi, inclusiv Austro-Ungaria, noul tarif vamal adoptat în acel an, care acorda o serie de înlesniri pentru produsele importate. În același timp, Ministerul Comerțului al Ungariei a emis o ordonanță prin care a abrogat, începînd de la 1 iulie 1891, toate măsurile restrictive aplicate față de România. **Ridicarea restricțiilor de către guvernul maghiar s-a făcut în urma presiunilor puternice ale camerelor de comerț și industrie din Transilvania, care au cerut cu insistență restabilirea relațiilor economice normale cu România.**

S-a pus la ordinea zilei chestiunea încheierii unei noi convenții comerciale. Cercurile economice locale din Transilvania au folosit aceasta ca un prilej de a prezenta punctul lor de vedere cu privire la viitoarele relații economice cu România, subliniind din nou daunele mari provocate de războiul vamal.

dr. Iosif I. ADAM

cercetător principal la Arhivele Statului

Mobilizare de forțe, intensă creativitate

(Urmare din pag. 2)

Odată cu relevarea obiectivelor și sarcinilor în economie, secretarul general al partidului indică **termene precise, responsabilități directe**, cere mobilizarea tuturor factorilor răspunzători, urmărirea cu perseverență a modului în care se înfăptuiesc hotărârile. Sînt esențiale o disciplină a muncii și tehnologică ferme, respectarea întocmai a legilor statului, **o mai bună organizare pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor și hotărârilor luate în cadrul superior creat de adîncirea autoconducerii muncitorești și a autogestunii economico-financiare**, creșterea răspunderii și a inițiativei din partea fiecărui om al muncii pentru a asigura fructificarea deplină a acestui cadru. Reflectînd o realitate fundamentală a societății noastre socialiste, cei ce muncesc fiind, deopotrivă, proprietari, producători și beneficiari a ceea ce produc, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** relevă în acest sens cerința de a se apela „**tot mai mult la participarea maselor de oameni ai muncii atit în adoptarea deciziilor cît și în exercitarea**

controlului înfăptuirii în viață a măsurilor stabilite de partid”. Numai o asemenea cale poate răspunde comandamentelor majore ridicate de partid în această etapă a dezvoltării noastre, vizînd prioritar și la nivelul tuturor unităților sporirea eficienței, a valorii nou create, creșterea productivității muncii sociale.

DIN CUVÎNTARE se desprind deosebit de clar pentru toate unitățile, pentru fiecare om al muncii, direcțiile imediate în care trebuie mobilizate forțele, necesitatea intensificării activității creatoare. Depinde acum de participarea **directă, responsabilă**, de acțiunea operativă a fiecăruia pentru a da viață acestui program. Acțiunile trebuie să se desfășoare în strînsă colaborare, practica demonstrînd nu odată că unitățile nu-și pot îndeplini temeinic sarcinile fără eforturile conjugate ale producătorilor cu furnizorii, ale tuturor unităților care cooperează între ele, ale furnizorilor cu beneficiarii. Numai utilizînd toate aceste posibilități sarcinile vor putea fi realizate integral, economia țării va putea face în acest an noi pași, hotărîtori pentru înfăptuirea integrală a prevederilor cincinalului, etapă de o deosebită însemnătate pe drumul de progres și prosperitate al României.

CONVORBIRI
ECONOMICE
CU
BIBIANO
OSORIO - TAFALL

directorul general
și sociale al lumii a treia (CEESTEM)
din Mexic
al Centrului de Studii economice

Un forum de dezbatere
a problemelor prioritare
ale lumii a treia

● Care sînt preocupările actuale ale Centrului de studii pe care îl conduceți, în contextul eforturilor pentru instaurarea unei noi ordini internaționale, întreprinse pe plan mondial?

— Centrul de studii economice și sociale al lumii a treia a fost creat în 1976 la inițiativa președintelui de atunci al Mexicului, Luis Echeverria. Este o realitate că astăzi în conferințele internaționale țările lumii a treia vorbesc cu o sinceritate și o putere de convingere mult mai mari decît înainte. Din păcate, strategia țărilor dezvoltate este de a diviza țările lumii a treia, astfel încît dacă acestea nu vor adopta o atitudine solidară în conferințele internaționale, va fi greu să se ajungă la o nouă ordine internațională. Pentru a grăbi acest proces, a fost creat centrul de studii amintit, conceput ca un fel de forum în care să se discute problemele prioritare care confruntă țările lumii a treia, într-o țară a lumii a treia. CEESTEM a fost inaugurat la 16 septembrie 1976 de către secretarul general al O.N.U., dr. Kurt Waldheim. Practic cercetările au început în martie 1977. Centrul lucrează pe bază de proiecte. Am făcut o selecție a proiectelor prioritare, inclusiv în sensul de a evita să facem același lucru ca celelalte centre naționale sau din străinătate. Încercăm să abordăm problemele într-un mod nou. Am ținut cîteva reuniuni foarte importante. De exemplu, în octombrie 1977 am invitat reprezentanți ai Băncii Mondiale, ai F.M.I., ai unor bănci regionale, ai unor bănci particulare, ca și profesori universitari pentru a studia o problemă care amenință însăși existența țărilor celor mai sărace, și anume problema datoriei externe. Am ajuns nu la o soluție, pentru că este vorba de o problemă foarte complicată, dar am reușit să orăzăm alternative, opțiuni posibile, potrivit condițiilor fiecărei țări și regiuni a globului.

Pentru noi un proiect se termină atunci cînd sînt publicate rezultatele sale. Am publicat deja două numere, iar acum apare al treilea număr al publicației noastre **Estudios del Tercer Mundo**, fiecare număr fiind consacrat unei anumite teme. Astfel, primul, apărut în martie 1978, este consacrat în totalitate raporturilor dintre America La-

tină, și în special Mexicul, și țările industrializate, în special S.U.A. Al doilea număr, apărut în iunie, este dedicat problemei datoriei externe, iar al treilea este consacrat noului drept al mării și impactului său asupra țărilor lumii a treia. Al patrulea număr, din decembrie, va fi dedicat discuțiilor avute pe marginea raportului global „Restructurarea ordinii internaționale”, coordonat de profesorul olandez de renume mondial Jan Tinbergen. Discuțiile s-au făcut din perspectiva Americii Latine, numai de către experți de seamă din această zonă geografică. Am putut face cu această ocazie modificări interesante în raportul RIO. Din păcate, profesorul Tinbergen n-a putut participa, fiind bolnav. Desigur, centrului îi lipsește o acțiune executivă, pentru că aceasta revine guvernelor. Ceea ce putem noi face este de a oferi, de a propune soluții. Centrul a fost creat ca instituție mexicană, supusă legislației mexicane, dar încercăm treptat să-l internaționalizăm. Sintem pe cale de a crea un fel de consiliu mondial pentru a pune toate facilitățile pe care centrul le poate oferi, și ele sînt numeroase, la dispoziția țărilor lumii a treia, mai ales pentru a se reuni, pentru a acționa în comun, solidar, astfel ca lumea a treia să poată apărea în forumurile internaționale cu o platformă politică comună. Firește, nu este ușor, pentru că ceea ce se numește „lumea a treia” este un ansamblu foarte eterogen. Chiar în aceeași regiune există țări foarte diferite. Să luăm, de pildă, America Latină, în care nivelul de dezvoltare economică al Argentinei, Braziliei, Mexicului, nu poate fi comparat cu cel al țărilor celor mai sărace, ca Bolivia, Paraguay sau Ecuador.

Imediat după al doilea război mondial mulți credeau că lumea se va polariza în două mari blocuri. Din fericire, nu s-a întâmplat așa, pentru că mai întii la conferința de la Bandung și apoi la multe alte reuniuni internaționale a apărut ideea de **țări nealiniate**. La început existau așadar două concepte, al doilea fiind cel de **țări subdezvoltate**, care se găseau într-o situație de inferioritate pentru că majoritatea erau producătoare de materii prime, ale căror cursuri cunoșteau puternice fluctuații, în vreme ce prețurile produselor manufacturate importate de ele din țările industrializate creșteau tot mai mult. Mai recent a apărut conceptul de **lumea a**

treia. Evident, cele trei concepte nu sînt identice, dar noi credem că cel de al treilea este mult mai larg, pentru că cuprinde țări aliniat și țări nealiniat, care au probleme comune. Sper să organizăm la începutul anului viitor o reuniune internațională la care să invităm personalități prestigioase pentru a ajunge la o delimitare științifică a conceptului de „lume a treia”. Expresia a fost creată de un scriitor francez cu vreo două decenii în urmă, printr-o analogie cu „starea a treia” din timpul Revoluției franceze. Eu nu cred că această analogie este corectă. Pentru mine, dacă luăm drept criteriu nivelul de dezvoltare, nu există trei lumi, ci numai două: lumea dezvoltată și cea mai puțin dezvoltată. Este adevărat că fiecare din cele două lumi cuprinde țări deosebite din punct de vedere al ideologiei: țări socialiste, cu economie planificată, și țări capitaliste, cu economie liberă de piață.

Lucrăm actualmente la un proiect în colaborare cu Institutul Națiunilor Unite pentru pregătire profesională și cercetare (UNITAR) privind obstacolele din calea instaurării unei noi ordini internaționale. Nu spunem numai o nouă ordine economică internațională, pentru că noua ordine trebuie să fie și politică, culturală etc. În luna ianuarie 1979 vom organiza o reuniune pe această temă la care sperăm să ia parte și personalități românești, inclusiv de la Institutul de economie mondială, care mi-a făcut o excelentă impresie. Activitatea desfășurată acolo este remarcabilă și nu cred că o asemenea activitate se desfășoară în multe țări ale lumii. Consider foarte valoroasă lucrarea „Conjunctura economiei mondiale”, pe care institutul o scoate în fiecare an. Am dori să facem și noi lucruri asemănătoare.

● V-aș ruga să prezentați cititorilor noștri cîteva opinii legate de poziția și activitatea României privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

— Cred că Mexicul și cu România sînt de acord în problemele esențiale. În timpul mandatului președintelui Echeverria între țările noastre s-au stabilit relații foarte strînse, iar președinții țărilor noastre, Nicolae Ceaușescu și Luis Echeverria au stabilit atunci relații prietenești. Se cuvine aici subliniat că atît Mexicul cît și România sînt țări care au urmat o politică internațională cinstită, principială. Îmi amintesc, de pildă, că încă atunci cînd Mussolini a invadat Etiopia, Mexicul s-a situat de partea dreptului, și la fel a făcut și România.

În efortul pentru instaurarea noii ordini internaționale, Mexicul și România au adus a însemnată contribuție pentru a convinge celelalte țări de necesitatea adoptării unei atitudini de solidaritate, de necesitatea de a-și pune de acord interesele naționale cu cele ale celorlalți parteneri, cu cele de ansamblu.

Conferința „Nord-Sud” a fost de fapt un dialog al surzilor, n-a ajuns la nici un rezultat. Totuși, cred că trebuie să fim optimiști, și acesta este lucrul cel mai important. Cu cinci sau zece ani în urmă nu era posibil ca la Adunarea Generală a O.N.U. sau la reuniunile UNCTAD să se vorbească în felul în care țările lumii a treia o fac astăzi. Cred că treptat progresele în direcția instaurării unei noi ordini vor fi tot mai vizibile.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

DRAGOSTEA DE PATRIE, preocuparea pentru unitatea, independența și prosperitatea ei pe toate planurile, străbate ca un fir roșu întreaga gândire și acțiune a mișcării muncitorești, socialiste. Respingind cu vehemență învinuirile pe care clasele dominante le aduceau socialiștilor cum că, fiind internaționaliști, ei n-ar fi patrioți, socialiștii au arătat că „internaționalismul și patriotismul în sensul cel bun și adevărat al cuvintului nu numai că nu se exclud, dar sînt legate necesarmente una de alta”¹⁾. Reluînd această problemă, ziarul „România muncitoare” din 18 octombrie 1906 arăta că „socialismul cel mai internaționalist procedează pe căi naționale, intrucît orice partid socialist e organizat în mod național înainte de a fi în mod internațional”. Iar la 20 mai 1912 același ziar sublinia: „Patria e un tezaur de progres și civilizație, e sinteza evoluției unui popor, e comunitatea de limbă și obiceiuri și e sanctuarul libertății... Partidul socialist nu poate să neghe această via realitate, patria”.

Descifrînd conținutul patriotismului în viziunea socialiștilor, gazeta „Munca” din 28 iunie 1892 sublinia că „patriotismul e iubirea de țară”, „iubirea de poporul țării în care trăiești și munca spre aducerea în mai bună stare a aceluia popor. Așa fiind lucrurile, noi socialiștii, lucrînd în interesul marelui naționi a poporului român, lucrînd ca să întemeieze o stare socială, în care om să nu se mai exploateze pe om și popor prin popor, facem tocmai cel mai adevărat patriotism”. Iar în Raportul la Programul Partidului, la Congresul din 1910, M. Gheorghiu-Bujor arăta: „Cînd cerem deci îmbunătățiri și reforme, lumină și bunăstare, noi luptăm pentru țara întregă, pentru întărirea națională. Socialismul... se pune în apărarea intereselor profunde și fundamentale ale națiunii întregi, excluzînd dominațiunea unei clase de către alta și întemeindu-se pe o iubire largă de oameni”²⁾. În concepția socialiștilor, propășirea materială și spirituală a clasei muncitoare, a maselor largi, a întregii națiuni reprezenta, deci, o garanție

UNITATEA ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ, ȚEL DINTOTDEAUNA AL GÎNDIRII MUNCITOREȘTI DIN ROMÂNIA (II)

„Internaționalismul și
patriotismul sînt
legate necesarmente...”

a trăinicieii statului român unitar și independent.

Prin gândire și faptă, ei au dat dovadă de înalt patriotism în toate împrejurările. Astfel, ziarul „Socialistul” (București) din 26 mai 1877 remarcă cu deosebită satisfacție că românii „iau armele pentru a-și apăra independența”. Iar în ziarul „Lumea nouă” din 7 mai 1900 I. Nădejde Armașu evoca cu multă căldură importanța istorică a cuceririi independenței de stat a României, subliniînd că prin jertfe și abnegații și cu prețul singelului poporului român s-a eliberat, „asigurîndu-și astfel o neatințare care să-i permită să se dezvolte în pace și să poasească pe calea civilizației...”. Pătrunși de cel mai profund patriotism, socialiștii și-au exprimat cu fermitate voința de a apăra țara de orice agresiune, de a nu da înapoi de la nici o jertfă. „Cînd viața României ca stat neatîrnat, ar fi amenințată — scria I. Nădejde în gazeta „Munca” din 5 iunie 1894 — socialiștii români și-ar face datoria, dîndu-și viața pentru patria lor”, pentru că, conchidea

el, „așa cer principiile socialiste”. Iar O. Călin scria în 1915, în lucrarea „Social-democrația și războiul”: „Vom apăra țara pentru a nu pierde libertățile noastre cînd războiul devine o realitate”. Ei au dat astfel expresie voinței proletariatului care, așa cum sublinia în 1916 C. Dobrogeanu-Gherea, „are și interesul și datorita să-și apere țara la vreme de primejdie”. Această atitudine fermă se întemeia pe concluzia științifică marxistă după care știrbirea sau pierderea suveranității și independenței afectează grav dezvoltarea economică-socială a popoarelor, evoluția generală a lor pe trepte superioare.

Tocmai în această lumină socialiștii au formulat soluții care să potențeze capacitatea de apărare a țării, să consolideze independența ei. Una dintre ele a fost sintetizată în concepția despre înarmarea întregului popor. Astfel, ei scriau: „Orice armată cît de puternică, ar deveni fără putere cînd ar avea să lupte cu întregul popor, care cunoaște, simte interesele lui, și ține bine la ele. În asemenea cazuri, unei bătaii regulate, poporul ar opune rezbelul partizan, în contra căruia nu poate să ție mult timp nici o armată regulată... Poporul e puterea!”³⁾. Iar Programul P.S.D.R., adoptat în 1910, arăta că în condițiile înarmării poporului „dacă un stat străin ar voi să atace teritoriul țării, poporul întreg are să se ducă la frontieră”. Formularea și promovarea acestei concepții n-a însemnat minimalizarea sau negarea de către socialiști a necesității de a avea o forță armată capabilă să apere patria, independența și suveranitatea ei. „Nu sîntem dușmani ai armatei permanente — scria „Lumea nouă” din 2 aprilie 1898 — deși dorim națiunea înarmată, sîntem pentru o armată permanentă cît mai puternică și cît mai bună... noi știm că pe armată se rezimă existența noastră de stat neatîrnat”. Este evidentă grija socialiștilor pentru apărarea independenței țării, pentru a pune patria la adăpost de orice dominație și ingerință străină.

Aceluiași scop le sînt subordonate și preocupările permanente ale militanților

FIȘE

Conferință internațională
asupra cererii populației

● Intre 14 și 16 noiembrie 1978 va avea loc la Praga o Conferință științifică internațională pe probleme de studiere a cererii populației. Conferința se organizează în conformitate cu planul de activitate al constatării miniștrilor de comert interior din țările membre C.A.E.R.

Programul conferinței se axează pe următoarele teme: 1. Probleme actuale ale studierii și prognozării cererii populației; 2. Tendințele actuale ale dezvoltării cererii la mărfurile de uz îndelungat pentru nevoile casnice și prognozarea acestora; 3. Tendințele actuale de dezvoltare a cererii la produsele pentru perioadele de odihnă și pentru turism și prognozarea acestora; 4. Probleme metodice în legă-

tuă cu elaborarea de norme raționale de consum și dotare a populației la produsele de larg consum; 5. Probleme metodologice de colaborare multilaterală în domeniul studierii cererii de mărfuri.

Eficiența — obiect
de studiu

● În cadrul dezbaterilor pe probleme teoretice inițiate de Voprosi ekonomiki, G. Sorokin, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., își expune — în nr. 9/1978 al revistei — punctul de vedere pe tema „Effektivnost soțialisticeskovo proizvodstva” (Eficiența producției socialiste), subliniînd necesitatea de a se evidenția aceste relații din sinul producției socialiste a căror expresie o constituie eficiența economică, precum și care anume legi determină evoluția ei, în ce mod mecanismul repartizării rezultatelor, eficienței contribuie la creșterea sa în continuare și cum a-

nume, pe această bază, trebuie stabilite criteriile eficienței socialiste.

Ridicarea eficienței este condiționată de o serie de factori, ca: sporirea productivității muncii, creșterea ratei plusprodusului, scăderea consumurilor de fonduri și materiale, necesare pentru obținerea producției — arată G. Sorokin. Printre premisele create în Uniunea Sovietică pentru accelerarea dinamicii eficienței figurează acumularea unui puternic potențial tehnico-științific, ridicarea continuă a nivelului de trai material, cultural și tehnic al oamenilor muncii, deslășurarea unor forme superioare ale întrecerii socialiste, îmbunătățirea structurii economiei naționale (în primul rînd a raportului între industrie și agricultură, între industria grea și cea ușoară), perfecționarea planificării și conducerii economiei, concentrarea și specializarea producției, deslășurarea cooperării raționale aînt pe plan intern cît și extern.

Totodată, autorul semnalează importanța studierii și înlătură-

rii acțiunii de frinare pe care o pot exercita asupra eficienței producției unele tendințe negative, cum sînt: încetinirea ritmului de creștere a productivității muncii în unele ramuri, rămînerea în urmă a producției raportate pe un muncitor față de creșterea gradului de înzestrare tehnică a muncii, insuficiența utilizare a capacităților de producție existente, eficiența scăzută a lucrărilor de construcții capitale, menținerea unui nivel ridicat al pierderilor de materii prime și produse în procesul de producție ș.a.

Productivitate și dezvoltare
în India

● Publicația trimestrială indiană Manpower Journal a în-

MANPOWER
JOURNAL

mișcării muncitorești și socialiste pentru întărirea economică a patriei, pentru dezvoltarea industriei naționale în care vedeau condiția vitală a propășirii țării, baza solidă a independenței ei. Încă în 1841 T. Diamant, inițiatorul și realizatorul falansterului de la Scăieni-Prahova, propunea înființarea unor „colonii agricole-industriale”¹⁾, și atunci, arăta el, „produsele țării n-ar mai fi exportate în stare brută în străinătate și apoi importate manufacturate”, produsele manufacturate ar fi ieftine, s-ar îmbunătăți situația claselor de jos și, fără îndoială, ar fi înlăturată dependența de străinătate. Ideea cu privire la rolul ce i revine industriei naționale în întărirea statului și asigurarea independenței este afirmată cu deosebire vigore cu prilejul constituirii în 1872 a Asociației generale a lucrătorilor din România, unde se sublinia necesitatea de a face din industrie „o putere a statului român, o onoare a națiunii noastre”, pentru că „Industria națională este esența puternică și productoare în averea unei țări; ... ea face încă și respectul țării în afară”. „Încurajarea industriei noastre naționale, se conchidea, trebuie propagată și susținută prin toate forțele, pentru ca dinsa să fie la înălțimea și în direcțiunea progresului secolului în care trăim, de unde vom ajunge la un rezultat dorit”²⁾. Iar C. Dobrogeanu-Gherea, în lucrarea „Post-scriptum sau cuvinte uitate”, dând o replică vi-guroasă ideilor prograrriene, atît în variantă moșierească cit și în cea poporanistă, sublinia că pentru țara noastră dezvoltarea industrială „e posibilă, și nu numai posibilă, dar și necesară, și nu numai necesară, dar e chiar o condiție de existență în viitor a țării, o condiție de a fi ori a nu fi”. Cu alt prilej, în cunoscuta și remarcabila sa lucrare „Neoiobăgia”, pledind cu pasiune pentru înlăturarea obstacolelor care stăteau în calea progresului țării, și înainte de toate, pentru „desființarea totală, completă, neîntârziată a acestui regim nefast, regimul neoiobag”, el arăta că numai o economie modernă poate consti-

tui baza „pentru existența noastră materială și deci și culturală, morală, națională”. În gândirea reprezentanților clasei muncitoare, dezvoltarea industrială era deci privită ca pîrghia principală a depășirii înapoierii economice a țării, a progresului ei continuu, a asigurării independenței ei economice și politice.

Pledind cu ardoare pentru formarea statului național unitar și independent, pentru afirmarea națiunii române, socialiștii au militat, în același timp, pentru combaterea oricăror manifestări șovine, a ideologiilor naționalist-șovine, pentru unitatea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru egalitatea în drepturi cu românii a tuturor naționalităților de pe teritoriul românesc. Protestind cu vehemență împotriva prigonirilor la care erau supuși românii de dincolo de Carpați, gazeta „Munca” din 21 iunie 1892, scria că idealul socialiștilor în problema națională nu poate fi decît acesta: „Voim o Românie mare și puternică, o Românie însă liberă și alcătuită din cetățeni liberi economicște și politicște”. Iar în Raportul prezentat de delegația P.S.D.M.R. la Congresul internațional muncitoresc socialist de la Zürich din august 1893 se arată că Congresul P.S.D.M.R. a relevat că „în Transilvania, 3 000 000 de români sînt de fapt privați de orice drept politic”, că ei „sînt supuși la neconținute vexațiuni din partea unei administrațiuni fără scrupule”. Protestind contra purtării nedrepte a guvernelor maghiare, subliniindu-se cerința eliberării naționale a acestui teritoriu, partidul clasei muncitoare — se arată în același document — „n-a lipsit de la datoria lui de a pune clasa muncitoare la adăpostul oricărei conduceri șoviniste”. Congresul P.S.D.M.R., se arată în continuare, „condamnă antisemitismul nu numai ca o reînviere a luptelor barbare de rasă, dar mai cu seamă ca o încercare frauduloasă de a ascunde clasei muncitoare acest adevăr primordial că, printre paraziții muncii, ea nu trebuie să distingă nici rasele, nici religiunile”³⁾. Ziarul Nagyvárdi Munkás Ujság arăta că aspirarea naționalită-

ților există „nu din vreaa muncitorilor maghiari, ci împotriva opunerii lor”, că „nici muncitorimea maghiară, nici cea românească nu manifestă nici o ură una împotriva celeilalte”⁴⁾.

Socialiștii au făcut distincția necesară între șovinismul întreținut de grupări impilatoare și conștiința națională a maselor populare, și au subliniat necesitatea solidarității muncitorilor în lupta lor. Ziarul „Lumea nouă” din 19 septembrie 1899 arăta că „stăpînitorii națiunilor aprind ura și luptele între națiuni pentru a-și satisface interesele lor”. Iar gazeta „Munca” din 28 iunie 1892 sublinia că muncitorii „au nevoie de a nu face să se ascundă chestiunea socială în fața urilor de rasă”. Tocmai de aceea, cum se arăta în revista „Viitorul social” din mai-iunie 1913, socialiștii sînt „cei mai înfocați partizani ai dezrobirii naționale”, care „luptă cu toată îndirjirea împotriva oricărei apăsări naționale”. Poziția principială, marxistă, în problema națională a fost exprimată și în Declarația Comitetului Executiv Provizoriu al Partidului Socialist din România și Comisiei Provizorii a Sindicatelor din România din februarie 1919 în care se arată că Partidul Socialist din România „socoate ca un punct al său de onoare respectarea drepturilor minorităților de altă naționalitate, pe toate terenurile, economic, politic, cultural”⁵⁾.

conf. dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. I, partea a II-a, p. 60—69.

²⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România, 1910—1915, Ed. politică, București, 1968, p. 67.

³⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. II, partea a II-a, p. 678.

⁴⁾ Idem, vol. I, partea I, p. 54.

⁵⁾ Documente privind începuturile mișcării muncitorești și socialiste din România, 1821—1878, Ed. politică, București, 1971, p. 178.

⁶⁾ Ibidem, p. 644.

⁷⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. I, partea a II-a, p. 100.

⁸⁾ Idem, vol. II, p. II, p. 745.

⁹⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România, 1916—1921, p. 166.

stitutului de cercetări aplicate privind forța de muncă, din New Delhi, include, între altele, în numărul său pe octombrie-decembrie 1977, difuzat recent, articolul Under-utilization of Manpower in India (Subutilizarea forței de muncă în India) de R.C. Dutt. Subliniind că subutilizarea minii de lucru reprezintă o problemă economică centrală pentru India, autorul își exprimă opinia că soluționarea acesteia nu rezidă în utilizarea forței de muncă la muncii cu productivitate scăzută, ci în ridicarea acestei productivități, în sectorul micii sau marii producții, cu ajutorul unei tehnologii corespunzătoare forței de muncă disponibile, inclusiv prin modernizarea sectorului micii producții. Relevind că acest sector își are un loc în economia țării și va continua să aibă și atunci cînd ea va atinge un nivel mai înalt de dezvoltare, autorul consideră în același timp că ar fi dăunător ca în favoarea presupuselor interese ale micii producții să fie limitate inves-

tițiile în sectorul marii producții, care sînt unul din factorii de bază ai progresului economic al unei țări. Cerințele dezvoltării economice și întăririi independenței politice a țării, scrie autorul, fac necesară întărirea industriei grele — pe baza științei și tehnologiei moderne — capabilă să înzestreze celelalte ramuri ale economiei, inclusiv agricultura, ramură de care depind cel puțin 80% din locuitorii țării, asigurînd în acest fel ridicarea nivelului de utilizare a forței de muncă ca o condiție a progresului economic.

Cheia creșterii

● Sub titlul The key to growth (Cheia creșterii), revista THE ECONOMIST publică o recenzie la cartea lui Charles P. Kindleberger Economic Response: comparative Studies in Trade, Finance and Growth (Un răspuns pe baze economice: studii comparative în problemele comerțului, finanțelor și creșterii). Autorul pornește de la ideea că o

examinare istorică a evenimentelor poate fi utilizată la testarea tezelor teoretice. Analizînd, printre altele, cauzele rămîinerii în urmă a Angliei în raport cu Germania în perioada 1806—1914, Ch. P. K. consideră că acestea se află în concentrarea Germaniei — spre deosebire de Anglia — asupra învățămîntului la toate nivelele, dar în mod special în dezvoltarea activităților științifice și ingineresti. Concluzia autorului — cu aluzie la prezent — este că procesul nu este inevitabil.

Economisirea și formarea de capital

● WALL STREET JOURNAL (17 V a. c.) consideră că cetățenii americani economisesc mai puțin decît populația altor țări capitaliste industrializate și că acest fapt pune în pericol creșterea economică a S.U.A. Această idee este exprimată chiar în titlul articolului la care ne referim: Americans save for less of their earnings than citizens

FIȘE

elsewhere, and the gap grows (Americani economisesc din câștigurile lor mai puțin decît cetățenii oricărei alte țări și decalajul crește), de Alfred L. Malabra jr. Autorul consideră că înclinarea spre economii este esențială pentru creșterea economică și citează în acest sens fraza lui Paul Samuelson „economia poate consacra resurse pentru formarea de capital numai în măsura în care există la public o înclinație spre economisire”. Printre cauzele acestei comportări specifice a populației americane s-ar afla: lipsa din remunerație a unei componente anuale sau bianuale, vărsată sub formă de prime; existența unui impozit asupra economiilor, destul de descurajator; o creștere relativ redusă a populației avînd vîrsta între 45 și 64 ani, la care economisirea este cea mai ridicată.

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — idei în acțiune

Raționalizarea consumului de energie și materii prime — problemă actuală a dezvoltării economice contemporane

FOLOSIREA RAȚIONALĂ a combustibililor tradiționali și punerea în valoare a unor noi resurse energetice constituie un imperativ al lumii contemporane, un element comun în eforturile tuturor statelor spre dezvoltare economică și progres social. În acest domeniu, o preocupare de permanentă actualitate o constituie studiarea aprofundată a raportului dintre economisirea energiei și dezvoltarea economică, a implicațiilor pe care le poate avea trecerea la utilizarea pe scară largă a unor noi surse energetice.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la ședința activului central de partid și de stat din 3 august a.c., „în viața internațională s-a pus în ultimii ani, tot mai acut, problema necesității de a reglementa consumul de energie și materii prime, ținând seama că resursele naturale ale planetei noastre nu sînt inepuizabile și că în lume are loc o folosire nerațională a acestora, s-au manifestat și se manifestă puternice fenomene de risipă”.

Pomînd de la faptul că actuala criză energetică își are rădăcini în politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă, în raporturile economice de inegalitate și inechitate dintre state, în folosirea prădălnică a bogățiilor naționale ale unor țări și popoare, precum și în irosirea nejustificată a resurselor energetice în așa-zisa societate de consum, România socialistă consideră că soluționarea acestor probleme este strîns legată de instaurarea unui ordinii economice internaționale, de promovarea unor relații noi între state, bazate pe egalitate, independență națională, pe interes reciproc. Totodată, secretarul general al partidului sublinia, în expunerea menționată, necesitatea „ca în toate țările să se treacă la măsuri ferme de raționalizare a exploataării și utilizării resurselor naturale, la intensificarea, cu forțele comune ale tuturor statelor, a cercetării pentru găsirea de noi mijloace și posibilități de sporire a resurselor energetice și de materii prime”. În ceea ce o privește, România acționează cu toată fermitatea în acest sens, punînd problema economiei de combustibil și materii prime la ordinea zilei, ca o problemă centrală a întregii dezvoltări economice, și colaborînd cu alte țări în acest domeniu.

„Înclinație spre risipă” sau lipsă de preocupare ?

PROGRESUL ECONOMIC-SOCIAL AL OMENIRII a solicitat, în special în ultimii o sută de ani, cantități tot mai mari de energie. Consumul mondial de combustibil s-a înscris, în consecință, pe o curbă mereu ascendentă, crescînd de la un nivel anual de circa 750 milioane tone echivalent cărbune (t.e.c.) la începutul secolului nostru, la 1 400 milioane t.e.c. în 1920, 2 520 milioane t.e.c. în 1950 și peste 7 800 milioane t.e.c. anual în prima jumătate a acestui deceniu, depășind cu mult ritmul de creștere a populației planetei.

Continuarea acestor tendințe în anii următori, respectiv dublarea consumului mondial în perioade care treptat s-au redus la mai puțin de 20 ani, ar duce la un consum mondial de energie de circa 30 000 milioane t.e.c. anual la sfîrșitul secolului.

Consumul de combustibil pe locuitor în lume a trecut de la 900 kg e.c. în 1925 la 1 100 kg e.c. în 1950 și circa 2 300 kg e.c. în primii ani ai actualului deceniu.

Mediile mondiale ascund însă mari inegalități între țări și între grupe de țări, ca urmare a disparităților în gradul de dezvoltare, în potențialul industrial al fiecărui stat, în „înclinația spre risipă” a fiecărei economii. În prima jumătate a acestui deceniu consumul anual de combustibil pe locuitor din S.U.A.

(11 241 kg echivalent cărbune) era de 5,8 ori mai mare decît media mondială (1931), de 2,9 ori mai mare decît în țările vest-europene (3 887), de 11,8 ori mai mare decît în America Latină (952) și de 3,3 ori mai mare decît în Africa (340).

Cifrele de acest gen suscită în mod firesc semne de întrebare. Este posibilă atingerea unui nivel de trai ridicat fără ca acest lucru să implice un consum exagerat de energie ? Este indispensabilă, pentru atingerea unui ritm relativ susținut de creștere economică, o creștere la fel de susținută a producției de energie ? Sînt întrebări care, alături de problema găsirii unor noi surse energetice exploatabile din punct de vedere economic, au fost ridicate de evenimentele din ultimii ani din economia mondială.

Trecerea de la risipă la economisirea energiei implică — așa cum subliniază experții din diferite țări — o reorientare radicală în strategia dezvoltării economice deoarece pînă nu demult „conservarea energiei a fost, în mod tradițional, printre ultimele priorități ale industriei și ea nu a preocupat, pur și simplu, pe specialiști” (Charles A. Berg : „Conservation in Industry”, Science, aprilie 1974). Combustibilul a fost, pînă la începutul actualului deceniu, alit de ieftin încît consumul exagerat nu era considerat un motiv deosebit de alarmă. Precumpănca impresia că sursele energetice sînt mult prea ieftine pentru a putea crea probleme. Acum necesitatea de a economisi energia este larg recunoscută.

Reciclarea contra „munților risipei”

ÎN ȚĂRILE în care risipa de energie este deosebit de evidentă și în care se manifestă preocupări serioase în legătură cu posibilitățile de economisire a acesteia, analiza diferitelor variante de conservare a energiei și a măsurilor pe care le impun este concentrată asupra sectoarelor de activitate mari consumatoare de energie. Unul dintre acestea este obținerea materiilor prime necesare industriei. Conform unor estimări făcute de specialiști, 2/3 din consumul anual de energie al industriei S.U.A., adică 1/4 din tot consumul de energie al acestei țări, este destinat extracției și prelucrării primare a materiilor prime.

O primă problemă caracteristică acestui domeniu derivă din consumul crescînd de metale și alte produse de bază, care a determinat trecerea la exploatarea resurselor naturale cu un conținut tot mai scăzut de substanță utilă. Astfel, cuprul este extras în prezent și din zăcăminte care conțin mai puțin de 1% substanță utilă : de multe ori, pentru obținerea unei tone de cupru se prelucrează 500 tone de rocă. Dacă în trecut exploatarea unor rezerve minerale bogate se putea face folosind puțină energie, în prezent — și mai ales în perspectivă — extragerea și prelucrarea metalelor și a celorlalte minerale din zăcăminte tot mai sărace va exercita o presiune considerabilă asupra consumului energetic.

În al doilea rînd, formarea unor structuri economice bazate numai pe maximizarea profitului, specifice capitalismului, în care nu se iau în considerare decît într-o insuficientă măsură interesele de perspectivă ale societății umane, are ca revers tendința de a se utiliza numai o singură dată resursele fabricate pe baza lor. În multe țări capitaliste dezvoltate reciclarea metalelor și a celorlalte materiale obținute din resurse naturale limitate (adică utilizarea de mai multe ori a unor produse sau materiale) a fost multă vreme socotită nerentabilă. În consecință, fluxul unilateral resurse-producție-consum-deșeu inutilizabil a provocat o adevărată inundație de reziduri. Haldele

de Veșeri din S.U.A. crește anual cu 11 milioane tone fier, 300 000 tone aluminiu, 400 000 tone alte metale, 13 milioane tone sâclă, 60 milioane tone hirtie. În forma lor materială, acești „munți ai risipei” sînt alcătuiți, anual, din circa 17 miliarde cutii goale de conserve, 33 miliarde sticle, 7,6 milioane de televizoare și 7 milioane automobile și camioane. (Denis Hayes : Rays of Hope, The Transition to a Post-Petroleum World. W. Norton & Company Inc., New York, 1977).

Nu este de mirare că tot mai mulți specialiști înclină să creadă că aceste două probleme serioase — consumul crescînd de energie pentru obținerea produselor de bază și acumularea îngrijorătoare a deșeurilor — pot fi învinse prin organizarea unui sistem eficient de reciclare. Criza energetică și poluarea impun, de fapt, această soluție. Energia cerută pentru a produce o tonă de oțel din deșeurii urbane (inclusiv energia necesară pentru transportul deșeurilor, pentru separarea lor etc.) este de numai 14% din cea care se consumă în cazul obținerii „clasice”, din minereu de fier; pentru cupru, cifra este de 9%, iar pentru aluminiu de 5% (S. L. Blum : „Tapping Resources in Municipal Solid Waste”, Science, febr. 1976). S-a calculat că reciclarea fierului, cuprului și aluminiului în economia americană ar economisi echivalentul a 3,3 miliarde galoane de benzină pe an. Reciclarea hirtiei ar putea, în principiu, să economisească anual o cantitate de energie egală cu producția a 16 centrale electrice cu o putere de 500 MW fiecare. În plus, reciclarea reduce pericolul pe care îl reprezintă poluarea : reciclarea fierului evită, de exemplu, poluarea aerului și a apei în zona furnalelor, oțelărilor, laminatoarelor, precum și apariția unor cantități importante de zgură.

Se știe că reciclarea este utilizată în România cît și în alte țări socialiste, în special în ceea ce privește recipientele de sticlă, fierul etc. La Leningrad funcționează în prezent o capacitate de reciclare de 580 000 tone deșeurii urbane anual, rezultînd metale, produse chimice și alte materiale. În unele țări dezvoltate s-au întreprins, de asemenea, primii pași în această direcție. Mai mult de 45% din producția de hirtie a Angliei și R.F. Germaniei rezultă în prezent din reciclare.

Eficiența energiei utilizate „în cascadă”

ECONOMISIREA ENERGIEI se poate realiza și în alte sectoare de activitate, cunoscînd că energia efectiv cerută pentru procesele de producție este mult mai mică decît cea cheltuită : 75% din energia utilizată de industria americană este pierdută, rezultînd o eficiență termodinamică de numai 25%. Că eficiența cu care este cheltuită energia poate fi mai mare, o dovedește experiența altor țări. Industria siderurgică și a petrolului din R.F. Germania utilizează cu 1/3 mai puțină energie decît ramurile similare din S.U.A., iar industria vest-germană a hirtiei are numai jumătate din consumul energetic al celei americane (U.S. Federal Energy Administration : Comparison of Energy Consumption Between West Germany and the United States, Conservation Paper 33, 1976). În consecință consumul de energie în industrie poate fi redus fără scăderea producției, cerînd în schimb utilaje industriale mai eficiente din punctul de vedere al consumului de energie și o întreținere mai bună a acestor utilaje.

În acest sens, apare necesitatea unei serii de instalații relativ noi cum sînt recuperatoarele, regeneratoarele, conductele de căldură care ajută la captarea, păstrarea și utilizarea de mai multe ori a căldurii. Se consideră că înlocuirea oțelărilor vechi cu cele noi ar determina economii la consumul de energie de peste 50%, iar utilizarea unor metode metalurgice moderne ar mai spori aceste economii. De exemplu, răcirea cocsului printr-un curent de gaz inert, care este reciclat, iar căldura este captată și utilizată — metodă folosită în unele țări europene în locul metodei clasice (răcirea cu apă) — economisește în proporții considerabile energia și, în plus, evită poluarea aerului și apei. Tehnologiile moderne de fabricare a hirtiei folosesc cu 50% mai puțină energie decît cele obișnuite. Captarea aerului cald din cuptoarele fabricilor de ciment și folosirea lui pentru preîncălzirea rocii poate duce la economii de energie de peste 50% (Raportul Fundației Ford „Potential Fuel Effectiveness in Industry”, Cambridge, Mass., Ballinger, 1974).

Concepția „utilizării în cascadă” a energiei, respectiv a organizării circuitului acesteia astfel încît să fie posibilă folosirea fiecărui stadiu descrescător din punct de vedere termodinamic, cîștigă tot mai mult teren. Căldura care rămîne după prelucrarea industrială la temperaturi ridicate este recaptată și folosită în alte scopuri ș.a.m.d. Eficiența medie a termocentrale-

lor americane este de 30%, 70% din energia combustibilului utilizat fiind pierdută sub formă de căldură. Această energie ar putea fi recaptată și trimisă fabricilor care, altfel, își acoperă nevoile de căldură prin arderea combustibililor convenționali. Pornind de la acest considerent, în unele lucrări se propune ca energia electrică să fie produsă nu în mari termocentrale, ci în centrale de mai mici dimensiuni în cadrul fabricilor, acestea urmînd să utilizeze căldura suplimentară. (Denis Hayes : Rays of Hope, p. 145). Se are în vedere și ideea inversă : în ramurile industriale în care rezultă aburi de înaltă presiune, necesarul de combustibil pentru a produce electricitate ar fi numai de jumătate din cel al unei centrale electrice „izolate”, dacă aburul ar fi captat și folosit. Un studiu recomandă să se instaleze pe lângă unitățile industriale generatoare electrice totalizînd cel puțin 50 000 MW, investiție ce ar avea o rată a rentabilității de cel puțin 20% și care ar cere, pe unitatea de energie produsă, numai jumătate din investițiile necesitate de centralele electrice mari. (Dow Chemical Company, Environmental Research Institut, of Michigan, Energy Industrial Center Study : Report to National Science Foundation, 1975).

Tendențe istorice sub semnul întrebării

CONCEPȚII ȘI IDEI NOI sînt analizate și în alte domenii de utilizare a energiei, punîndu-se în discuție tendințele ultimelor decenii chiar dacă acestea deveniseră teze ce păreau inatacabile. Astfel, tendința istorică de înlocuire a forței de muncă (ca factor de producție) cu energia prin intermediul mecanizării și automatizării, este tot mai des contestată. Unii autori consideră că acest proces de înlocuire a forței de muncă cu energia nu poate fi considerat o tendință ce se va prelungi mult timp în viitor.

Un exemplu concludent în acest sens îl constituie situația din construcții, unde este tot mai des criticată tendința de a se risipi materiale și energie și a se „economisi” exagerat forța de muncă și proiecte constructive inovatoare. Richard Stein, președintele Consiliului pentru arhitectură din New York, a calculat că dacă s-ar angaja un număr mai mare de lucrători, inclusiv lucrători cu calificare superioară, care ar putea îmbunătăți proiectele de construcții, consumul de ciment s-ar înjumătăți (Richard Stein : „A Matter of Design”, Environment, oct. 1972). Este cunoscut că factorii esențiali ai producției moderne — forța de muncă, energia, tehnologia, materialele — sînt, în anumite limite, interschimbabili și în consecință pot fi folosiți în procesul de producție în diferite combinații. Dacă forța de muncă este mai scumpă decît energia, tehnologia etc. atunci ea va fi înlocuită cu acestea din urmă, tendință care s-a manifestat în perioada de pînă acum a dezvoltării industriale. Scumpirea energiei și materiilor prime pune sub semnul întrebării continuarea acestei tendințe. În acest sens, un alt argument este că serviciile — care ocupă o pondere majoră în economia țărilor dezvoltate — cer multă forță de muncă și mai puțină energie. Contrararea șomajului este un al treilea argument. Dacă în economia americană s-ar trece pînă în 1985 la sisteme integrate conduse de calculatoare, așa cum se apreciază în unele publicații de specialitate (Technology Review, 1975), în anul 2000 numai 20% din forța de muncă va fi angajată în industria prelucrătoare, ceea ce ar genera, în concepția unor economiști americani, un adevărat șomaj de masă (Denis Hayes, Rays of Hope).

Vom încerca într-un al doilea articol să schițăm alte implicații structurale ale eforturilor de raționalizare a consumului de energie și să urmărim interconexiunile programelor energetice din diferite țări cu exigențele creșterii economice. Acuitatea cu care se pune în prezent problema raționalizării consumului de energie și materii prime este strîns legată tocmai de exigențele creșterii, știindu-se pe de o parte, că resursele naturale ale planetei nu sînt inepuizabile și, pe de altă parte, că discrepanțele dintre nivelurile naționale de dezvoltare economică, dintre țările dezvoltate și țările rămase în urmă în dezvoltarea lor, tendința de adîncire a acestor discrepanțe, nu mai pot fi tolerate. În acest spirit, trecerea la măsuri ferme de raționalizare a exploatarei și utilizării resurselor naturale, la intensificarea cercetării în acest scop, la o larg cooperare internațională, constituie pași de cea mai stringentă actualitate.

Mugur ISĂRESCU
Gheorghe NISTOR

Institutul de economie mondială

TENDINȚE — CONJUNCTUR!

Perspective 1979

O PROGNOZĂ elaborată de specialiștii firmei „Mc-Graw-Hill” asupra perspectivei economiei țărilor capitaliste dezvoltate în anul viitor prevede afirmarea în continuare a tendinței de încetinire a ritmului de creștere, în condițiile agravării inflației.

Se apreciază că în 1979 Statele Unite vor realiza o creștere reală a P.N.B. de numai 3.1 la sută (față de 3.8 la sută, cit se scontă pe anul în curs) în timp ce prețurile la bunuri de consum și servicii vor spori cu 6.8 la sută. Și mai lent — cel mult 2.8 la sută în medie — ar urma să se dezvolte economia țărilor europene, membre ale Pieței comune, în condițiile unui ritm al inflației de 7.1 la sută. O evoluție întrucâtva mai bună se prognozează pentru economia japoneză — o creștere a economiei de cel mult 5.9 la sută, iar a prețurilor de 5.2 la sută.

Principala cauză a încetirii activității economice în majoritatea țărilor capitaliste este după opinia specialiștilor amintiți — nivelul scăzut al investițiilor, deosebit în siderurgie, în construcțiile navale, în industria chimică, cea textilă și a încălțăminte.

C. E. E. : importul de energie

CA expresie a dorinței de a reduce în continuare dependența lor de petrolul importat, țările membre ale Pieței comune au hotărât, cu

ocazia reuniunii la nivel înalt de la Bremen, să sprijine în mai mare măsură utilizarea cărbunului în centrale termice, luând în același timp noi măsuri pentru economisirea energiei. Astfel, ele intenționează să reducă la 0,8 raportul între ritmul de creștere al consumului lor de energie și cel al produsului intern brut. Între 1973 și 1977 consumul lor de energie a scăzut, în creșterea produsului intern brut a sporit cu circa 7%. Ca urmare, dependența celor nouă țări membre de importul de energie s-a micșorat de la 60% la 51% anul trecut.

Țările OPEC : deficit al balanței de plăți

CIFRE date recent publicității scot în evidență că țările membre ale O.P.E.C. au înregistrat, în ansamblu, al primul trimestru al acestui an un deficit al balanței de plăți de 1,7 miliarde dolari. Acest deficit trimestrial, cel mai important de după majorarea prețului petrolului în 1973—1974, pare să marcheze o tendință de revenire treptată la deficitele care caracterizau balanțele țărilor respective înainte de 1973.

După cum arată buletinul IMF Survey, exporturile de petrol ale țărilor O.P.E.C. s-au redus la 28,3 milioane bareli de petrol pe zi, față de 31,5

milioane în trimestrul I 1977. În același timp, importurile țărilor O.P.E.C. din țările occidentale industrializate au sporit în unele cazuri mai rapid decât încasările din export.

U.R.S.S. : cooperarea cu țările în curs de dezvoltare

UNIUNEA SOVIETICĂ dezvoltă ample relații de cooperare economică și tehnică cu alte țări, domeniu în care pînă în prezent ea a încheiat circa 90 de acorduri și protocoale interguvernamentale. Anul trecut, în cooperare cu U.R.S.S. au fost construite sau extinse peste 670 de obiective economice în 40 de țări.

O mare parte din această asistență este acordată țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare (Afganistan, India, Iran, Irak, Siria, Turcia, Pakistan, Algeria, Nigeria ș.a.), fiind orientată în proporție de aproximativ 90% în domeniul producției, deosebit în industrie și în sectorul energetic. În compensație pentru obiectivele construite cu asistența sa tehnică și livrările sale de utilaje, partea sovietică a primit din țările respective — numai în cursul anului trecut — produse ca petrol, gaze naturale, bauxită și alumina, bumbac și fibre textile etc., în valoare totală de peste 600 milioane de ruble.

Orientări în dezvoltarea economică

Republica Populară Bangladesh :

preocupări pentru accelerarea creșterii

ÎN CENTRUL preocupărilor actuale ale R.P. Bangladesh se află problema accelerării dezvoltării, în ultimii doi ani fiind înregistrate rezultate pozitive, în ciuda conjuncturii mondiale nefavorabile. Astfel, s-a accelerat creșterea reală a P.I.B. de la circa 3% în anul financiar 1976/77 la circa 5,5—6% în anul 1977/78. Se estimează că producția agricolă — care contribuie cu circa 60% la formarea P.N.B. și concentrează 70—80% din forța de muncă activă — a crescut în 1977/78 cu 8%, iar cea industrială (în primul rând textilă) cu 7%. Au fost luate măsuri pentru majorarea consumului de îngrășăminte chimice și semințe selecționate desfăcute la prețuri subvenționate. Capacitățile de pozitare a produselor agricole au sporit cu 5 milioane t. În același timp, investițiile au continuat să progreseze. Astfel, numai în perioada iulie 1976—martie 1977, guvernul a aprobat 373 de proiecte industriale cu o valoare totală de 474 milioane taka (15,06 tka = 1 dolar S.U.A., în iunie 1978). Cele mai importante dintre acestea privesc domeniul valorificării produselor mării, industria confecțiilor, a prelucrării iutei (iuta și produsele prelucrate din iută asigură în prezent 75—80% din încasările din export), a prelucrării fructelor, industria farmaceutică și reparațiile navale.

La începutul acestui an, a fost aprobat un program de dezvoltare („Programul pentru progres”) pe perioada 1 iulie 1978 — 30 iunie 1980. Planul prevede cheltuieli totale de 2,57 miliarde dolari, din care 2,17 miliarde dolari în sectorul de stat. Planul își propune ca principal obiectiv realizarea unei creșteri reale a P.I.B. de 5,6% pe an (în prezent P.I.B. pe locuitor al R.P. Bangladesh este estimat la circa 90 dolari), în special pe baza accelerării creșterii producției în sectoarele prelucrătoare (7% pe an) și a menținerii ritmului de creștere a producției agricole (4% pe an). În scopul atingerii acestor obiective, a fost aprobat un plan de import pentru 1978/79 în valoare de 960 milioane dolari, axat cu precădere pe importul de mașini și utilaje, alte bunuri de investiții, materii prime industriale și combustibili.

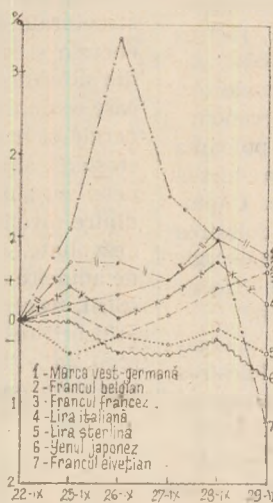
Schimbările comerciale dintre R.S. România și R.P. Bangladesh au cunoscut aproape o dublare în perioada 1975—1977. Ele se desfășoară pe baza Acordului de cooperare economică, tehnică și științifică și a Protocolului de barter privind schimbările de mărfuri și plățile reciproce. Exporturile românești sînt constituite în special din mașini și utilaje diverse, mijloace de transport (locomotive Diesel, vagoane de marfă, automobile) și produse chimice, iar importurile, din mărfuri tradiționale (în special produse din iută și pînă). România a participat de asemenea cu livrări de utilaje și asistență tehnică la construirea în cooperare a unei filaturi moderne de bumbac la Barisal.

N.L.O.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 25—29 IX 1978 s-a caracterizat printr-o evoluție contradictorie a dolarului S.U.A. pe piețele valutare. Reducerea deficitului balanței comerciale pe luna august a.c. la 1,6 miliarde dolari, comparativ cu un deficit de 3 miliarde dolari cu o lună în urmă, și continuarea creșterii dobânzilor la depozitele în dolari (o nouă creștere a dobânzii preferențiale „prime rate” de la 9,5% la 9,75% fiind anunțată de principalele bănci americane) au fost factori a căror acțiune a fost frînată de anunțarea intențiilor Administrației de a lua măsuri pentru încetinirea activității economice în anul viitor, cu scopul de a combate inflația, precum și de reafirmarea intenției unor țări exportatoare de țicel de a proceda la o creștere a prețului acestuia exprimat în dolari.

Francul elvețian a avut evoluția cea mai oscilantă din această perioadă. După ce în prima parte a intervalului s-a depreciat față de dolar pînă la un nivel istoric record de 1,4530 franc/1 dolar pe 26 IX 1978, intervențiile masive ale Băncii Elveției au dus la schimbarea acestei tendințe, astfel că la sfîrșitul perioadei francul cota cu 1,3% sub nivelul înregistrat cu o săptămână în urmă. În plus, declarațiile privind intențiile autorităților de a lua noi măsuri pentru sporirea deprecierei „excesive” a francului, chiar dacă natura acestora nu a fost precizată, au determinat convertiri masive din franc în alte valute și în primul rînd în mărci vest-germane. Ca atare, raportul record de 74,70 franci/100 mărci vest-germane de pe data de 26 IX 1978 s-a modificat în defavoarea fran-

cului elvețian pînă la o cotație de 79,60 franci 100 mărci vest-germane pe 29 IX 1978. Cercurile de afaceri interesate considera că moneda elvețiană va continua să piardă din terenul cîștigat. Yenul japonez și lira sterlină au înregistrat și ele pe ansamblul perioadei analizate o depreciere față de dolar, yenul cu 0,7% (la 189,25 yen/1 dolar pe 29 IX), iar lira cu 0,4% (la 1,9675 dolari 1 liră). Marca vest-germană și francul belgian au evoluat pe o linie mereu ascendentă față de dolar, astfel că nivelul de la sfîrșitul săptămîinii de 1,94 mărci și 30,60 franci 1 dolar se situa cu 0,8% și respectiv 0,7% peste încheierile precedente. O evoluție asemănătoare a înregistrat-o și francul francez, care cu o cotație de 4,35 franc/1 dolar pe 29 IX 1978 s-a depreciat în relația cu dolarul cu 0,6%.

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au cotat în jur de 10% la cele în euro-dolar, 3,75% la cele în euro-mărci vest-germane și 1,25% la cele în eurofranci elvețieni.

După ce a atins un nou record la 25 IX 1978, fiind tranzacționat la un moment dat la 220,25 dolari/uncie, prețul aurului a regresat ușor pînă la sfîrșitul perioadei analizate, cînd a fost stabilit la 217,10 dolari/uncie.

Paul DUMITRSCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 25—29 IX, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 22 IX 1978

R. D. Germană

BAZA DEZVOLTĂRII ECONOMICE — INTENSIFICAREA

ÎN R.D. GERMANĂ, țară socialistă cu o industrie avansată, accentuarea continuă a laturii calitative a efortului național de creștere economică constituie în etapa actuală opțiunea fundamentală, în baza căreia sînt activizate și utilizate intensiv toate resursele disponibile, aceasta fiind considerată ca principala componentă a strategiei de dezvoltare a întregii economii.

Politica P.S.U.G. de construire a societății socialiste dezvoltate, de creare și dezvoltare a bazei sale tehnico-materiale și de concentrare a eforturilor pentru realizarea unei reproducții largite preponderent intensive a condus la obținerea unor importante realizări în domeniul economic. Potențialul productiv al țării, reflectat în volumul produsului social și al venitului național, a fost în 1977 de 6,2 ori și, respectiv, de 5,4 ori mai mare decît în anul 1950, iar producția globală industrială a sporit de 2,6 ori în perioada 1960—1977.

Ritmul creșterii economice, deși influențat de condițiile specifice ale acestei țări (inexistența unui spor demografic, forța de muncă productivă constantă și insuficiența bazei proprii de resurse primare), a înregistrat în cincinalul 1971—1975 valori superioare perioadelor cincinale anterioare, și anume 5,4%, față de 3,4% în anii 1961—1965, de exemplu.

ORIENTĂRILE DE BAZĂ în dezvoltarea economiei, stabilite la Congresul al IX-lea al P.S.U.G., vizează o serie de aspecte esențiale pentru asigurarea caracterului armonios al creșterii economice:

a) Realizarea (pornindu-se cu prioritate de la resursele interne) a unei asemenea dezvoltări a bazei de materii prime și energie care să facă posibilă o producție stabilă și corespunzătoare nevoilor societății socialiste dezvoltate constituie obiectivul fundamental al perfecționării structurale, condiționînd — înaintea altor factori — ritmul și eficiența creșterii economice. În condițiile necontenitei afirmări a creșterii producției de bunuri de consum, ca un obiectiv esențial al perfecționării structurale, raportul industrie-agricultură va fi determinat de o diviziune socială a muncii, în cadrul căreia va fi asigurată o proporție armonioasă între ramurile pregătitoare ale producției agrare, producția agrară propriu-zisă și ramurile prelucrătoare de produse agricole.

b) Ținîndu-se seama de imperativul modernizării economiei naționale, de necesitatea valorificării superioare a resurselor materiale și umane de care dispune economia R.D. Germane, de rolul hotărîtor al industriei în promovarea progresului tehnic, cea mai rapidă dinamică în industrie o înregistrează

construcțiile de mașini și chimia. Consecința directă a acestei dezvoltări este ridicarea nivelului de înzestrare tehnică a muncii (în industrie, de pildă, acesta a crescut în perioada 1960—1977 de peste două ori), perfecționarea proceselor tehnologice, creșterea gradului de acoperire a necesităților reproducției largite, sporirea eficienței producției sociale.

Corespunzător acestei orientări, în cincinalul trecut ponderea investițiilor destinate industriei a reprezentat — în totalul investițiilor din sfera producției materiale — 64,4 la sută, iar în anul 1977 acestea au sporit cu 9 la sută față de anul precedent; ponderea industriei (inclusiv construcțiile) în venitul național a crescut la peste 71 la sută în 1977, față de 68,9 la sută în 1970, în timp ce ponderea agriculturii și silviculturii a scăzut sub 10 la sută, față de 11,6 la sută în 1970.

c) Realizarea treptată a unei structuri de producție care, luîndu-se în considerare și importul, să asigure deplina satisfacere a întregului complex de nevoi finale, adică consum, investiții, export.

d) Se urmărește ca productivitatea muncii în industrie să crească într-un astfel de ritm, încît efectivul forței de muncă ocupate în această ramură să sporească mai încet decît creșterea resurselor totale de muncă — corelație impusă îndeosebi de evoluția populației și a forței de muncă.

De menționat că în anii 1950—1977 productivitatea socială a muncii (venitul național raportat pe un lucrător productiv) a crescut de aproape 5 ori, creșterea venitului național total menționată anterior realizîndu-se în condițiile efectivului practic staționar al

muncă disponibil pentru sfera productivă (circa 6,4 milioane de oameni), modificarea repartiției sale pe ramuri a constituit un factor important de creștere a productivității muncii și a venitului național în economia R.D. Germane.

DIRECTIVELE Congresului al IX-lea al P.S.U.G. prevăd pentru perioada 1976—1980 intensificarea în continuare a dezvoltării economiei. Astfel, productivitatea muncii în industrie, urmează să crească cu 30—32 la sută, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 5,4—5,7 la sută, ea contribuînd ca și pînă în prezent la realizarea părții covârșitoare din sporul de producție industrială. Pe aceeași linie, a stabilității și continuității creșterii, venitul național se va mări cu 27—30 la sută față de nivelul din 1975, respectiv într-un ritm mediu anual de 4,9—5,4 la sută, iar producția industrială — cu 34—36 la sută (cu 6,0—6,4 la sută pe an).

Și în perioada 1976—1980, accentuarea caracterului industrial al economiei R.D. Germane se va manifesta în condițiile dezvoltării comparativ mai rapide a ramurilor de vîrf, promotoare ale progresului tehnic, din cadrul industriei prelucrătoare. Perfecționarea în continuare a structurii economiei are loc pe baza atît a majorării volumului investițiilor (de la 183 miliarde mărci în perioada 1971—1975 la 240—243 miliarde mărci în 1976—1980), cît și a correlării mai strînse cu cerințele exportului. Un accent deosebit se pune pe creșterea bazei proprii de energie și materii prime (sector spre care este orientată o treime din investițiile acestui cincinal), prin intensificarea prospecțiilor geologice și prin construirea de noi capacități energetice; pe raționalizarea consumurilor și valorificarea mai intensivă a resurselor secundare și reziduurilor; pe extinderea dinamică a capacităților industriale care lucrează pentru export ș.a.

În cursul cincinalului 1976—1980 este prevăzută o creștere cu circa 40 la sută a volumului schimburilor comerciale externe ale R.D. Germane, intensificarea relațiilor economice și tehnico-științifice cu celelalte țări socialiste, cu alte țări ale lumii. În acest cadru, relațiile de colaborare și cooperare dintre

(1970=100)

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
— Forța de muncă	100,3	100,5	100,9	101,7	102,3	103,2	103,4
— Venitul național	104	110	117	124	130	135	140
— Producția industrială globală	106	112	120	128	137	144	149

Sursa: Statistisches Jahrbuch der D.D.R. 1977, pag. 11, 13 și 19: „Neues Deutschland“, 12/1 1978.

forței de muncă productive. Anul trecut productivitatea muncii în industrie a crescut cu 5,4 la sută, sporul producției industriale fiind asigurat în proporție de 90 la sută pe această cale.

În actualul deceniu forța de muncă ocupată în economia R.D.G., venitul național și producția globală industrială au cunoscut următoarea dinamică (vezi tabelul).

Se poate spune că, în condițiile caracterului evasistaționar pe lungi perioade de timp al efectivului forței de

R.S. România și R.D. Germană cunosc o evoluție mereu ascendentă. Constatare valabilă atît în privința creșterii volumului schimburilor comerciale reciproce în baza prevederilor acordului comercial pe termen lung (1976—1980), cît și a extinderii și diversificării continue a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice în multiple domenii.

Hilde PUWAK

Institutul de economie socialistă

STRATEGIILE DE DEZVOLTARE ȘI IMPULSUL EDUCAȚIONAL (II)

În lumea contemporană sprijinirea independenței naționale, a dezvoltării economice de-sine-stătătoare a tuturor națiunilor constituie o latură esențială a întregii vieți internaționale. După cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în ampla expunere de la 3 august a.c. în fața activului central de partid și de stat, „Nu trebuie să considerăm nici o clipă că, odată cu eucerirea independenței politice, s-a încheiat lupta de eliberare națională. Dimpotrivă, lupta pentru întărirea independenței economice și politice a noilor state, pentru o colaborare cu adevărat echitabilă cu aceste țări, pentru lichidarea cât mai grabnică a subdezvoltării reprezintă o continuare a luptei de eliberare națională a popoarelor”.

În acest sens, procesul de eliberare națională a popoarelor se manifestă și în planul elaborării strategiilor de dezvoltare menite să reducă treptat și să elimine decalajele existente în lume, iar o componentă esențială a strategiilor de dezvoltare o formează pregătirea cadrelor necesare dezvoltării economice și sociale, progresului social-uman multilateral.

În prima parte a acestui articol (apărută în „Revista economică”, nr. 31 din 4 august 1978) au fost prezentate o serie de considerațiuni în planul premiselor conceptuale ale lichidării decalajelor din domeniul educației, ale punerii educației în slujba construcției unei lumi mai bune și mai drepte, corespunzătoare aspirațiilor maselor largi ale fiecărei colectivități naționale. Pornind de la premisele conceptuale (A) (vezi schema „Educație pentru dezvoltare”) înfățișate în prima parte a articolului, în continuare ne oprim asupra unor premise operaționale (B), pentru a putea astfel desprinde unele exigențe și direcții de acțiune (C).

B. Citeva realități în planul operațional

B₁ APARIȚIA TINERELOR STATE NAȚIONALE, RECENT ELIBERATE DE COLONIALISM, DETERMINĂ SCHIMBĂRI DE FOND ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI CREAREA UNOR NOI STRUCTURI PE PLAN INTERN :

Tinerele state naționale constituie noi componente active, dinamice, în structura lumii contemporane, cu probleme și aspirații specifice, proprii, inclusiv față de mediul internațional.

Procesul de „forjare” a tinerelor națiuni a devenit una din realitățile dominante ale actualei etape ; ele sînt confruntate cu necesitatea de a concepe și modela structuri proprii, care să le dezvolte identitatea națională și să le ajute să-și realizeze aspirațiile.

Încercarea de a crea modele a eșuat. Modelele, inclusiv în domeniul educației, „blochează” capacitatea de a elabora soluții originale, viabile în condițiile specifice ale fiecărei colectivități naționale. Țările în curs de dezvoltare trebuie ajutate să-și creeze structurile necesare, inclusiv cele educaționale, în concordanță cu identitatea lor culturală și aspirațiile lor naționale.

B₂ DIMENSIUNILE SUBDEZVOLTĂRII, ALE DECALAJELOR, FAC IMPERIOASĂ NECESITATEA AMORSĂRII UNEI DEZVOLTĂRI DINAMICE, BAZATE PE FORȚELE PROPRII :

„Harta” subdezvoltării coincide într-o mare măsură cu cea a **analfabetismului**. (În cele 25 de țări cele mai sărace, analfabetismul depășește 80 la sută. Pentru comparație : 74% în ansamblul Africii, 47% în Asia, 24% în America Latină). În sistemul actual de învățămînt din țările în curs de dezvoltare sînt cuprinși abia 40-75 la sută din copiii de vîrstă școlară (40% în Africa, 55% în Asia, 75% în America Latină).

Datorită menținerii subdezvoltării, deși țările în curs de dezvoltare fac eforturi mari pentru educație alocînd uneori în acest scop procente mai mari din bugetul sau PNB-ul lor decît țările dezvoltate, aceste **sume** raportate pe locuitor sînt de cîteva zeci de ori mai mici (în unele cazuri de 60-80 ori), ceea ce conduce evident la adîncirea decalajelor pe cele mai diferite planuri (economic, tehnologic, social, cultural etc.).

Dimensiunile subdezvoltării și semnificațiile marilor decalaje care se agravează rezultă și din **repartiția disproporționată** a cadrelor de specialiști pe glob (în țările în curs de dezvoltare există doar circa 1% din totalul oamenilor de știință și 0,4% din cel al tehnicienilor), din lipsa crescîndă a **oamenilor**

de știință și a inginerilor (deficitul va fi de circa 3 milioane în 1980, 4 milioane în 1990 și peste 5,2 milioane în anul 2000), din deficitul crescînd de **profesori** (de circa 6,7 milioane în 1980 la 10 milioane în 1990 și la 15,3 milioane în anul 2000) și de școli (de la 919 mii în 1980 la 1 430 mii în 1990 și la 1 786 mii în anul 2000) (după John McHale, Magda Cordell McHale, Meeting Basic Human Needs Within Harmonious Environmental and Developmental Objectives, A Feasibility Study, 1977, p. 82-85). Cifrele vorbesc de la sine despre gravitatea evoluțiilor și **necesitatea acțiunii urgente**.

B₃ CREȘTEREA DEMOGRAFICĂ DETERMINĂ EXIGENȚE ECONOMICE ȘI SOCIALE SPECIFICE :

Este o realitate că ritmul înalt de creștere a populației în unele țări în curs de dezvoltare creează „presiuni” asupra creșterii economice și a progresului. Dar aceasta nu justifică concluzii simplificatoare și eronate de tip malthusianist. Datorită analizei unilaterale a unor fenomene prin esență și structură multifactoriale, se ajunge, în mod firesc, la concluzii eronate.

Nu trebuie uitat că variabila demografică, cu sinergia sa potențială (număr, structură, stoc de cunoștințe, nivel de productivitate etc.) constituie un element cheie al dezvoltării. Dezvoltarea, prin esența sa, presupune crearea de noi locuri de muncă concomitent cu pregătirea cadrelor în concordanță cu nevoile dezvoltării și utilizarea resurselor umane cu randamente tot mai ridicate.

Strategia dezvoltării fiecărei țări se cere elaborată în deplină concordanță cu creșterea populației, transformînd resursele umane într-un **factor de creștere economică**. Aceasta presupune opțiuni și politici sectoriale adecvate, inclusiv în domeniul pregătirii cadrelor, care să asigure corelații demoeconomice sănătoase (de tipul V > I > P, adică ritmul mediu de creștere a populației să fie devansat de ritmul mediu de creștere a investițiilor, care la rîndul său să fie devansat de ritmul mediu de creștere a venitului național).

B₄ INECHITATEA ȘI INEFICIENȚA EXISTENTE ÎNCĂ ÎN STRUCTURILE ȘI PROCESELE EDUCATIONALE CONSTITUIE OBSTACOLE PRINCIPALE ÎN CALEA CREȘTERII ECONOMICE, DEZVOLTĂRII ȘI PROGRESULUI :

Cu tot efortul de dezvoltare a sistemelor de învățămînt în țările în curs de dezvoltare numărul celor care nu au acces la învățămînt este în creștere (de la 269 milioane în 1970, la 375 milioane în 1985, îngroșînd rîndurile analfabeților la 865 milioane) (vezi Education. Politique sectorielle, Banque Mondiale, 1975, p. 3). Bariera accesului a milioane de copii la învățămînt constituie nu numai una din cele mai flagrante expresii ale inegalității, ci, prin crearea unor șanse inechitabile din „start” unei părți însemnate din omenire, i se blochează accesul la participarea socială și progres.

Inegalitățile și inechitatea se manifestă atît între țările dezvoltate și cele subdezvoltate cît și între păturile bogate și sărace, între cei din mediul urban și cei din mediul rural (amplificat de condițiile materiale și familiale, de tradiții, de starea de sănătate și nutriție, distanța față de școală etc.) (vezi și Basic Services for Children in Developing Countries, Report by Executive Director UNICEF Services, March 12, 1976, p. 18). Eficiența economică și socială a învățămîntului este grevată și de numărul mare de abandonuri pe parcurs (între 50 și 96 la sută) (vezi și „Adult Education Notes”, UNESCO, Special issue, 1976).

În practică se observă frecvent o inadaptare a diferitelor politici sectoriale, inclusiv a politicii educației, la obiectivele dezvoltării. Pe planuri mai largi adesea înșeși structurile și instituțiile nu sînt adaptate obiectivelor dezvoltării, transformîndu-se în handicapuri pentru dezvoltare sau pentru rezolvarea unor probleme globale și ameliorarea „mediului” internațional.

Privind lucrurile într-o optică mai generală, unul din handicapurile cele mai mari pentru dezvoltare și educație provine din actualul sistem de relații internaționale, bazat pe inechitate și exploatare, pe un spirit de confruntare și insecuritate, în care își găsește originea și escaladarea absurdă a cursei înarmărilor și „deturnarea” unor mijloace financiare atît de necesare dezvoltării și educației.

C : Orientări în planul acțiunii

C₁ UN PRIM ASPECT ÎL CONSTITUIE SPRIJINIREA DEZVOLTĂRII SISTEMELOR EDUCATIONALE NAȚIONALE:

Pornind de la ideea că impulsul educațional constituie un impuls central al dezvoltării, **sistemul educațional** trebuie să constituie fundamentul **creativității**, al **dinamismului** națiunii și al eliberării colectivității și indivizilor. Educația în general, dar mai ales în cazul țărilor în curs de dezvoltare, trebuie să fie realmente **eliberatoare** în sensul cel mai larg al cuvântului, atât sub raportul accesibilității de masă, cât și al promovării unor autentice valori umane și sociale, al unor cunoștințe și deprinderi utile indivizilor și societăților, realizând mai multă **egalitate, echitate, participare și responsabilitate** socială pentru indivizi și societăți.

Programele de dezvoltare a educației este necesar să realizeze un grad înalt de corelare cu necesitățile dezvoltării economice și cu identitatea culturală a fiecărei țări, urmărind: (a) să determine schimbări fundamentale în conștiința socială și politică a maselor care să le faciliteze înțelegerea dinamicii sociale și a obiectivelor progresului și să asigure o participare largă a colectivității la edificarea noii societăți; (b) să realizeze stocul de cunoștințe, calificări și deprinderi necesare dezvoltării moderne într-un mod coerent și corelat cu obiectivele acesteia; (c) să dezvolte creativitatea membrilor colectivității, atât de necesară adaptării continue la noile situații și probleme pe care le ridică dezvoltarea modernă, tehnic și științific intensivă, să cultive valorile naționale tradiționale care se pot transforma în impulsuri ale dezvoltării și progresului; (d) să mărească responsabilitatea în fața marilor probleme cu care este confruntată omenirea, să faciliteze comunicarea la nivel planetar, să cultive conștiința solidarității față de destinul comun al omenirii, spiritul de cooperare, echitate și justiție internațională.

O atenție specială se cere acordată programelor de dezvoltare a învățământului în mediul rural, orientării lui spre cunoștințe practice, spre învățământul de **inițiere**, spre formele de educație **compensatorie** și în general **neformale** — educația „extramurală”, inclusiv în cadrul instituțiilor de **producție**, care pot să-și asume sarcini importante de formare, mai ieftină și eficientă, a cadrelor. Important este însă ca toate aceste forme să fie cuprinse în structurile sistemului național (vezi și P. H. Coombs și A. Manzoon, *Attacking Rural Poverty, How Nonformal Education Can Help*, Baltimore and London, The Johns Hopkins University Press, 1974).

Ar fi necesar un efort mai mare din partea UNESCO și a altor foruri internaționale de specialitate pentru corelarea programelor de dezvoltare a educației cu cele de dezvoltare economică-socială, cu proiectele de dezvoltare industrială, agrară etc. Poate fi utilă o mai bună corelare și cu proiectele ONU, F.M.I. și BIRD.

Ceea ce s-a reușit să se facă pînă în prezent prin ajutorul și creditele internaționale acordate de BIRD și I.D.A. (circa 1 miliard de dolari în perioada 1963—1974) destinate proiectelor de dezvoltare a educației în țările „lumii a treia” (creînd sau ameliorînd circa 1,7 milioane de locuri de învățămînt) constituie un nivel mult prea modest față de dimensiunile problemei.

Este necesar ca în procesul instituirii unei noi ordini economice internaționale, prin care se urmărește crearea unei lumi mai echitabile, să se aibă în vedere prioritar asigurarea ajutorului și în primul rînd a celui financiar pentru eradicarea analfabetismului, acest „con de umbră” al secolului nostru, pentru pregătirea corespunzătoare a resurselor umane. Virarea unor fonduri suficiente de la capitolul „înarmare” la capitolul „educație și dezvoltare” este cu adevărat sursa cea mai plauzibilă. Educația însăși ar putea fi concepută ca o „armă” a păcii și un mijloc de extindere a unei adevărate cooperări internaționale, bazate pe noi valori și noi modele de gîndire și acțiune.

C₂ ÎN AL DOILEA RÎND ESTE NECESARĂ O AMELIORARE A STRUCTURILOR EDUCATIONALE, MAI BUNA LOR ORIENTARE, FINALITATE ȘI ADAPTARE LA NEVOILE DEZVOLTĂRII ȘI PROGRESULUI :

Pentru a putea crea structuri educaționale corelate și adaptate la nevoile dezvoltării și progresului social, învățămîntul trebuie să devină o **funcție a întregii societăți**, inclusă în procesele de planificare economică și socială.

Sistemele de învățămînt trebuie să treacă de la o „**orientare autocentrată**”, în care fiecare treaptă de învățămînt își găsește finalitatea în trecerea la treapta următoare (inclusiv terminarea liceului), la o **orientare socială**, corelată cu nevoile dezvoltării. Fiecare verigă și formă a învățămîntului — elementar, secundar, tehnic, profesional, superior, de educație a

adultilor — să aibă o finalitate socială precisă. Inseși obiectivele cuprinse în planurile de dezvoltare trebuie să fie cât mai clar și precis definite, astfel încît din ele să se poată desprinde și obiective pentru pregătirea cadrelor.

Este necesară o creștere a gradului de **integrare** a învățămîntului cu activitățile economico-sociale, cu practica, cu producția și cu cercetarea științifică, și a gradului de autofinanțare prin valorificarea microproducției specifice, a inovației tehnologice și a serviciilor prestate, domenii în care România acumulează permanent o experiență pozitivă.

Dezvoltarea integrării învățămîntului cu producția și cercetarea științifică în cadrul organizării sistemului românesc de învățămînt realizează avantaje multiple pentru dezvoltarea socială și a indivizilor: (a) o mai mare legare a învățămîntului de viață, de practică și de cercetare, conferă o mai bună orientare și eficacitate proceselor de învățămînt; (b) furnizarea de cunoștințe și deprinderi practice, de profesioniști asigură finalitatea fiecărei verigi de învățămînt concomitent cu o integrare mai rapidă în activitatea socială și o mai mare mobilitate profesională; (c) creșterea funcției sociale a învățămîntului prin organizarea de lucrări de atelier de microproducție, de laborator, de proiectare, de inovație tehnologică, de furnizări de servicii etc., amplifică funcția socială a învățămîntului, atât prin creșterea eficienței proceselor de învățare, cât și prin participarea nemediată la dezvoltarea socială și sporirea funcției de autofinanțare și autodezvoltare.

Una din problemele acute ale ameliorării structurilor este ancorarea mai puternică a sistemelor de învățămînt în procesele dezvoltării economice și sociale, atât prin îmbunătățirea planificării dezvoltării și educației, cât și prin implicarea mai amplă a învățămîntului în procesele de dezvoltare.

C₃ MAI MULTĂ ECHITATE ÎN ACCESUL LA ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI ÎN EGALIZAREA ȘANSELOR, MAI MULTĂ EFICIENȚĂ :

Asigurarea accesului și ameliorarea situației **păturilor celor mai defavorizate**; crearea unui **învățămînt de mase** cu un mare impact economic și social.

Este necesară elaborarea unor proiecte de organizare a unor sisteme de învățămînt care să asigure mai multă **echitate și eficiență** economică și socială prin educație pentru asigurarea unui învățămînt de mase, ieftin și eficient; o atenție deosebită trebuie acordată perfecționării educației în sensul asigurării unui volum minim de cunoștințe și de deprinderi capabile să „amorseze” un adevărat proces de „autointreținere” a proceselor de învățare, asigurînd creșterea **capacității de învățare** (learnability) și **învățarea din activitate** (learning by doing), ceea ce presupune o sporire a ponderii educației neformale.

Amorsarea unor programe de cercetări, care să asigure îmbunătățirea planificării, organizării și eficienței învățămîntului, inclusiv a unor **noi forme de „mișcare”** a proceselor de învățare.

Ideea de bază este imaginarea unor sisteme de învățămînt ieftine și eficiente, a unor modalități de a dezvolta rețele suficiente de largi pentru a realiza un adevărat învățămînt de mase, pentru asigurarea unui nivel minim de cunoștințe strict necesare dezvoltării economice, progresului social și afirmării personalității umane.

X

Se poate afirma astăzi că devine din ce în ce mai dificilă o rezolvare corespunzătoare a noilor probleme cu mijloace și optici vechi. Educația trebuie să-și asume un rol mai important în promovarea unor noi valori și concepte, a unor forme de gîndire și acțiune, care să permită o mai bună adaptare a comportamentelor la schimbările și provocările unui mediu dinamic și complex și nu rareori „făcut” ostil, prin decizii și demersuri inadecvate. În acest context crearea unor noi „deschideri” și a unor noi forme de „mișcare” a proceselor de învățare poate aduce beneficii importante eforturilor omenirii de a crea o lume mai dreaptă și mai bună, progresului social-uman.

Pluralismul firesc al tipurilor de dezvoltare, provenit din condițiile istorice, economice, sociale, politice, și identitățile culturale diferite, nu trebuie să ducă la tensionarea mediului internațional. Înlocuirea unor concepții periculoase ca cele ale „echilibrului puterii” sau ale „politicii de forță” prin promovarea unor noi valori și concepte care să asigure echilibru autentic, bazate pe colaborare, pe participare, pe o adevărată democratizare a vieții internaționale, este primul pas necesar asigurării unui grad mai mare de securitate și de echilibru în sistem.

În acest scop se cer mobilizate toate resursele pentru aplicarea eforturilor de investigație și acțiune în vederea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale care

dă omenirii atita speranță și care îi poate deschide realmente noi perspective.

Sporirea efortului de cercetare și educație, de promovare a unor noi concepte și valori se cere orientat în direcții cum ar fi :

(a) ameliorarea actualelor mecanisme economice, a tipului de creștere economică, inclusiv a **teoriei economice** insuficient elaborate pentru a face față problemelor cu care se confruntă în prezent. Se resimte acut nevoia unor concepte și proiecte de **dezvoltare integrată** economică și socială (de tipul dezvoltării rurale integrate), inclusiv armonizarea proceselor de educație și formare cu cerințele dezvoltării. Ținând seama de dimensiunile cit și de gravitatea fenomenelor, o atenție deosebită se cere acordată problemelor rurale ;

(b) aplicarea cercetărilor și difuzarea largă a cunoștințelor privind **metode de prognoză** și planificarea indispensabile elaborării strategiilor de dezvoltare economică și socială și creșterii gradului de autonomie și creativitate în alegerea alternativelor de dezvoltare ;

(c) promovarea noilor valori și conceptelor necesare dezvoltării unei **științe coerente a transformării sociale**, având în centrul ei omul cu aspirațiile sale individuale și sociale ;

(d) dezvoltarea instituțiilor și a cercetărilor din domeniul **științelor sociale**, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare, a cooperării și a sistemelor de informare în aceste domenii pentru a spori capacitatea de alegere a căilor și modalităților de dezvoltare ;

(e) investigarea **proceselor de învățare la indivizi și societăți**, învățarea rezolvării problemelor **globale**, învățarea din **trecut** și din **viitor** și multiplicarea **studiilor asupra viitorului**, inclusiv în țările în curs de dezvoltare, stimularea și pe această cale a creativității și inovației sociale, difuzarea largă și **sistematică** a cunoștințelor în aceste domenii ;

(f) mobilizarea **resurselor financiare** necesare dezvoltării sociale și individuale, inclusiv a sistemelor educaționale și informaționale, îndeosebi prin creșterea **securității**, întărirea **păcii** și dezvoltarea **cooperării** internaționale.

Pe plan internațional, sprijinirea efortului propriu al țărilor în curs de dezvoltare nu se poate rezuma desigur doar la alocarea unor resurse financiare, ci se cere să îmbrace forme variate, complexe, adecvate exigențelor din acest domeniu. Aici își poate demonstra virtuțile și cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare înseși, pe care România o promovează consecvent. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea din 3 august a.e. în fața activului central de partid și de stat : „**Considerăm că promovarea în continuare a cooperării economice, a asistenței tehnice și a pregătirii de specialiști constituie o formă directă și importantă de contribuție a României la ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Este o datorie politică și morală, pe care o avem în calitate de comunisti, de stat socialist, de a ne aduce această contribuție. La cindul său, și România primește, în acest cadru, sprijin din partea acestor țări. Prin largirea continuă a cooperării se creează un larg sistem de intrajutorare reciproc avantajoasă între țările noastre, care constituie expresia solidarității în lupta comună pentru dezvoltarea economico-socială independentă a fiecărui popor, pentru promovarea unei politici noi în lume, de egalitate și respect între națiuni, de deplină echitate, pentru abolirea vechii politici imperialiste de dominație și asuprire**”. În prezent, peste 12000 de tineri de peste hotare urmează studii în țara noastră. Așa cum preciza secretarul general al partidului, în expunerea amintită, România va continua să dezvolte pregătirea în sistemul nostru de învățămînt a specialiștilor din țări în curs de dezvoltare.

Ioniță OLTEANU

Locul economiei politice

(Urmare din pag. 17)

sate și independente. Orice domeniu de cercetare științifică cere în primul rînd o viziune integrată, organic structurată cu punerea în evidență a interdependențelor și intercondiționărilor. Această viziune integrată o dă, în domeniul studierii modului de producție, numai economia politică, disciplinele speciale, parțiale, neputînd prin însăși definiția lor să dea o asemenea viziune.

6 Din cele spuse pînă acum rezultă, de asemenea, că preocupările economiei politice sînt preponderent teoretice, iar cele ale disciplinelor speciale — preponderent practice-concrete. Analiza proceselor de ansamblu și de intercondiționare presupune preocuparea în primul rînd de aspectele teoretice generale ale obiectului studiat, în timp ce analiza aspectelor speciale și parțiale este prin forța lucrurilor împinsă spre problemele de amănunt, practice și concrete. Ceea ce nu poate să însemne refuzul economiei politice de a lua în considerare studiul practicii și nici eliberarea disciplinelor speciale și de ramură de obligația de a duce mai departe analizele teoretice ce țin de domeniile lor particulare respective. Dar preponderența preocupărilor trebuie să rămînă cea arătată mai înainte. Dacă ar fi să aplicăm aici clasificarea curentă a cercetărilor științifice în cercetările fundamentale și aplicative, economia politică trebuie considerată ca făcînd înainte de toate cercetări fundamentale, iar disciplinele de ramură cercetări mai ales aplicative.

7 În mecanismul de funcționare a economiei socialiste distingem, pe lîngă acțiunea legilor economice obiective, și aspectele rolului ce revine factorului subiectiv în economie ; adoptarea și utilizarea unor principii de activitate și conducere economică — întemeiate pe caracteristicile realităților de producție socialiste și pe cerințele legilor economice obiective — și elaborarea unor forme instituționale, metode și instrumente de activitate economică. Dacă legile economice au un caracter obiectiv și nu pot deci să fie schimbate prin acțiunea omului, dacă principiile de acțiune elaborate pe baza acestor legi sînt de lungă durată și nu sînt schimbate decît foarte rar, formele instituționale, metodele și instrumentele concrete de conducere sînt supuse unui proces de continuă perfecționare.

Dintre aceste elemente constitutive ale mecanismului de funcționare a economiei socialiste primele două, adică legile obiective și principiile de conducere țin fără îndoială de aspectele teoretice de durată ale economiei socialiste. Ele formează

deci obiect de preocupare al economiei politice, care studiază după cum am văzut aspectele mari, de ansamblu ale vieții economice, cu interdependențele lor reciproce. În schimb, formele instituționale practice, concrete, supuse perfecționării continue și deci de durată mult mai scurtă — deși nu pot fi neglijate de economia politică — trebuie considerate ca obiect principal de preocupare al științelor speciale și de ramură.

Să luăm de exemplu problematica retribuirii muncii în socialism. Economia politică va trebui să se ocupe de cerințele obiective ale legii retribuirii după muncă, de principiile care se aplică în acest domeniu, să scoată în evidență cum se măsoară cantitatea de muncă ce trebuie retribuită (problema normării muncii), cum se măsoară calitatea muncii ce trebuie retribuită (problema rețelelor tarifare), problemele principale legate de mărimea retribuirii, de decalajele dintre retribuire și etc. Dar problemele concrete legate, de exemplu de numărul de categorii din diferite rețele sau retribuirea tarifară concretă a muncitorilor din diferite ramuri — probleme care sînt supuse unor continue perfecționări și modificări — nu pot fi tratate de economia politică, ci trebuie tratate de economia muncii.

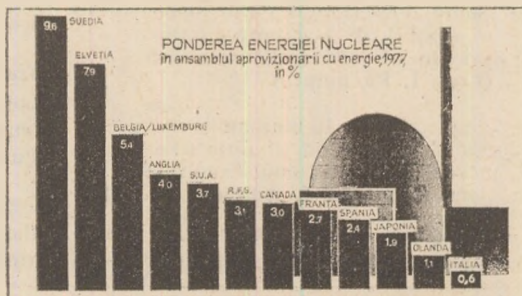
Problema împărțirii valorii în cheltuieli de producție și venit net, a venitului net în diferite forme ale sale și posibilitatea includerii unor porțiuni de venit net în costurile de producție pentru anumite scopuri practice de stimulare sînt probleme care trebuie tratate de economia politică. Dar chestiunea practică a înființării unor taxe asupra fondurilor și pămîntului și a includerii lor în costuri este mai mult o problemă a științei finanțelor decît a economiei politice.

8 Ar mai trebui spuse cîteva cuvinte despre raportul dintre economia politică și politica economică, foarte des menționat și discutat în literatură. Acest raport trebuie privit într-un fel cu totul diferit de cel în care este privit raportul dintre economia politică și alte discipline economice. În timp ce acest din urmă caz avem de-a face cu raportul dintre diferite domenii — reale sau pînă — ale cercetării științifice, raportul dintre economia politică și politica economică este raportul dintre știința economică și activitatea practică în domeniul economic. Este un raport analog de pildă cu cel dintre fizică și tehnică. Delimitările sînt alfel de clare dacă se ține seama de acest lucru, încît orice cuvînt în plus spus în această privință poate doar să semene confuzie. Economia politică este o știință, iar politica economică este o activitate practică. Legătura dintre ele se situează pe cu totul alt plan decît cea dintre economia politică, și de pildă, știința finanțelor sau economia muncii.

Și dacă cineva ar considera că există o știință a politicii economice, răspunsul ar trebui să fie că această știință a politicii economice nu este nimic altceva decît economia politică împreună cu celelalte discipline științifice din domeniul economic. Ele reprezintă în ansamblul lor baza teoretică și metodologică a politicii economice.

Atomul pașnic

TOATE „SCENARIILE” referitoare la perspectivele energetice pe plan mondial prevăd creșterea, uneori substanțială, a ponderii energiei nucleare în consumul total de energie al diferitelor țări. În zona OCDE, de exemplu, această pondere este prevăzută să atingă circa 10% la mijlocul deceniului viitor. După cum se vede din graficul reprodus aici după săptămânalul vest-german *Die Zeit*, cel puțin o țară — Suedia — a ajuns în 1977 aproape la acest nivel, iar alta — Elveția — avansează în aceeași direcție. Este vorba în ambele cazuri de țări sărace în resurse energetice proprii, ceea ce explică dezvoltarea accelerată a energiei nucleare, dar și de țări cu pronunțate preocupări ecologice, ceea ce

acum, pe de o parte, și pe de altă parte a ritmului în care se desfășoară realizarea opțiunilor nucleare adoptate

Ridicarea eficienței în R. S. Cehoslovacia

PROBLEMELE ridicării eficienței în diferitele ramuri ale economiei naționale au făcut nu de mult obiectul plenerii a XI-a a C.C. al P.C. din Cehoslovacia. Importanța gospodăririi raționale, eficiente a resurselor materiale și umane rezultă, de pildă, din faptul că reducerea doar cu un procent a cheltuielilor de producție pe economia națională echivalează cu 8,2 miliarde coroane, respectiv fondurile necesare pentru construirea a 58 mii de apartamente.

Printre sursele vizate de ridicare a eficienței figurează promovarea susținută a progresului tehnic, accelerarea aplicării în producție a realizărilor științei și tehnicii, concomitent cu sporirea fondurilor alocate activității de cercetare (care au înregistrat o creștere de 37,6% în perioada 1971—1977) și îmbunătățirea utilizării lor.

Rezerve importante urmează a fi mobilizate în cadrul întreprinderilor industriale, prin asigurarea unei mari ritmicități în îndeplinirea planului de producție, prin îmbunătățirea folosirii fondurilor fixe existente: ridicarea doar cu 1% a gradului de utilizare a fondurilor fixe reprezintă economii de investiții în obiective noi de 12,5 miliarde coroane. Totodată, la plenară s-a subliniat necesitatea perfecționării conducerii economiei: în prezent se află în curs de aplicare un sistem complex de apreciere a activității întreprinderilor, un accent sporit fiind pus pe aspectul calitativ al

acesteia, pe măsura în care rezultatele sale corespund necesităților economiei naționale și ale populației.

Resurse naturale — potențial nevalorificat

INTR-UN STUDIU în care abordează problemele noii ordini economice mondiale, Janez Stanovnik, secretarul executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, examinând gradul de utilizare a principalelor resurse existente pe glob, citează o serie de date semnificative asupra posibilităților încă nevalorificate în acest domeniu.

De pildă, din ansamblul pământurilor propice pentru agricultură (care reprezintă 24% din suprafața uscatului, neacoperită de ghețuri), întinderea terenurilor cultivate în prezent constituie doar 44%, această pondere ridicându-se la peste 80% în Asia și Europa (fără U.R.S.S.) și fiind de numai 20% în cazul Africii.

Din totalul celor 1,4 miliarde ha de terenuri cultivate în prezent în lume, doar 200 mil. ha sînt irigate (patru cincimi din acestea fiind incluse în sistemul de irigații abia în cursul ultimilor 75 de ani). Se apreciază că investițiile necesare pentru dublarea suprafeței agricole irigate ar însuma circa 100 mld. dolari, respectiv un sfert din volumul anual al cheltuielilor în scopuri militare, pe plan mondial.

Referitor la o resursă însă insuficient valorificată în prezent — deșeurile, un calcul efectuat în Franța arată că, de pildă, o tonă de resturi menajere conține — în medie — aluminiu în valoare de 200 dolari, oțel — de 17 dolari, sticlă

și hirtie — de cîte 12 dolari, fără a vorbi de amplele economii de energie care rezultă din valorificarea acestor materiale, ca alternativă la extragerea și prelucrarea materiilor prime corespunzătoare.

Ungaria: restructurarea siderurgiei

CU O PRODUCȚIE DE OȚEL de numai 3,7 mil. tone în 1977, Ungaria se situează pe un loc comparativ favorabil (18—19) în lume după cantitatea de oțel produsă pe locuitor. Totuși, arată revista *Made in Hungary*, siderurgia ungară suferă de „îmbătrînirea” instalațiilor în raport cu cerințele progresului tehnic și de o prea mare diversitate a producției de semifabricate, fapt care — chiar dacă scutește economia națională de anumite importuri și permite realizarea mai rapidă a unor comenzi — constituie un balast în calea ridicării productivității muncii în această ramură.

De aceea, alături de sporirea producției de oțel (care urmează să atingă 4,3 mil. tone în 1980), investițiile efectuate sau proiectate în siderurgia ungară urmăresc restructurarea acesteia. După reconstruirea turnătorilor de oțel existente și crearea altora noi, ponderea instalațiilor moderne în acest sector urmează să ajungă la 60%, față de 70% în prezent. Totodată, se va aplica politica dezvoltării selective a producției de semifabricate, pe de o parte prin scoaterea din nomenclatură a unor tipuri (mai ales a celor care pot fi importate din alte țări socialiste), iar pe de altă parte prin extinderea — în volumul global al producției ramurii — a sortimentelor mai valoroase, de calitate mai înaltă și care cunosc un proces mai complex de prelucrare.

Esența competitivității

INCERCÎND să răspundă la întrebarea: ce este, în fond, competitivitatea?, revista *L'Usine Nouvelle* arată că legea ei, tradițională, de nivelul prețurilor unor produse sau altora, reprezintă un punct de vedere depășit. Dimpotrivă, un produs oferit la un preț prea scăzut suscită chiar bănuțelii în ceea ce privește calitatea sa. Specialiștii apreciază că esența competitivității rezidă în raportul calitate/preț, noțiunea de calitate incluzînd concomitent nivelul tehnic și durabilitatea produsului, fiabilitatea sa, serviciile anexe.

Competitivitatea — relevă revista — se întemeiază, în ultimă instanță, pe nivelul cercetării și inovării (care asigură cîștigarea sau menținerea avansului tehnologic față de concurenți), precum și pe o politică bine chibzuită în domeniul achizițiilor și al subcontractării.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 40 din 6 octombrie 1978

- Mobilizare de forțe, intensă creativitate pentru înfăptuirea exemplară a planului (Dan Popescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Ample acțiuni în lumina indicațiilor tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.
 - Reducerea cheltuielilor materiale, element hotărâtor pentru creșterea producției nete (Maria Cirstea) 3
 - Asigurarea tuturor condițiilor pentru realizarea integrală a planului de investiții (Aurel Fopa) 5
 - Prin optimizarea transporturilor, operativitate sporită în aprovizionare (C. Suci) 7
 - Calitatea produselor — cerință de bază pentru lărgirea exportului (L. Țăranu) 8
- Influența structurii sortimentale în planificarea și realizarea nivelului de cheltuieli și a producției nete (H. Lazarovici) 9
- Fundamentarea efectivului optim în zootehnie (drd. Gh. Iosif, dr. Maria Stroe) 11
- Citirea cu cuvîntul 13

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

- Participare de masă la modernizarea organizării și tehnologiilor (Dorin Constantinescu) 14

IN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZA ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Mic dicționar economic. Auto-gestiunea economico-financiară (conf. dr. Viorica Nicolau) 16

TEORII • IDEI

- Cîteva considerațiuni cu privire la locul economiei politice în sistemul științelor economice (prof. I. Rachmuth) 17
- 6 decenii de la făurirea statului național unitar român. Economia românească unitară — expresie a unor necesități obiective și aspirații profunde (dr. Iosif I. Adam) 19
- Convorbiri economice cu **Bibiano Osorio-Tafall** 21
- Școli • curente • economiști. Unitatea și independența națională, țel dintotdeauna al gândirii muncitorești din România (II) (conf. dr. Dumitru Mureșan) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Expunerea tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** — idei în acțiune. Raționalizarea consumului de energie și materii prime — problemă actuală a dezvoltării economice contemporane (Mugur Isărescu, Gheorghe Nistor) 24
- R.D. Germană: Baza dezvoltării economice — intensificarea (Hilde Puwak) 27
- Strategiile de dezvoltare și impulsul educațional (II) (Ioniță Olteanu) 28

ÎN SUPPLEMENTUL ACESTUI NUMAR: Curier economico-legislativ.

IN THIS ISSUE

- Mobilization of forces, intense creativity for the exemplary fulfilling of the plan (Dan Popescu) 1
- Mass participation in the modernization of organization and technologies (Dorin Constantinescu) 14
- Some reflections on the place of political economy in the system of economic sciences (Prof. I. Rachmuth) 17
- The unitary Romanian economy, expression of objective needs and profound aspirations (Dr. Iosif I. Adam) 19
- Economic discussions with **Bibiano Osorio-Tafall**. A forum for debating Third World's priority problems 21
- National unity and independence, a permanent aim of Romanian working class thought (II) (Reader Dr. Dumitru Mureșan) 22
- Rationalizing energy and raw materials consumption, topical problem of contemporary economic development (Mugur Isărescu, Gheorghe Nistor) 24
- The G.D.R.: the intensive factors at the basis of economic development (Hilde Puwak) 27
- Development strategies and the educational impulse (II) (Ioniță Olteanu) 28

DANS LE NUMERO

- Mobilisation des forces, intense créativité pour la réalisation exemplaire du plan (Dan Popescu) 1
- Participation de masse à la modernisation de l'organisation et des technologies (Dorin Constantinescu) 14
- Quelques considérations sur la place de l'économie politique dans le système des sciences économiques (prof. I. Rachmuth) 17
- L'économie unitaire roumaine, reflet de nécessités objectives et d'aspirations profondes (dr. Iosif I. Adam) 19
- Discussions économiques avec **Bibiano Osorio-Tafall**. Un forum pour débattre les problèmes prioritaires du Tiers Monde 21
- L'unité et l'indépendance nationales, but permanent de la pensée ouvrière en Roumanie (II) (maître de conférences dr. Dumitru Mureșan) 22
- La rationalisation de la consommation d'énergie et de matières premières, problème d'actualité du développement économique contemporain (Mugur Isărescu, Gheorghe Nistor) 24
- En R.D.A.: à la base du développement économique, les facteurs intensifs (Hilde Puwak) 27
- Les stratégies de développement et l'impulsion éducationnelle (II) (Ioniță Olteanu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Мобилизация сил, напряженная творческая активность для образцового выполнения плана (Дан Попеску) 1
- Массовое участие в модернизации организации и технологий (Дорин КонстантINESCU) 14
- Несколько соображений относительно места политической экономии в системе экономических наук (проф. И. Рахмут) 17
- Простая румынская экономика — выражение объективных потребностей и глубоких стремлений (Иосиф И. Адам) 19
- Экономические беседы с **Бибано Осорью-Талл**. Форум обсуждения приоритетных вопросов третьего мира 21
- Национальное единство и независимость, постоянная цель рабочей мысли в Румынии (II) (доц. др. Думитру Мурешан) 22
- Рационализация потребления энергии и сырья, актуальная проблема современного экономического развития (Мугур Исареску, Георг Нестор) 24
- Г.Д.Р.: В основе экономического развития — интенсификация (Хильде Пувак) 27
- Стратегии развития и образовательный импульс (II) (Ионита Олтану) 28

Redacția și administrația: Calca Dorobanților nr. 11-25, 71131 București, telefon 121369. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

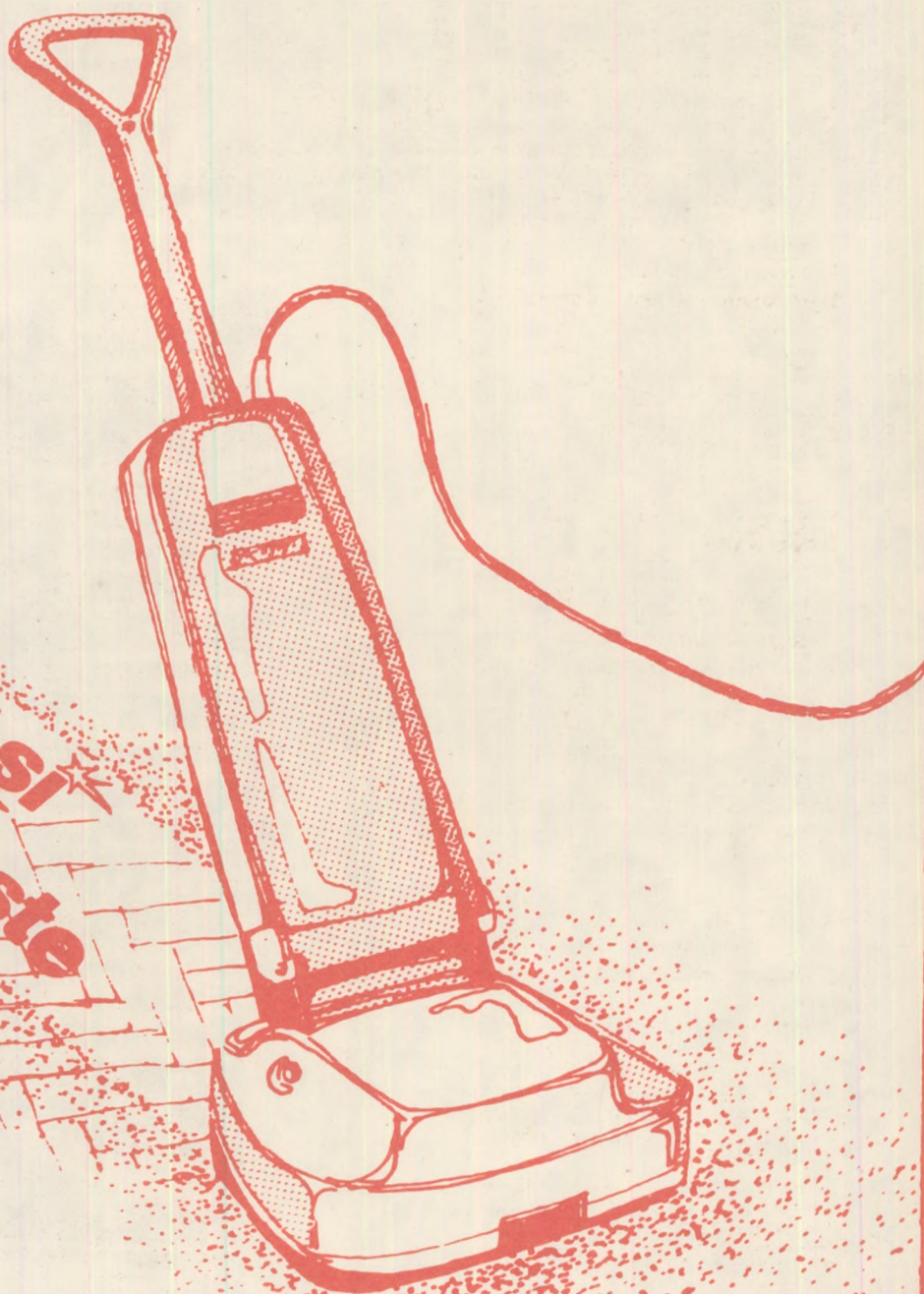
LUSTRUITORUL DE PARCHET

vă ajută să realizați o curățenie desăvârșită în locuința dv.

LUSTRUITORUL DE PARCHET

curăță și lustruiește parchetul, dușumelele și pardoselile din linoleum sau vinilin, aspiră praful ce se ridică de la curățat și lustruit, evitându-se murdărirea pereților și a mobilierului

Deci, cu efort minim, se obține randament maxim, numai dacă folosiți LUSTRUITORUL DE PARCHET, care poate fi procurat din magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat cu suma de 1200 lei

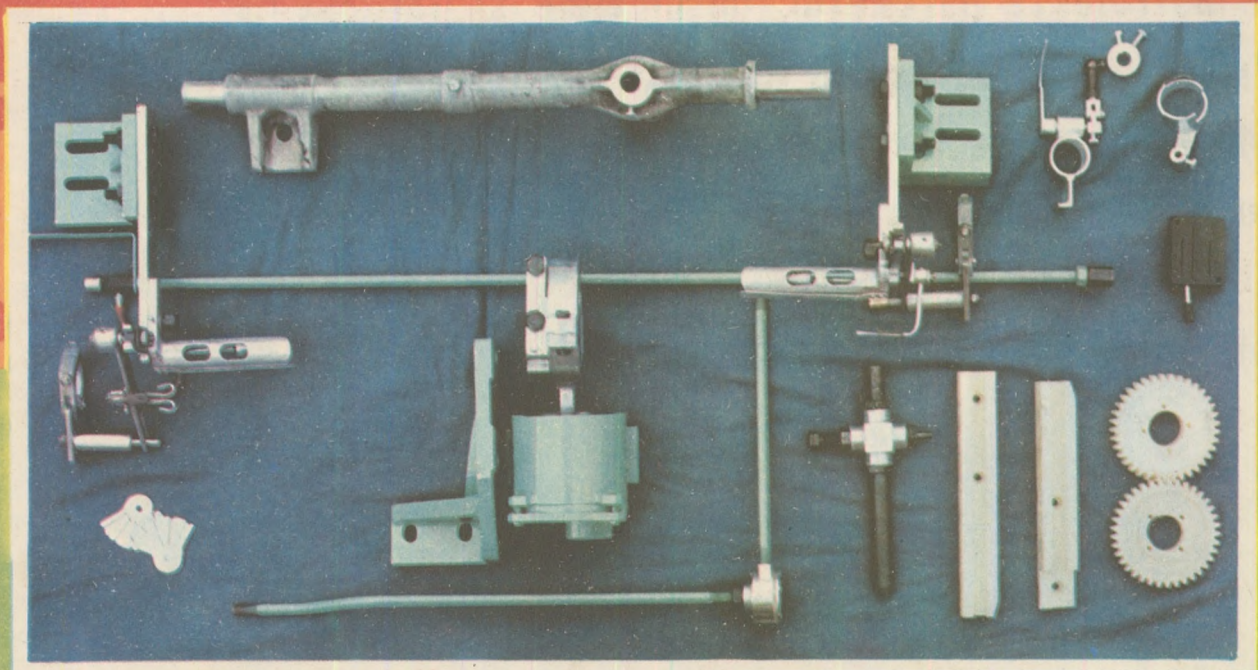

aspiră praful și lustruiește

AP
Pachm

„AMBALAJUL METALIC“ — TIMIȘOARA

bd. 6 Martie nr. 43, telefon 13732

Produce pentru întreprinderile textile piese de schimb și accesorii

- SUVEICI MECANICE ȘI AUTOMATE
- C A N E T E
- RAME IȚE
- SĂBII DE BĂTAIE
- PIESE DE SCHIMB DIN DURAMID

De asemenea, întreprinderea produce dispozitive a căror utilizare permite creșterea productivității muncii în industria textilă

- CURĂȚITORUL DE FIR din oțel de calitate tratat, asigură îndepărtarea scamelor și neregularităților firului
- DISPOZITIVUL DE ASIGURAT REZERVĂ FIR, aplicat la mașinile de canetat contribuie la buna funcționare a mecanismului automat de pe mașina de țesut
- DISPOZITIVUL DE ÎNTORS FIR, aplicat la mașinile de țesut cu margini neconvenționale asigură realizarea unei margini de calitate
- PIPĂTORUL MECANIC DE FIR, aplicat pe mașinile de țesut comandă schimbarea automată a canetei la terminarea firului
- BRĂȚELE DE BĂTAIE, din oțel turnat, sint de calitate și durabilitate mărită

